

UNIVERZITA KARLOVA
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra Ústav církevních dějin a literární historie

Dominika Burgerová

Úloha žen za vlády dynastie Tudorovců

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Milan Buben Ph.D.

Praha 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 6.5.2020

Dominika Burgerová

Bibliografická citace

Úloha žen za vlády dynastie Tudorovců: Bakalářská práce / Dominika Burgerová;
vedoucí práce: Ph.Dr. Milan Buben, Ph.D. -- Praha 2020 -- 192 stran.

Anotace

Cílem této práce je představit některé zajímavé okolnosti vztahující se k dějinám tudorovské Anglie a k životům královen této slavné dynastie.

Za prvé by měl být probrán nástup královské dynastie na trůn, stejně jako žena, která tuto dynastii založila a ovlivnila tak následující generace.

Za druhé by zde měl být, v chronologickém pořadí, zkoumán osud tudorovských královen, popisující jejich život před nástupem na trůn i po něm. Poté můžeme porovnat, jak byly viděny svými současníky s dnešním moderním pohledem.

Konec mé bakalářské práce je věnován předsudkům k moci žen ve světě ovládaném muži.

Klíčová slova

Ženy, Tudorovci, Anglie 15.-16. století, královny, nástupnictví, moc, dějiny

Abstract

The Role of Women During the Reign of the Tudor Dynasty

The purpose of this writing is to introduce some rather interesting circumstances concerning the history of Tudor England and the lives of the queens of the famous dynasty.

First off, the subject of the royal family's ascension to the throne shall be discussed, as well as the woman who established this new dynasty and greatly influenced subsequent generations.

Secondly, the fate of the Tudor queens shall be examined, in chronological order, recounting their lives before and after their ascendancy to the throne. We shall then compare how they were viewed in the eyes of their contemporaries with today's modern viewpoint.

The end of my bachelor thesis is devoted to the prejudice of the power of women in a world dominated by men.

Keywords

Womens, the Tudors, England 15.-16. century, queens, succession, power, history

Počet znaků (včetně mezer): 313 094

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala rodině za podporu a neutuchající víru v mé schopnosti. Děkuji také svému příteli za pomoc při finální úpravě práce a svým přátelům za rady v průběhu jejího vytváření. Velký dík patří také panu Ph.Dr. Milanu Bubnovi Ph.D., který mi poskytl cenné rady a konzultace proměnil v poučná, ale i úsměvná setkání. Speciální poděkování patří babičce, která tu sice už není ale sdílela se mnou lásku k Anglii a jistě by měla výtisk této práce ve své knihovně.

Obsah

ÚVOD	8
1. ANGLIE 15. - 16. STOLETÍ	9
2. CHARAKTERISTIKA VÁLEK RŮŽÍ	10
2.1. MARKÉTA BEAUFORTOVÁ A NÁSTUP DYNASTIE TUDOROVČŮ NA TRŮN	13
3. TUDOROVSKÉ KRÁLOVNY	14
3.1. ALŽBĚTA Z YORKU	14
3.1.1. Dětství změn	14
3.1.2. York vs. Lancaster	14
3.1.3. Tudorovská královna	15
3.1.4. Děti	16
3.1.5. Smrt	18
3.2. KATEŘINA ARAGONSKÁ	19
3.2.1. Dětství	19
3.2.2. První manžel	19
3.2.3. Druhý manžel	22
3.2.4. Potomci	23
3.2.5. Manželské neshody	25
3.2.6. Smrt	26
3.3. ANNA BOLEYNOVÁ	27
3.3.1. Dětství	27
3.3.2. Králova Velká věc	31
3.3.3. Odtržení od Říma	38
3.3.4. Už jen chvíli	39
3.3.5. Konečně královnou	42
3.3.6. Obvinění	46
3.3.7. Poprava	50
3.3.8. Závěr	53
3.4. JANA SEYMOUROVÁ	54
3.4.1. Dětství	54
3.4.2. Králův zájem	55
3.4.3. Královský sňatek	57
3.4.4. Špatné zprávy	60
3.4.5. Vytoužený syn	62
3.4.6. Předčasná smrt	64
3.5. ANNA KLÉVSKÁ	67
3.5.1. Zázemí	67
3.5.2. Hledání manželky	67
3.5.3. Nechtěná nevěsta	68
3.5.4. Rozvod	71
3.5.5. Smrt	72
3.6. KATEŘINA HOWARDOVÁ	73
3.6.1. Nevázané dětství	73
3.6.2. Růže bez trní	74
3.6.3. Obvinění	77
3.6.4. Odsouzení a smrt	83

3.7. KATEŘINA PARROVÁ.....	85
3.7.1. <i>Dětství</i>	85
3.7.2. <i>Sňatky</i>	86
3.7.3. <i>Králův zájem</i>	87
3.7.4. <i>Poslední královo manželství</i>	88
3.7.5. <i>Králova nepřítomnost</i>	91
3.7.6. <i>Nebezpečí</i>	94
3.7.7. <i>Král je mrtev ať žije král</i>	96
3.7.8. <i>Šance na štěstí</i>	97
3.7.9. <i>Začátek konce</i>	98
3.7.10. <i>Porod a náhlá smrt</i>	100
3.8. MARIE I. TUDOROVNA.....	102
3.8.1. <i>Dětství</i>	102
3.8.2. <i>Trnitá cesta k trůnu</i>	104
3.8.3. <i>Královna Anglie</i>	106
3.8.4. <i>Krvavá Marie</i>	108
3.8.5. <i>Španělský manžel</i>	108
3.8.6. <i>Smrt</i>	111
3.9. ALŽBĚTA I.	112
3.9.1. <i>Dětství a dospívání</i>	112
3.9.2. <i>Královna Anglie</i>	115
3.9.3. <i>Muži okolo Alžběty</i>	116
3.9.4. <i>Péče o tělo i mysl</i>	118
3.9.5. <i>Politika</i>	121
3.9.6. <i>Smrt</i>	122
ZÁVĚR	124
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	129
SEZNAM VYOBRAZENÍ	180
SEZNAM LITERATURY	191
INTERNETOVÉ ZDROJE	192

Úvod

Hlavním cílem této práce je objasnit, jakou měly ženy v období vlády dynastie Tudorovců moc a zda mohly mít vliv na běh dějin. Důležité je vůbec shrnout situaci v Anglii. Charakteristikou období a přiblížením života v 15.-16. století se pokusím podat důvěryhodný obraz tehdejší společnosti a připravit půdu pro pochopení nadcházejících konfliktů.

Seznámím čtenáře s pozadím nástupu Tudorovců na trůn. Výbušná situace v Anglii, nepokoje a z nich ústící války růží budou, prostřednictvím bitvy u Bosworthu, otvírat cestu k neznámějším panovníkům Anglie. Dále přiblížím Markétu Beaufortovou, která svým úsilím a vírou pomohla synovi získat korunu.

Na trůn tedy usedl první tudorovský panovník Jindřich VII. a s ním i královna z poraženého rodu Yorků Alžběta. Ráda bych se věnovala právě první tudorovské královně, která podle mě zachránila zemi před další občanskou válkou, zajistila dědice a snad našla i lásku.

V další části práce se seznámíme se šesti manželkami slavného Jindřicha VIII. Každá z nich je výjimečná a každá má své místo v dějinách. Vždyť kvůli jedné z nich dokonce Jindřich vytrhl Anglii z vlivu Říma. Po rozboru těchto neobyčejných žen se dostaneme k jejich potomkům. Ke krátké vládě Marie a posléze Alžbětině vítězoslavném nástupu na trůn. Poslední tudorovská královna si jistě zaslouží pozornost. Celý život obětovala službě zemi, kterou řídila sama bez manžela v době, kdy bylo něco takového naprosto nemyslitelné. Její vláda je přesto spojována s nelítostnou politikou a dlouholetou stabilitou království.

Závěr bakalářské práce bude věnován úvaze, zda mohly ženy, jejichž životy jsou zde popsány, řídit či ovlivňovat zemi, které vládli muži.

1. Anglie 15. - 16. století

Anglie vedla většinu 15. století války v zahraničí i doma. Po skončení stoleté války¹ v polovině století, následovala občanská válka růží, která trvala s přestávkami do roku 1485, kdy Jindřich Tudor zvítězil v bitvě u Bosworthu a stal se Jindřichem VII., prvním tudorovcem na trůně. Stabilita nové dynastie trvala až do roku 1603, kdy zemřela královna Zlatého věku Alžběta I. a nastoupil Jakub I.

Anglie nebyla před rokem 1485, ve srovnání s Evropou, příliš zalidněná, a tudíž zaostávala ve vývoji.² Vzhledem k probíhajícím válkám byli Angličané zahleděni spíše do sebe a ve svých názorech dost xenofobní. Země se také mnohem pomaleji vzpamatovávala z morové epidemie. Před vypuknutím moru v roce 1348 bylo v Anglii a ve Walesu asi čtyři až pět miliónů obyvatel. Ale již v roce 1377 jich bylo jen dva a půl milionu.³ Populační exploze nastala mezi léty 1525-1541 a v roce 1601 bylo v Anglii již 4,1 milionu obyvatel [1]. Vzrůstající populace dodala více pracovní síly a podněcovala hospodářský rozvoj, který zase podporoval obchod a oživení měst. S nárůstem obyvatelstva ale nastaly i určité problémy. Země se šířily nezaměstnanost, potulka a chudoba. Nájmy za zemědělskou půdu v 15. století poklesly, protože nebylo snadné najít v období válek pachtýře. Zvedaly se mzdy a klesla i cena potravin. Po roce 1500 se ale pachtovné zvýšilo. Pozemkoví vlastníci udělali z mnohé půdy pastviny pro výnosnější chov ovcí.⁴ Nejhorší však byla inflace. Na začátku vlády Jindřicha VIII. nastal problém s větším počtem lidí, než bylo pracovních možností. Byla vyplácena menší mzda a lidé se ve vlnách stěhovali do měst. Celkově lze říct, že nárůst obyvatel zhoršil životní úroveň. „Oživení“ nastalo mezi léty 1556-1560, kdy se vlivem hladomorů populační růst zastavil a propadl.⁵ Hladomory a následná úmrtnost ovšem nepostihla celou zemi. Byly to spíše místní problémy se špatnou sklizní v letech 1481-83, 1519-21, 1527-29, 1544-45, 1549-51, 1554-56, 1586-87, 1594-97 a nejhorší v letech 1555-56 a 1596-97. Největší vzestup úmrtnosti od morových epidemií byl

¹ Stoletá válka byl válečný konflikt mezi Anglií a Francií v letech 1337-1453.

² MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999, str. 205

³ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999, str. 206

⁴ <https://www.britannica.com/place/United-Kingdom/England-in-the-15th-century>, vyhledáno 20.4.2020

⁵ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999, str. 208

zaznamenán za vlády Marie I., kdy nastal pokles obyvatel o dvě stě tisíc čili o šest procent. Tento pokles ovšem stále neznamenal celonárodní krizi. Je zvláštní, že za vlády panenské královny Alžběty I. se snížil počet uzavřených manželství.⁶

Na venkovech se rozmáhala domácí výroba, možnost několika zaměstnání i vlastní živnosti. Nastala rovnováha, díky vymanění se ze středověkého řádu určovaného pohromami. Od druhé poloviny 15. století se také rozšířila gramotnost a užívání angličtiny. Hlavním administrativním, kulturním i obchodním centrem království byl Londýn, kde pobýval panovník. V 16. století se také, díky Jindřichu VIII., zcela změnila podoba náboženství. V roce 1533 byl schválen apelační zákon, který prohlašoval, že veškerá jurisdikce, světská i duchovní, pochází nyní od krále a, že je zrušeno právo papeže rozhodovat v anglických církevních sporech.⁷ O dva roky později byla poprvé vydána bible v angličtině, kterou přeložil Miles Coverdale [2]. Tehdy se zrodila anglikánská církev, jejíž hlavou je panovník a která přetrvala v Anglii dodnes.

2. Charakteristika Válek růží

Tento poetický název pro občanskou válku vymyslel až sir Walter Scott v 19. století.⁸ Pod pojmem války růží se skrývá vlastně několik válečných dynastických konfliktů vedených zneprátelenými větvemi královského rodu Plantagenetů-Yorky a Lancastery [3]. Přesný počátek této války nelze určit. Fakticky začala nejspíše v roce 1461, kdy Eduard sesadil z trůnu Jindřicha VI. a sám vládl jako Eduard IV.

Předzvěst nepokojů ale znamenal již rok 1399, kdy Jindřich Bolingbroke hrabě z Derby sesadil z trůnu svého bratrance Richarda II. a začal vládnout jako Jindřich IV. [4]. Další vývoj vedl k brzké smrti úspěšného krále a dobyvatele Jindřicha V. [5] v roce 1422, který zanechal veškerou tíhu království na radě a nezletilém princovi, ze

⁶ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999, str. 210

⁷ <https://www.britannica.com/place/United-Kingdom/England-in-the-15th-century> , vyhledáno 20.4.2020

⁸ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 12

kterého vyrostl nerozhodný a slabý král Jindřich VI. [6]. Toho ovládala manželka Markéta z Anjou a společně se svými přívrženci vedla zemi do chaosu. Nárok na trůn poté vznesl Richard Plantagenet vévoda z Yorku, v bitvě u St. Albans v roce 1455.⁹ Nakonec byl zabit v bitvě u Wakefieldu v roce 1460 a jeho hlava byla pro výstrahu vystavena na městských hradbách.¹⁰ Nakonec ale Jindřich VI. boj o korunu prohrál v roce 1461 v bitvě u Towntonu a na trůn usedl, s pomocí hraběte z Warwicku¹¹, Yorkův syn Eduard IV. [7]. Korunovace se konala 26. května 1465. Po vyhraných bitvách se Eduard soustředil na nalezení nevěsty s čímž mu chtěl pomáhat „Králotvůrce“, jak se Warwickovi přezdívalo [8]. Drobné trhliny jejich vztahu se objevily již po Eduardově nástupu na trůn, kdy bylo jasné, že rady staršího přítele už nebude tolik potřebovat. Fatální ránu ale přátelství uštědřila Eduardova volba nevěsty. Nevybral si totiž žádnou z urozených dam ale lancasterskou vdovu, Alžbětu Woodvillovou [9]. Ta měla z předchozí manželství s Janem Greyem¹², který padl v bitvě u St. Albans, již dva syny.¹³ Tomáše pozdějšího markýze z Dorsetu a Richarda. Svatba se konala 1. května 1464.¹⁴ S králem poté měla, mezi léty 1466-1480, dalších deset dětí, ze kterých se šest dožilo dospělosti. Eduard měl také dva bratry. Jiřího vévodu z Clarence [10] a Richarda vévodu z Gloucesteru [11]. Richard byl svému bratrovi oddaný ale Jiří se spojil s Warwickem a proti králi povstal v touze získat trůn. Také se proti bratrově zákazu¹⁵ oženil 11. července 1469 s Warwickovou dcerou Isabelou¹⁶ se kterou měl později dceru Markétu, pozdější hraběnku ze Salisbury a Eduarda, který byl popraven za vlády Jindřicha VII. Povstání z roku 1469 skončilo nezdarem, ale velkorysý král přijal dva zrádce zpět. Jen královna nikdy nezapomněla Warwickovi vraždu svého otce a bratra.¹⁷ Další povstání už úspěšné bylo a Eduard musel uprchnout. Warwick se spojil s někdejším úhlavním nepřitelem Markétou z Anjou [12]. Hrabě už se nesnažil získat korunu pro švagra Jiřího. Chtěl na trůn znovu dosadit Jindřicha VI. s tím, že se Jindřichův syn Eduard ožení s Warwickovou mladší dcerou Annou a poté spolu budou vládnout Anglii. Sňatek se konal v prosinci 1470.¹⁸ Alžběta se s dětmi schovala ve

⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 17

¹⁰ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 84

¹¹ Richard Neville, 16. hrabě z Warwicku. (1428-1471) Anglický šlechtic a vojenský velitel.

¹² LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 53

¹³ <https://www.thoughtco.com/elizabeth-woodville-biography-3529600>, , vyhledáno 20.4.2020

¹⁴ LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 66

¹⁵ LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 45

¹⁶ Isabela Nevillová, vévodkyně z Clarence, hraběnka z Warwicku. (1451-1476)

¹⁷ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 115

¹⁸ LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 44

Westminsterském opatství a na trůn nastoupil, po Warwickově říjnovém útoku, znovu Jindřich VI. Jeho vláda ale netrvala dlouho. Jiří přeběhl zpátky k bratrovi, když zjistil, že spojenectví s Warwickem mu nezajistí trůn a sám Warwick byl poté zabit v bitvě u Barnetu 14. dubna 1471.¹⁹ Markéta dorazila do Anglie se svou armádou později a byla poražena 4. května 1471 v bitvě u Tewksbury, kde padl i její jediný syn Eduard.²⁰ Eduard IV. se znovu vrátil na trůn a po nějaké době zemřel za záhadných okolností v Toweru starý Jindřich VI. Král dal také 18. února 1478 popravit svého bratra Jiřího, který neustále dělal problémy a po smrti Isabely v roce 1476 se skoro zbláznil. Richard se mezitím oženil s Annou, dcerou lorda Warwicka a připadly mu tudíž tchánovy statky.²¹ Po narození syna Eduarda to vypadalo, že mu štěstí přeje.

Král věděl, že se blíží jeho konec, a tak chtěl zavčasu království zajistit. Regentem království, po dobu synovi nezletilosti, ustanovil bratra Richarda. Eduard IV. tedy zemřel 9. dubna 1483 s tím, že nechává království zajištěné. Richard se ale rozhodl převzít korunu sám a prohlásil Eduardovo manželství za neplatné a děti za nemanželské. Eduard se měl totiž před svatbou s Alžbětou oženit s jistou Eleanor Butlerovou dcerou hraběte ze Shewsbury. Tato žena ale zemřela již před lety a nebylo možné zjistit pravdu. Princ Eduard byl tedy v Toweru, kde měl strávit noc před korunovací, uvězněn a po nějaké době se k němu připojil i bratr Richard hrabě z Yorku. O princích už poté nikdo neslyšel a jejich osud je opředen tajemstvím. V neděli 6. července 1483 se konala korunovace krále Richarda III. a jeho manželky Anny. Richardova vláda ale nebyla příliš šťastná. Již 9. dubna 1484 mu zemřel syn a následník Eduard a nedlouho poté i manželka.²² Země se od něj odvracela a když do Anglie připlul Jindřich Tudor a zvítězil 22. srpna 1485 v bitvě u Bosworthu, byl jeho osud zpečetěn [13].

Jindřich VII. byl korunován 30. října 1485 a vládl do roku 1509. Byl také zrušen zákon Titulis Regius [14], který prohlašoval děti Eduarda IV. za nelegitimní.²³ Všechny jeho kopie byly zničeny a víme o něm jen díky nálezům původního návrhu, který se našel mezi souborem dokumentů v 17. století v Toweru. Společně s

¹⁹ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 128

²⁰ <https://www.thoughtco.com/margaret-of-anjou-3529625>, vyhledáno 20.4.2020

²¹ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 144

²² <https://www.thoughtco.com/anne-neville-facts-3529618>, vyhledáno 20.4.2020

²³ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 185

Eduardovou dcerou Alžbětou z Yorku [15] pak Jindřich VII. [16] založil tudorovskou dynastii.

2.1. Markéta Beaufortová a nástup dynastie Tudorců na trůn

Markéta [17] se narodila 31. května 1443 na zámku Bletsoe v Bedfordshiru, jako jediné dítě Markéty Beauchampové a Johna Beauforta vévody z Lancasteru.²⁴ V roce 1453 byla Markéta provdána za Edmunda Tudora vévodu z Richmondu, se kterým měla jediného syna Jindřicha, který se narodil 28. ledna 1457 a byl pozdějším králem Anglie.

Nárok na trůn měl Jindřich hlavně přes matku. Syn krále Eduarda III. Jan Gentský měl poměr s Kateřinou Swynfordovou²⁵, která mu dala několik dětí-Johna, Henryho, Thomase a Joan. Děti později legalizoval Janův synovec král Richard II. patentem z roku 1397.²⁶ Syn Jana a Kateřiny John si vzal Margaret Hollandovou a s ní měl šest dětí (Henry, John, Derby, Joan, Thomas, Edmund, Margaret) a druhorozený John byl otcem Margaret Beaufortové. Edmundův otec, Owen Tudor, páže krále Jindřicha V. si po smrti svého krále vzal jeho vdovu Kateřinu z Valois a měl s ní dva syny-Edmunda a Jaspera. Edmund byl zajat, když bojoval za Jindřicha VI. a zemřel roku 1456.²⁷ Poté se Markéta provdala roku 1462 za Henryho Stafforda syna vévody z Buckinghamu a po jeho smrti (nejspíše u Barnetu) se provdala naposled za Thomase Stanleje hraběte z Derby. Díky jeho armádě vyhrál Jindřich bitvu u Bosworthu.

Na synově korunovaci plakala dojetím.²⁸ Markéta mohla užívat titul hraběnky z Richmondu a Derby. Po synově nástupu na trůn se nechala oslovovat „My Lady the Kings Mother“- „Má paní králova matka.“ V roce 1499 složila slib čistoty a už dále nežila s manželem. Tato neobyčejná žena zemřela 29. června 1509 ve věku 66 let a přežila svého syna i vnuka. Odpočívá ve Westminsteru v kapli Jindřicha VII.

²⁴ <https://www.theanneboleynfiles.com/bios/margaret-beaufort/>, vyhledáno 20.4.2020

²⁵ Kateřina Swynfordová (okolo 1350-1403) byla milénka a poté manželka Jana Gentského.

²⁶ <https://www.thoughtco.com/katherine-swynford-bio-3529737>, vyhledáno 20.4.2020

²⁷ <https://www.thoughtco.com/margaret-beaufort-tudor-dynasty-3530617>, vyhledáno 20.4.2020

²⁸ <https://www.thoughtco.com/margaret-beaufort-king-henry-vii-mother-3530616>, vyhledáno 20.4.2020

3. Tudorovské královny

3.1. Alžběta z Yorku

3.1.1. Dětství změn

Alžběta byla prvním dítětem Eduarda IV. a jeho ženy Alžběty Woodvillové.²⁹ Narodila se 11. února 1466 ve Westminsterském paláci a její dětství provázely mnohé politické změny. Již ve třech letech byl princeznin osud na vázkách. Její otec král Eduard IV. byl zajat svým bratrancem hrabětem z Warwicku, který chtěl na trůn dosadit Eduardova bratra Jiřího což se mu, ale kvůli nedostatku podpory parlamentu nepodařilo a Eduarda propustil. Vážnější konflikt poté přišel roku 1470, kdy musel Eduard prchnout ze země a uchýlil se i se svým bratrem Richardem do Burgundska. Na anglickém trůnu seděl opět Jindřich VI. a Alžběta se zatím s matkou ukrývala ve Westminsterském opatství.³⁰ Nechybělo mnoho a osud mladičké princezny mohl být úplně jiný. Otec se ale po roce na trůn vrátil a panoval až do své smrti v roce 1483.

3.1.2. York vs. Lancaster

Po otcově smrti byla Alžběta se svými sourozenci prohlášena strýcem Richardem za nelegitimní. Její bratři Eduard a Richard byli uvězněni v Toweru, a jejich další osud není znám. Strýc Richard se mezitím stal králem Richardem III. a Války růží pokračovaly. Ve Francii se Jindřich Tudor připravoval na rozhodující bitvu o trůn. Matka Alžběty s Jindřichovou matkou uzavřely dohodu o sňatku

²⁹ <https://www.thoughtco.com/elizabeth-of-york-3529601>, vyhledáno 20.4.2020

³⁰ NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 120

Alžběty a Jindřicha, pokud by Jindřich získal trůn.³¹ Ten toto zasnoubení přislíbil, aby měl podporu Yorků.³² Bylo totiž jasné, že lancasterský král, který strávil většinu svého života v zahraničí a byl vlastně usurpátorem, bude potřebovat po svém boku královnu z rodu Yorků. Uklidní tím znesvářené rody a zajistí zemi mír. Války růží skončily 22. srpna 1485 vítězstvím Jindřicha Tudora v bitvě u Bosworthu. Ten se po korunovaci 30. října 1485 stal králem Anglie a pánem Irska (King of England and Lord of Ireland). Oproti tomu Alžběta nebyla korunována dříve, než porodila syna.³³

3.1.3. Tudorovská královna

Dne 7.11. 1485 Jindřich anuloval dokument, ve kterém Richard III. prohlašuje potomky Eduarda IV. za nelegitimní. Stále ovšem bylo potřeba získat papežskou dispens. Jindřich byl s Alžbětou ve příbuzenském vztahu čtvrtého a pátého stupně.³⁴ Na tento dokument se mnohdy čekalo i dlouhá léta. Shodou okolností byl ale v Londýně papežský legát a Jindřich ho přesvědčil, aby sňatek schválil.³⁵ Svatbě tedy nic nebránilo. Jindřich ubytoval Alžbětu po příjezdu do Londýna u své matky v rezidenci Coldharbour, středověkém sídle na břehu Temže. Zde se zřejmě pár poprvé setkal. Můžeme si pouze domýšlet, jak takové setkání dvou cizích lidí, kteří budou nuceni se vzít, probíhalo. Nicméně svatba se 18.1.1486 konala, a to ve Westminsterském opatství. Odtud se po obřadu vydali do nedalekého Westminsterského paláce, který byl hlavním sídlem krále v Londýně a také rodištěm Alžběty. Kde přesně se konala svatební hostina nevíme, ale pravděpodobně to bylo ve zdejším obrovském sále. Ten dal zbudovat Vilém II. na konci 11. století a šlo o největší sál v tehdejší Evropě. (Na délku měřil přes sedmdesát metrů a jeho rozloha činila bezmála 1580 metrů čtverečních). Na slavnostní tabuli byla zřejmě jídla, která podle tehdejší medicíny podporovala sexuální touhy.³⁶ Piniové oříšky, jedlé kaštiny

³¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 33

³² LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 36

³³ LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004, str. 59

³⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 35

³⁵ Papežská dispens byla vydána v březnu a papež Innocenc VIII. autorizaci svého legáta formálně potvrdil v červnu.

³⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 37

či pistácie se používaly pro stimulaci libida. Maso mělo posílit mužovu potenci a tzv. Delikatesa, marcipánová soška těhotné ženy, dávala tušit, co se od nevěsty tu noc očekává. Večerní ukládání novomanželů podléhalo přísným pravidlům. Pár nebyl vlastně ani chvíli sám, což bylo v té době drsnou připomínkou toho, že panovníkovo tělo je majetkem státu.

Je pravděpodobné, že svatební noc trávil královský pár v malované komnatě ve Westminsteru, nejpřepychovější komnatě paláce.³⁷ Dominantou celé místnosti bylo obrovské zdobené lože.³⁸ Alžbětu odstrojily její dvorní dámy a Jindřich vešel do komnaty s mužským doprovodem (kněží, biskupové, hudebníci). Manželům byl podán tzv. void či voidee což byla směs vína a koření (skořice, šafrán, zázvor, muškátový oříšek...), která měla v člověku probouzet sílu a odvahu. Dalším kladným účinkem byl příjemný dech. Přihlížející často nespěchali s odchodem a mnohdy požadovali nějaký důkaz konzumace sňatku. (dotýkající se nohy novomanželů postačily). Ráno po svatební noci daroval Jindřich Alžbětě tzv. Jitřní dar. Báseň Giovanniho de' Gigliho. Alžběta se poté zúčastnila obřadu „povstávání“.³⁹ Tak se spojil rod Yorků a Lancasterů.

3.1.4. Děti

O osm měsíců později se královně narodil první syn a dědic anglického trůnu Artur [18]. Vedou se spekulace, zda Jindřich nenavštívil svou snoubenku již před svatbou, kdy pobývala u jeho matky. Jindřichovo nestabilní postavení ho mohlo vést ke snaze pojistit si dědice předem. Samozřejmě je možné, že k početí došlo až po svatbě a Alžbětino první dítě bylo nedonošené. Během těhotenství nebyly dovoleny intimnosti, které by údajně škodily dítěti. Ženy obvykle odcházely do ústranní přibližně měsíc před předpokládaným porodem. Královna na podzim odcestovala do domu u svatého Swithuna ve Winchesteru, kde měla v ústranní čekat až se dítě

³⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 40

³⁸ Takto zdobená lůžka se používala nejčastěji při různých obřadech či příležitostech státního významu, obvykle spal král na mnohem prostším lůžku, které bylo skryto před slídícími zraky dvora.

³⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 42

narodí.⁴⁰ Komnata byla zatemněná, všude ležely tlusté goblény a v krbech hořel oheň. Zde také 20. září 1486 v jednu hodinu v noci porodila syna Artura.⁴¹ Dítě bylo omyto a byla mu podána lžička oslazeného vína. Poté se zavolala kojná, jelikož královnám nebylo dovoleno kojit. Počátkem října byla Alžběta uvedena do kostela na obřad očištění od „hříchu“ porodu a směla opět vstoupit do společnosti.

Po Arturovi přišla, roku 1489, dcera Markéta Tudorovna, pozdější skotská královna, která dostala jméno po své babičce Markétě Beaufortové. Narodila se ve Westminsteru a poté byla poslána na zámek Eltham. Jindřich Tudor [19], který se po smrti Arthura stane králem Anglie, přišel na svět roku 1491 v Greenwichi, kde měla královna větší pohodlí a soukromí. Po křtinách byl poslán za svou sestrou na Eltham, kde byl vychováván v téměř výhradně ženské domácnosti, na kterou dohlížela jeho matka. Alžběta malého Jindřicha velmi milovala a on projevoval stejnou náklonost jí. Z jeho dopisů je patrná jistá podobnost s písmem královny, předpokládá se, že psát ho učila ona.⁴² Dětem také představila svého nevlastního bratra Artura Plantageneta, ve kterém měl Jindřich pozitivní vzor. Další porod se uskutečnil na zámku Sheen, kde byla Alžběta poprvé bez své matky, která vážně onemocněla a setrvala v Bermondseyském opatství, které bylo posledních pět let jejím domovem. Mezi osmým a devátým červnem 1492 Alžbětina matka zemřela.⁴³ Holčičce, která se narodila 2. července 1492 dala královna jméno Alžběta na památku své matky. Malá Bětka se připojila ke svým sourozencům na Eltham, její život ale předčasně ukončila atrofie. Byly jí pouhé tři roky. Rodiče byli touto ztrátou zdrceni a malou princeznu pohřbili na severní stranu svatostánku svatého Eduarda Vyznavače ve Westminsterském opatství. V době úmrtí dcerky byla Alžběta znovu těhotná a 18.3.1496 přivedla, na zámku Sheen, na svět princeznu Marii.

V období vlády Alžběty a Jindřicha nebyla nouze o různá povstání a na mnoha místech se objevovali mladíci, prohlašující se za Richarda, ztraceného prince z Yorku. Nejznámějším byl zřejmě Perkin Warbeck, urostlý mladík, který získal přívržence včetně „tety“ Markéty Burgundské a skotského krále Jakuba IV. V roce

⁴⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 46

⁴¹ <https://www.thoughtco.com/elizabeth-of-york-3529601>, vyhledáno 21.4.2020

⁴² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 62

⁴³ <https://www.thoughtco.com/elizabeth-woodville-biography-3529600>, vyhledáno 21.4.2020

1497 se dokonce vylodil na Cornwallském pobřeží a se svou šesti tisícovou armádou pochodoval na Exeter.⁴⁴ Po několika menších bitvách se Perkin vzdal. Jindřich ho nechal zavřít v Toweru, kde už byl několik let vězněn Eduard Plantagenet (syn Jiřího vévody z Clarence a Isabely Nevillové). Jindřich je oba dal pověsit.

Královna znovu porodila v únoru 1499 syna, který dostal jméno Edmund ale již 19.6.1500 zemřel. Byl pochován ve Westminsterském opatství vedle své sestřičky. Edmundova smrt Alžbětu velmi zasáhla a následující měsíce trávila s dalšími dětmi na zámku Eltham. Král mezitím dohodl výhodný sňatek pro svého syna Artura s Kateřinou Aragonskou [20], dcerou španělského krále Ferdinanda II. Aragonského a Isabely Kastilské. Dne 14.11.1501 se v katedrále svatého Pavla konala svatba.⁴⁵ Bohužel již 2.4.1502 mladý princ ulehl s horečkou a posléze zemřel. Královský pár to naprosto zdrtilo.

V průběhu let si manželé začali být natolik blízcí, že nyní naprosto ignorovali obvyklý formální protokol a čerpali útěchu jeden z druhého. Všichni očekávali, že by Kateřina mohla být těhotná. Nakonec ale již měsíc po smrti Artura otěhotněla Alžběta. Život se také změnil Jindřichovi. Z dráhy duchovního, na kterou byl připravován se nyní dostal do postavení následníka trůnu.

3.1.5. Smrt

Alžbětino poslední těhotenství bylo plné problémů a královna porodila v Toweru 2.2.1502, holčičku.⁴⁶ Dostala jméno Kateřina. Záznamy dokládají, že krátce po porodu bylo posláno pro jistého doktora, který se měl ihned dostavit do Toweru. Královna zřejmě trpěla anémií či horečkou omladnic. Malá princezna na tom také nebyla dobře a 10.2.1502 zemřela. Alžběta ji následovala o pouhý den později, na své třicáté sedmé narozeniny. Král byl zdrcen a uchýlil se na svůj zámek Richmond.

⁴⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 69

⁴⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 76

⁴⁶ <https://www.thoughtco.com/elizabeth-of-york-3529601>, vyhledáno 21.4.2020

Dcerku dal pohřbít vedle sourozenců ve Westminsteru a Alžbětě vystrojil okázalý pohřeb.⁴⁷ Pochována je ve Westminsteruském opatství v kapli Jindřicha VII.

3.2. Kateřina Aragonská

3.2.1. Dětství

Kateřina Aragonská byla nejmladší z pěti přeživších dětí španělského krále Ferdinanda II. Aragonského a jeho ženy královny Isabely I. Kastilské. Narodila se 16. prosince 1485 v arcibiskupském paláci Alcalá de Henares u Madridu.⁴⁸ Jméno dostala po prababičce Kateřině Lancasterské, dceři Jana z Gentu.⁴⁹ V rodném Španělsku jí říkali Catalina. Vyrůstala v paláci Alhambra, který opouštěla zřídka. Měla devět sourozenců, ze kterých se jen čtyři dožili dospělosti. (Isabela, Jan, Jana, Marie). V Anglii se setkala s Erasmem Rotterdamským, který o ní řekl, že byla: „*Díky péči vynikající matky prosycena vzděláním.*“⁵⁰

3.2.2. První manžel

Již roku 1488 žádal Jindřich VII. o ruku španělské infantky pro svého syna prince Artura. Král Ferdinand dobře věděl, že Jindřich anglický trůn získal silou. Vždyť bitva u Bosworthu byla vybojována teprve před třemi roky. Za mořem bylo stále ještě několik vhodnějších kandidátů na Jindřichův trůn a Ferdinand nechtěl poslat svou dceru do stále ještě rozbořeného země. Ovšem jeho dlouholeté spory s Francií nakonec převládly nad starostmi o dceru a vypravil tedy do Anglie vyslance Roderiga de Puebla, který Jindřichovi sdělil Ferdinandovo rozhodnutí. Sňatek byl schválen

⁴⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 86

⁴⁸ EDWARDS, John.: Mary I.: England's Catholic Queen. London: Yale University Press, 2011, str. 1

⁴⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 29

⁵⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 31

27.3.1489 smlouvou v Medina del Campo.⁵¹ Roku 1497 byl pár zasnouben ve starém paláci ve Woodstocku v hrabství Oxford. Princezna tam byla v zastoupení Roderiga de Puebla. Do Anglie se nakonec vydala až v roce 1501. Budoucí tchýně jí doporučila, aby si zvykla na pití vína. Voda v Anglii totiž nebyla příliš vhodná k pití.⁵² Také byla nabádána, aby se naučila francouzsky, jazykem tehdy nejrozšířenějším. Dopisy, které si mladý pár mezitím vyměňoval, byly psány latinsky a dochoval se pouze jeden od Artura z října 1499: „*Mé nejdražší snoubence. Neumím vám vypovědět, jak naléhavou touhu spatřit Vaši výsost pociťuji a jak mne trápí ty průtahy spojené s vaším příchodem. Kéž je urychlen, aby láska, jež mezi námi byla počata, a vytoužené slasti mohly sklídit náležité plody.*“⁵³ Z tohoto květnatého textu je patrné, že mladému princovi, kterému bylo pouhých třináct let, pomáhal nejspíše jeho vychovatel. Dne 19.5.1499 se konala na Arturově zámku v Bewdley u Worcesteru zprostředkovaná svatba a zástupcem princezny byl opět Roderigo de Puebla. Na začátku léta roku 1501 se Kateřina rozloučila v Granadě s rodiči a vyplula na dlouhou cestu do Anglie, během které jí sužovala mořská nemoc a kvůli nepříznivému počasí jí cesta trvala mnohem déle, než bylo původně zamýšleno. Do Plymouthu dorazila v říjnu a uvítal jí zde starosta města. Následovala hostina a mše, po které vyrazila opět na cestu. Kateřina byla ubytována v biskupském paláci v Dogmersfieldu. Jakmile se to dozvěděl král, vyrazil s Arturem na cestu. Do paláce dorazili v pozdních večerních hodinách a princezniní strážníci nechtěli muže vpustit. Nakonec ale na přímý rozkaz, krále a jeho syna vpustili.⁵⁴ Jindřich se totiž strachoval, jestli není princezna nějak znetvořena. Její líbezná tvář, husté zlaté vlasy a modré oči ho ale přesvědčily o jejím půvabu. Artur se svou nastávající promluvil latinsky, a dokonce si spolu zatančili. Poté se král s princem vydali zpět do Londýna, kam měla o několik dní později dorazit i Kateřina. Ta vjela do hlavního města 12. listopadu a v ulicích jí vítaly davy lidí. Všechny překvapila barva kůže jejích spolucestovatelů. Během cesty Londýnem absolvovala Kateřina šest zastávek u pojízdných podií, kde se hrála různá divadla. Dále pokračovala do katedrály svatého Pavla, kde se konala mše zasvěcená díkuvzdání. Po tomto vyčerpávajícím dni se Kateřina uchýlila do paláce Lambeth.⁵⁵

⁵¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 29

⁵² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 33

⁵³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 34

⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 37

⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 41

Vytoužená svatba se konala 14.11.1501 v katedrále svatého Pavla.⁵⁶ Kateřinu vedl k oltáři Arturův bratr Jindřich. Ženich i nevěsta byli oděni v bílém saténu, což bylo tehdy nezvyklé.⁵⁷ (Bílé šaty uvedla do módy až královna Viktorie na své svatbě roku 1840). Kateřina měla zvonové rukávy, nabírané skládané sukně a čepec z bílého hedvábí lemovaný zlatem, perlami a drahokamy. Obřad celebroidal canterburský arcibiskup William Warham. Novomanželé složili slib a poté odjeli na koních do Baynard's Castle, kde se konala hostina. Poté byli odvedeni na manželské lože, kterému požehnali kněží a arcibiskup. Nastala jedna z nejkontroverznějších svatebních nocí v dějinách. Bylo manželství konzumováno? Tato otázka otrásla Anglií šestnáctého století a vlastně dodnes nikdo neví, co se tehdy mezi Kateřinou a Arturem stalo. Vlastně nemáme skoro žádné dobové zprávy. Až v šestnáctém století se, kvůli soudu, předvolávali svědci oné noci. Výpovědi si často protiřečily. Podle některých ráno Artur radostně vyšel z komnaty a řekl, že „byl ve Španělsku.“⁵⁸ Jiní, například Kateřinin doktor Alcaraz tvrdil, že novomanžel nebyl schopen pohlavní styk uskutečnit. Dále řekl: „*Princi nebyla dopřána síla potřebná k tomu, aby poznal ženu, a jako by byl chladný kámen, neboť se nacházel v posledním stadiu souchotin.*“⁵⁹ Kateřina sama prohlašovala, že mezi nimi o svatební noci k ničemu nedošlo, protože doufali, že budou mít ještě mnoho příležitostí, až budou starší. Nicméně tento spor ležel v daleké budoucnosti. Novomanželé se účastnili týdenních oslav ve Westminsteru a poslední fázi oslav strávili v nově postaveném Richmondu, kde dříve stávala usedlost Sheen, která v roce 1497 vyhořela. Palác byl velmi moderní. Do královských komnat vedly trubky s vodou a budovou procházel důmyslný vytápěcí systém.⁶⁰ Také zde vedla síť skrytých chodeb, takže král nemusel chodit přes nádvoří, pokud chtěl vejít do jiné části paláce. Poté se manželský pár přesunul na hrad Ludlow, tradičního sídla prince z Walesu. Zde také o několik měsíců později oba ulehli s „velkou nemocí“ což mohl být mor nebo nějaký smrtící kmen chřipky. Kateřina se rychle zotavila ale Artur, který měl zdraví podlomené už dříve, nemoci 2. dubna 1502 podlehl. Jeho tělo bylo zbaveno orgánů, nabalzamováno, ošetřeno bylinkami a

⁵⁶ EDWARDS, John.: Mary I.: England's Catholic Queen. London: Yale University Press, 2011, str. 1

⁵⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 76

⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 43

⁵⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 78

⁶⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 79

zabaleno do povoskovaného plátna.⁶¹ Jeho otevřená rakev byla vystavena na hradě Ludlow po dobu dalších tří týdnů. Když se tuto zprávu dozvěděla královna ihned vyslala pro Kateřinu nosítka potažená černým sametem. Artur byl mrtvý, ale Kateřina mohla pod srdcem nosit jeho syna a dědice. Po několika měsících ale bylo jasné, že naděje byly liché a Kateřina se ocitla ve velmi těžké situaci. Byla v cizí zemi a neměla manžela, který by se o ni postaral.

3.2.3. Druhý manžel

Král nakonec vymyslel, jak situaci vyřešit. Nechal poslat pro svého syna Jindřicha, který pobýval na zámku Eltham a předložil mu svůj plán. Jindřich se sňatkem s Kateřinou souhlasil a zřejmě ho těšila představa, že rytířsky zachrání dívku v nesnázích.

Následovaly měsíce plné sporů o věno a také bylo zapotřebí získat svolení od papeže. Kateřina byla v této době často nemocná, nejspíše ze stresu a častých půstů, které ji oslabovaly. Dne 23.2.1504 byl Jindřichovi udělen titul prince z Walesu a odjel do Richmondu,⁶² kde si užíval zábavy. Zdržovala se zde i Kateřina. Ta se do pohledného prince zamilovala a napsala svému otci do Španělska, že než aby se vzdala myšlenky na svatbu s Jindřichem raději v Anglii zemře. Na nový rok 1508 daroval Jindřich Kateřině rubínovou růží zasazenou do bílé a zelené.⁶³ Již rok následující znamenal pro Jindřicha mnoho změn. Jeho otec zemřel 21.4.1509, a byl pochován ve Westminsteru vedle manželky. Dne 11.6.1509 se Jindřich oženil v jedné ze soukromých kaplí v Greenwichi s Kateřinou Aragonskou.⁶⁴ Tato svatba byla zahalena tajemstvím, takže o ní nemáme žádné zprávy. Víme jen, že obřad vedl William Warham a že novomanželé strávili svatební noc v Greenwichi. Korunovace na sebe nenechala dlouho čekat. Konala se již 24.6. 1509 a dala království Jindřicha v pořadí již osmého a královnu Kateřinu Aragonskou. Země je milovala. Král byl

⁶¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 80

⁶² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 92

⁶³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 95

⁶⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 77

charismatický, urostlý a na rozdíl od svého otce měl rád zábavu. Pořádal plesy, sportovní turnaje a divadelní představení. Královna byla stále mladá, usměvavá a byla ideálem křesťanské ženy. Po rocích strádání byla tedy Kateřina konečně královnou.

3.2.4. Potomci

Kateřinino první těhotenství bylo oznámeno již v listopadu roku 1509. Vše probíhalo bez komplikací a zanedlouho začala královna s přípravou na porod. Bylo jí dopraveno porodní křeslo a stříbrná křtitelnice z katedrály v Canterbury. Královna porodila předčasně 31.1.1510 a holčička se narodila mrtvá.⁶⁵ Kateřinino břicho ale bylo stále velké, takže lékaři usuzovali, že královna čekala dvojčata. V polovině června se tedy odebrala do Greenwichu a čekala zde na porod. Ten ale nenastal. Pár byl v rozpacích a nějakou dobu událost držel v tajnosti. Kateřina ještě zůstala do konce měsíce v ústraní a pak se vrátila ke dvoru. V tu dobu už byla znovu těhotná. Zřejmě tedy počala ještě v době, kdy měla v ústraní čekat na porod. Pravděpodobně věděla, že dítě nečeká, a tudíž s Jindřichem sdílela lože. Druhé těhotenství probíhalo poklidně do chvíle, kdy se Kateřina dozvěděla o Jindřichově poměru s dvorní dámou Annou Hastingsovou, vdanou mladší sestrou vévody z Buckinghamu.⁶⁶ První hádka manželský pár na nějakou dobu odcizila. Kateřina strávila léto na zámku Eltham a v prosinci se připravovala na slehnutí v Richmondu. Neměla zatměný celý pokoj, jak bylo zvykem. Jedno okno skýtalo pohled do zahrad. Na nový rok 1511 se královně narodil vytoužený syn. Jindřich uspořádal několikadenní oslavy a Kateřina se zatím zotavovala z porodu. Nebyla ani na křtu svého syna Jindřicha. Účastnila se až pozdějších slavností a banketů. Radost ale netrvala příliš dlouho. Pouhé dva měsíce po narození malý Jindřich zemřel. Země byla potažena černým sukem a princ v malé rakvi spočinul ve Westminsteru. Manželé byli zdrceni žalem ale Jindřich manželku, přesto utěšoval.⁶⁷ O několik měsíců později kolovaly dvorem fámy, že je královna opět těhotná. Nebylo tomu tak. Kateřina znovu otěhotněla až na jaře 1513. Toto těhotenství ale rozhodně nebylo poklidné. Jindřich bojoval ve Francii a skotský král

⁶⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 138

⁶⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 108

⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 158

Jakub IV. zahájil invazi do Anglie. Kateřina vyjela v plné zbroji na sever a zde promluvila k vojákům.⁶⁸ Skotské vojsko bylo poraženo v bitvě u Floddenu a Kateřina poslala Jindřichovi zakrvácený kabátek Jakuba IV., který v bitvě padl. Další porod byl ale opět předčasný a syn zemřel krátce poté. Jindřich se z Francie vrátil v říjnu a manželé znovu truchlili. O šest měsíců později byla královna opět těhotná. To, že se jednalo již o čtvrté těhotenství a Kateřina zatím neměla žijící dítě nebylo v té době nijak neobvyklé. O porodnictví se toho příliš nevědělo. Hygiena také nebyla na vysoké úrovni a s častými poporodními záněty byla úmrť dítěte i matky velmi častá. Oblíbená teorie poukazovala na problém ze strany Jindřicha. Údajně trpěl syfilidou. Naznačovaly to boláky, vyrážka a časté výkyvy nálad. Tato teorie ale není podložena. Stejně jako ta o krevním typu RH negativní, který měla mít Kateřina a kvůli kterému tělo odmítalo plod. Děje se tak ale nejčastěji v prvních třech měsících, což se u královny s potraty v sedmém měsíci vylučuje. Dále je také možné, že v té době mohly být potraviny a voda infikované listeriózou. Ta má za následek, že žena potratí nebo se jí narodí nemocné dítě. K potratům mohla také přispět preeklampsie (zvýšený krevní tlak).⁶⁹ V listopadu 1514 se Kateřině znovu předčasně narodil mrtvý chlapeček. Byla již velmi sklíčená, protože jí bylo třicet let a podle tehdejších měřítek neměla už příliš mnoho času na plození dětí. Jindřich navíc čím dál častěji nadbíhal ženám. Navzdory problémům byla v květnu 1515 Kateřina znovu těhotná a v lednu 1516 se uchýlila na zámek Placentia v Greenwichi. V té době zemřel Ferdinand II. Kateřině tuto zprávu nesdělili z obavy z dalšího předčasného porodu. Královna si 17. února nechala zavolat lékaře Vittoria, což bylo neslýchané. Není jasné, zda byl přímo v její komnatě nebo jen radil na dálku, ale z komplikovaného porodu nakonec vzešlo jediné žijící dítě dcera Marie⁷⁰ [21]. O tři dny později se v kostele bratří observantů⁷¹ konal její křest.⁷²

Na jaře roku 1518 byla opět těhotná. V této době museli ale s Jindřichem spěšně opustit Londýn kvůli potivé horečce. Léto trávili na různých venkovských

⁶⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 111

⁶⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 113

⁷⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 117

⁷¹ Reformovaní františkáni. Observare- lat. Zachovávat. Návrat k přísnějšímu zachování řehole.

⁷² EDWARDS, John.: Mary I.: England's Catholic Queen. London: Yale University Press, 2011, str. 6

sídlech a poté královna zamířila do Greenwiche připravit se na porod. Dítě se opět narodilo předčasně. Holčička po týdnu života zemřela. Král si začínal uvědomovat věkový rozdíl, který teď byl více zřetelný.

3.2.5. Manželské neshody

Začátkem roku 1519 porodila Bessie Blountová, králova milenka zdravého syna.⁷³ Jestli o tom věděla Kateřina není známo. Jisté ale je, že Jindřich nepořádal žádné veřejné oslavy. Přesto ale chtěl, aby svět věděl, že má zdravého syna a že chyba není na jeho straně. Dítěti dal jméno Jindřich FitzRoy a roku 1525 mu udělil titul vysoce urozený a vznešený princ Jindřich, vévoda z Richmondu a Somersetu. Roku 1523 bylo oznámeno, že královna ve svých třiceti sedmi letech již pozbyla ženských způsobů,⁷⁴ což bylo květnaté pojmenování nastupující menopauzy. Jindřich si mezitím našel novou milenkou, která ale byla jiná, mnohem nebezpečnější než předchozí, které královna jen tiše trpěla. Anna Boleynová se do anglických dějin zapíše později, nyní ale stále odolávala královi svádění a odpírala mu to, co mu jiné milenky dávaly ihned. Přijímala jeho dary, šatstvo a šperky, rozmlouvala s ním o knihách, jezdila na projížďky na koni, ale nedala mu to, co tolik chtěl. Svě tělo. Jindřich po ní velice toužil a nakonec vymyslel, jak být s ní. Pověřil Wolseyho⁷⁵ [22] anulaci svazku s Kateřinou na základě pochybností o jeho platnosti. Samozřejmě nikdy předtím Jindřichovi nevadilo, že měla Kateřina za manžela jeho bratra. Nyní se mu to ale hodilo, takže se po další léta vlekl soud. Kateřina si stála za svým a opakovala, že do Jindřichova lože přišla neposkvřená. Jindřichovu lásku si už ale zpět nevydobyła.

Wolseymu se ale stále nedařilo rozvod dovést do zdárného konce. Nebyla to jistě jen jeho chyba. Papež nechtěl k anulaci svolit a rozvod nebyl populární ani v Anglii. Mezi lidem to vyvolalo pohoršení. Další překážkou byl Kateřinin synovec císař Karel V. nejmocnější muž v Evropě. Jindřich se odvolával na text z třetí knihy Mojžíšovy: „*Tolikéž kdož by vzal manželku bratra svého, mrzkost jest. Hanbu bratra*

⁷³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 121

⁷⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 1

⁷⁵ Kardinál Thomas Wolsey. (asi 1471-1530) také kancléř a králův rádce.

*svého obnažil, protože bez dětí budou.*⁷⁶ To, že papež udělil dispens ani to, že měl Jindřich živou dceru, která vyvrací úryvek z bible, krále nezajímalo. Chtěl anulaci a nehodlal se podřizovat papeži. Kateřina stále zachovávala klidný postoj. Bohužel pro ni se ale k Jindřichovi dostal Wolseyho chráněnc Thomas Cromwell⁷⁷ [23].

Ten společně s Thomasem Cranmerem⁷⁸ [24] vyřešili palčivý problém papežské nechuti rozvod povolit. Aby král nemusel čekat na povolení od papeže měl být hlavou církve v Anglii ustanoven on sám. Jindřicha tato myšlenka samozřejmě nadchla. Nemusel by nikoho poslouchat a vše by si řídil sám. Jindřich byl 11. února 1531 prohlášen, arcibiskupem Warhamem, za hlavu anglikánské církve.⁷⁹ Pochopitelně toto rozhodnutí zvedlo vlnu nevole. Král ale na pozdvižení, které způsobil, nedbal. Kateřinu vykázal ode dvora a více se o ní nezajímal.

3.2.6. Smrt

Další čtyři měsíce se řešil rozvod, ale bývalá královna nikdy neuznala své manželství za neplatné a nebrala v potaz ani rozsudek. Kateřina Aragonská zemřela na hradě Kimbolton 7. ledna 1536⁸⁰, za přítomnosti své věrné přítelkyně lady Willoughbyové. Královnini současníci byli přesvědčení, že zemřela na otravu kvůli černé barvě srdce, které vyňali při pitvě. Moderní lékařská věda se přiklání spíše k malignímu nádoru.⁸¹ Kateřina byla 29. ledna uložena v Peterboroughské katedrále. Ve 20. století dala Marie z Tecku⁸² zavěsit nad místem posledního odpočinku Kateřiny Aragonské atributy královny-dva prapory nesoucí královské znaky Anglie a Španělska. Ty jsou na místě k vidění dodnes.⁸³

⁷⁶ Lv 20,21

⁷⁷ Thomas Cromwell, 1. hrabě z Essexu. (asi 1485-1540). První ministr Jindřicha VIII.

⁷⁸ Thomas Cranmer. (1489-1556). Arcibiskup canterburský. Hlavní představitel reformace v Anglii. Společně s Cromwellem pomohl k rozvodu Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské, což vedlo ke vzniku anglikánské církve.

⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 212

⁸⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 382

⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 281

⁸² Marie z Tecku (1867-1953). Manželka krále Jiřího V. Královna Velké Británie a císařovna indická v letech 1910-1936.

⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 284

3.3. Anna Boleynová

3.3.1. Dětství

Rodina Boleynů pocházela z Norfolků a její předkové žili ve vesnici Salle u Aylshamu v Nizozemí, která byla proslavena obchodem s vlnou.⁸⁴ Dnes je místo opuštěné. Geoffrey Boleyn byl prvním členem rodiny, který se povznesl díky obchodu s látkami a roku 1452 se stal radním v londýnské City a později starostou. Společenský vzestup mu přinesl také sňatek s Anne, dcerou lorda z Hoo a Hastingsu a poté pasování na rytíře Jindřichem VI. Geoffreův syn William Boleyn se oženil s dcerou irského hraběte z Ormonde Margaret Butlerovou s níž měl čtyři děti- Thomase, Jamese, Williama a Edwarda. Thomas, kterého matka počala v pouhých dvanácti letech, bojoval s otcem na straně Jindřicha Tudora proti cornwalskému lidu a tím si zajistil jeho náklonnost. Na přelomu století se oženil s dcerou Thomase Howarda hraběte ze Surrey Elizabeth, jejíž rodina změnou krále ztratila na důležitosti, a proto si dívku mohl níže postavený Thomas vzít.⁸⁵ (Elizabethin bratr lord Thomas Howard byl manželem královniny sestry Anny Plantagenetové). Pár spolu měl více dětí, dospělosti se ale dožily jen tři-Marie, Anna a Jiří. Víme o dvou dalších synech. Thomas byl pochován v penhurstském kostele v Kentu a Henry v kostele v Heveru. Nejstarší byla zřejmě Marie, protože její vnuk, Carey lord Hudson o ní v dopise z roku 1596 lordu Burleighovi píše, že byla nejstarší z dcer lorda Boleyna. Nemáme přesná data narození Boleynových dětí, ale Marie se narodila nejspíše mezi léty 1499-1500. Víme také, že Jiří byl nejmladší, protože když byl roku 1529 povolán do Tajné rady bylo mu dvacet sedm let. Nemohl se tudíž narodit před rokem 1502.

Dříve se za letopočet narození Anny Boleynové [25] považoval rok 1507, který napsal na okraj životopisu Alžběty I. William Camden. Rukopis vyšel tiskem roku 1615. Stejnou dobu uvádí také pozdější pramen *Life of Jane Dormer, Duchess of Feria*, což byly vzpomínky dvorní dámy Marie Tudorovny sepsané Henrym Cliffordem roku

⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 143

⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 143

1645.⁸⁶ Zde autor uvádí, že Anně nebylo ani dvacet devět, když byla popravena. Kdyby byly tyto prameny pravdivé, Anna by v roce 1513, kdy vstoupila do služeb Markéty Rakouské, dosáhla sotva šesti let, což byl příliš nízký věk. Mnohem pravděpodobnější datum tedy nacházíme v životopise Jindřicha VIII. sepsaného lordem Herbertem z Cherbury na začátku 17. století. Ten se odvolává na soudobé prameny, které tvrdí, že Anne bylo po návratu z Francie roku 1522 dvacet let, tudíž by rok narození byl buď 1501 nebo 1502. Vybereme tedy nejvíce používaný rok 1501 díky čemuž víme, kde se Anna narodila. Není to Hever Castle, jak se často uvádí nýbrž zámek Blickling v Norfolkku.⁸⁷ Hever Castle zdědil Thomas, jako nejstarší syn až po smrti otce a zámek Bickling svěřil bratru Jamesovi. Na Heveru tedy Anna strávila větší část dětství. Jelikož byla odmala bystrá, věnoval otec velkou péči jejímu vzdělání. Naučila se číst, psát, učila se francouzsky a, jako většina dívek vyšívat. Měla také nadání na zpěv, tanec a hrála na loutnu a virginál.⁸⁸ Ráda skládala verše, což sdílela s Thomasem Wyattem, básníkem, který bydlel v nedalekém Allington Castle.⁸⁹

Annin otec byl díky svým diplomatickým dovednostem, kultivovaností a umem vycházet s lidmi velmi oblíbený u krále a od roku 1511 byl na předním místě mezi královými společníky. Během diplomatické návštěvy u Markéty Rakouské vychvaloval ctnosti své dcery a Markéta souhlasila, aby děvče přišlo mezi jejich osmnáct dvorních dam. Anna byla tedy roku 1513 svěřena rytíři Broughtonovi a poslána do Nizozemí. Markéta poté napsala lordu Thomasovi dopis. Anna prý byla:

„dar, který je v mých očích více než vítán. Doufám, že s ní budu zacházet takovým způsobem, abyste se mnou byl zcela spokojen. Považuji za zřejmé, že na dámu svého věku projevuje tak skvělého ducha a je tak skvělým cílem dvoření, že jsem vám zavázána více za to, že jste ji ke mně poslal než vy mne, že jsem ji přijala.“⁹⁰

Zde se Anna zdržela rok a půl, než jí a její sestře otec sehnal místo dvorních dam u Marie Tudorovny, která byla v srpnu roku 1514 zasnoubena s francouzským králem Ludvíkem XII. Ten ale již roku 1515 zemřel.⁹¹ Poté dívkám nabídl službu

⁸⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 144

⁸⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 145

⁸⁸ Strunný hudební nástroj cembalového typu.

⁸⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 145

⁹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 146

⁹¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 167

manželka nového krále Františka I. Klauzie Francouzská, ctnostná žena, jejíž domácnost připomínala spíše klášter. Přesto byl francouzský dvůr místem hříchu a pokušení a mnoho dívek svodům urozených mužů podleгло. Mezi nimi i Marie Boleynová, o které se říkalo, že je milenkou samotného krále Františka I. To Anna se držela zpátky. Od královny se učila důstojnosti a převzala francouzskou módu, kterou podle svého vylepšovala a poté jí okouzlovala u anglického dvora. Například francouzský čepec, který do Anglie uvedla, byl v módě dalších šedesát let.⁹² Přestože Anna nebyla podle soudobých norem žádná přílišná krasavice měla své kouzlo. Temperamentní povaha, síla osobnosti a inteligence jí v očích ostatních dělaly přitažlivou. Nejvíce ale prý upoutávaly její tmavé oči, kterými se lidem dívala přímo do duše. Také měla dlouhé tmavohnědé vlasy, které nosila rozpuštěné s vpletenými šperky. Jinak ale nebyla měřítka tehdejší společnosti považována za krásku. Pleť neměla světlou, jak bylo v módě, nebyla ani baculatá a měla drobná ňadra. Kůži jí pokrývala četná mateřská znaménka, a dokonce měla po straně nehtu na jednom prstu druhý nehet⁹³, který později zakrývala splývavými rukávy, jež uvedla do módy. Anna si také potrpěla na přívěsky s iniciály. Nejznámější je zřejmě její přívěsek s písmenem B. Dále také měla A a spojené AB. Měla také ráda hazardní hry, jako karty či kostky. Často popíjela víno a jezdila na lov. Anna navzdory častým dohadům nebyla luteránkou. Chtěla reformy a měla osvícené názory na tzv. Kacířské spisy. S královým svolením četla zakázané knihy a poté o nich s Jindřichem diskutovala a ptala se na jeho názory. Například spis *The Supplication of Beggars* (Suplika žebráků), který napsal Simon Fish.⁹⁴ Díky Anně se král více zajímal o církevní reformy a zastával svobodomyšlnější názory. Anna také v roce 1534 vymohla propuštění odsouzeného kacíře Richarda Hermana, který prosazoval přeložení bible do angličtiny. V pozdějších letech si budovala pověst zbožné ženy a často také pomáhala nemajetným učencům. Každý týden rozdávala s dámami almužny chudým. Když měla navštívit nějaké město, vždy nejdříve vyslala almužníka, aby zjistil, jestli nějaká rodina nepotřebuje peníze.⁹⁵

První možnost sňatku se Anně naskytl v roce 1515, kdy zemřel její pradědeček James Butler hrabě z Ormonde. Ten neměl mužského potomka a nárok na

⁹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 148

⁹³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 179

⁹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 317

⁹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 265

majetek se dělil mezi jeho bratrance sira Pierse Butlera a vnuka Thomase Boleyna. Právě Annina otce napadlo kolem roku 1520 oženit dceru se synem sira Pierse Jamesem. Jednání se ale protahovala, a nakonec se od nich v roce 1522 z neznámých důvodů upustilo.⁹⁶

Anna se vrátila z Francie začátkem roku 1522 a pobývala nějakou dobu na Heveru. Otec jí zařídil místo u Kateřiny Aragonské a začátkem února dívka nastoupila, jako dvorní dáma své pozdější Nemesis. U dvora sklízela obdiv a mnohé muže zaujala svou odlišností. V té době byla také velmi oblíbena různá představení. Kardinál Wolsey tedy 4. března pozval krále a královnu do svého sídla York Place (později Whitehall), kde uspořádal velkolepou hostinu. Po večeři byl do síně přinesen model zámku Chateau Vert⁹⁷, kde bylo pět pánů a pět paní v maskách. Ti tančili před dvorem. Král v roli Planoucí touhy měl oči jen pro svou současnou milenkou Marii Boleynovou. Anna se představení také účastnila a znázorňovala Vytrvalost. Její šaty byly z bílého saténu vyšíváné zlatou nití. V dubnu 1522 byl Thomas Boleyn jmenován pokladníkem královské domácnosti a roku 1525 získal titul vikomta Rochforda. Jindřich ale postupně ztrácel o Marii zájem a možná už roku 1523 padl jeho pohled na Annu. Do té se zamiloval také Henry Percy, budoucí hrabě z Northumberlandu, který byl pážetem Wolseyho.⁹⁸ Obsluhoval ho a když musel kardinál ke dvoru Percy ho doprovázel. Trávil tedy mnoho času v královních komnatách, kde se s Annou seznámil. Není jisté, jestli ho Anna také tolik milovala, ale když jí dědic jednoho z nejstarších rodů v Anglii učinil nabídku přijala. Pár se dal před svědky tajně zasnoubit, i když byl Percy již od roku 1516 zasnouben s Margaret Talbotovou, dcerou hraběte Shrewsburyho.⁹⁹ Když toto tajné zasnoubení vyšlo najevo a Wolsey to oznámil králi byl Jindřich velmi rozhořčen. Bez jeho svolení totiž nesměl být uzavřen žádný sňatek ani dohodnuty zasnuby. Okamžitě nařídil, aby bylo zasnoubení zrušeno a kardinál se jal věc dokončit. Dal si předvolat Percyho a plísnil ho za tak neuvážený čin. Zakázal mu se s Annou stýkat a nařídil mu, aby zasnoubení ihned zrušil a otec mu pohrozil vyděděním, jestli neudělá, co kardinál nařizuje. Percy poslal Anně prostřednictvím

⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 151

⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 256

⁹⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 180

⁹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 154

přítele Jamese Mortona vzkaz, že má Anna vytrvat a nemá přijímat jiného muže.¹⁰⁰ Nakonec ale stejně podlehl nátlaku a v září 1523 se oženil s lady Talbotovou. Poté odjel do Northumberlandu a utápěl se v nešťastném manželství. Annu Wolseyho chování velmi rozzuřilo a tím, že jí nazval pošetilou dívkou si z ní vytvořil nepřítele, který ho v pozdějších letech zničí. Nejhorší pro Annu bylo to, že jí shledal nedostatečnou a nevhodnou pro Percyho. Po tomto incidentu byla Anna poslána na Hever, kde strávila přinejmenším rok. Z této doby nemáme žádné záznamy víme jen, že se možná zúčastnila svatby svého bratra Jiřího s Janou Parkerovou v roce 1524.

3.3.2. Králova Velká věc

Ke dvoru se Anna vrátila kolem roku 1525 a znovu se přidala ke dvorním dámám královny Kateřiny.¹⁰¹ Dívka ihned vzbudila touhu nejen u krále ale i u ženatého básníka Thomase Wyatta. Jindřich začal žárlit a požádal Annu, aby se stala jeho milenkou. Ta, jako první z žen v jeho životě, tento požadavek odmítla. Krále to jistě zarazilo, možná i pobouřilo, ale později po Anně toužil o to více právě proto, že ji nemohl mít. Naléhal na ní, ale Anna slíbila, že panenství obětuje jen svému manželovi po svatbě, což Jindřicha velmi dráždilo a v té době začaly i jeho pochybnosti o svém vlastním sňatku. Královna Kateřina byla již na tehdejší poměry stará a bylo nepravděpodobné, že by mu ještě dala syna. Jindřichovi tedy nedělalo problém své ohebné svědomí přemluvit k víře, že rozvést se a zajistit Anglii dědice je jeho svatou povinností. Manželství odporovalo požadavkům kanonického práva a prohlášení o neplatnosti bude pro papeže formalita. Anně posílal na důkaz své náklonnosti drahé dárky, které přijímala, čímž ho udržovala v naději. Koncem roku 1526 učinil Anně nabídku k sňatku, kterou ale zatím nepřijala.¹⁰² Možná už tušila, že hraje o mnohem víc než kdy, která dívka před ní a nesměla podlehnout. Věděla, že krále jeho milenky vždy po nějaké době omrzí, a to ona nehodlala dopustit. Anna se proto vrátila domů na Hever, kam jí král posílal dopisy. Sedmáct se jich dochovalo dodnes [26]. V roce 1529 je ukradl jeden papežův služebník, aby mohly být zkoumány a dnes jsou uloženy

¹⁰⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 155

¹⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 155

¹⁰² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 157

ve vatikánských archivech.¹⁰³ Anniny odpovědi se ale bohužel nedochovaly. Léta u francouzského dvora ji jistě naučily, jak flirtovat s muži a udržet jejich zájem. Poslala Jindřichovi klenot zobrazující dívku ve člunu zmítaném bouří. Krátce na to ji král navštívil a ona mu přislíbila, že se navrátí ke dvoru. Jakmile král odjel, rozmyslela si to a napsala mu, že nemůže přijet načež král napsal, že se k němu chová velmi chladně.

V té době se Jindřich rozhodl, že dá platnost svého manželství prozkoumat církevními soudy.¹⁰⁴ Tento nápad nesvěřil dopisu. Poslal k Anně sloužícího se vzkazem. Ta mu okamžitě odpověděla a vyznala se z lásky a oddanosti k němu. Král jí nabídl, že bude jeho jedinou milenkou, což bylo postavení, které ještě žádná jiná žena před ní neměla.¹⁰⁵ Anna ale věděla, jak nejisté toto postavení je. Král se jí může zbavit až se jí nabaží a to nechtěla. Souhlasila tedy alespoň s návratem ke dvoru. Král se láskou k Anně netajil. Zahrnoval ji drahými šperky a šaty. Časem začala být pyšná a povýšená. Jak rostla její moc, rostla taky touha po pomstě vůči Wolseymu. Mnoho lidí u dvora nemělo kardinála v oblibě. Mezi nimi i Annin strýc z matčiny strany Thomas Howard třetí vévoda z Norfolku. Byl to voják a státník s dlouholetými zkušenostmi a hodlal využít Annu ke zničení kardinála. Wolseymu došlo, že se kolem Anny seskupili lidé nepřátelsky naladěni vůči jeho osobě, a tak začal dívce posílat dary a pořádat na její počest ve svém sídle oslavy. Ta ho ale nejdříve potřebovala využít k prosazení anulace králova sňatku, protože Jindřich věřil, že pouze Wolsey to dokáže zařídit.

Anna přijala na konci roku 1527 nabídku k sňatku, avšak pouze tehdy, bude-li Jindřich řádně rozveden s Kateřinou.¹⁰⁶ V té době trávili veškerý čas spolu. Jedli, modlili se, lovili, tančili. Jediné, co Anna stále odmítala bylo sdílení lože. V květnu roku 1527 se králova „Velká věc“ začala doopravdy řešit.¹⁰⁷ Od května 1527 do léta 1528 se Anna objevovala u dvora jen sporadicky. Většinu času pobývala doma na Heveru. V této době vyzníval z králových dopisů silný sexuální podtón, ale nemáme žádný důkaz, že by Anna Jindřichovi podlehla dříve než na podzim roku 1532.¹⁰⁸

¹⁰³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 160

¹⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 162

¹⁰⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 183

¹⁰⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 164

¹⁰⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 290

¹⁰⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 292

Není příliš pravděpodobné, že by Anna krále milovala tak, jako on ji, alespoň ne v těchto letech namlouvání. Byla ctižádostivá a získání koruny a moci bylo jistě tou nejvyšší odměnou, kterou požadovala. Král tedy v této věci požádal o pomoc Wolseyho, který se zhrozil nad Jindřichovým požadavkem a zapřísahal ho, aby ten nápad pustil z hlavy. Král byl ale rozhodnut a Wolsey, který byl i papežským legátem svolal církevní soud, konající se tajně 17. května 1527 ve Westminsteru.¹⁰⁹ Shromáždění předsedal canterburský arcibiskup William Warham, přisedícím byl Wolsey a dále zde byla řada biskupů a znalců kanonického práva. Soud tedy předvolal krále, který přiznal, že se oženil s vdovou po svém bratrovi, uznal oprávněnost obvinění a požádal o rozsudek. Po tomto shromáždění zasedl soud ještě dvakrát ale 31. května členové králi oznámili, že případ je natolik spletitý, že ho nemohou rozsoudit.¹¹⁰ Dokonce i Tajná rada, se kterou se král sešel poté, mu poradila, aby se s tímto problémem obrátil na Svatý stolec do Říma, protože jedině papež může tuto choulostivou věc rozsoudit. Prozatím mělo být před královnou vše utajeno, aby nemohla zmobilizovat svého synovce císaře.

Jindřich se na konci června rozhodl, že věc nemůže před Kateřinou dále tajit, a tak vstoupil 22. června do jejích komnat a požadoval, aby spolupracovala a vybrala si sídlo, ve kterém dožije své dny. Královna se rozplakala a vyděšený Jindřich ji, snad naposledy, chlácholil a slíbil, že chce jen zjistit, jaká je povaha jejich manželství.¹¹¹ Kateřina tuto jeho potřebu nechápala, manželství přeci bulou povolil papež Julius II. Bylo tedy platné a správné. Nadále spolu tedy bydleli v Greenwichi a navenek nedala královna najevo žádnou nevoli vůči Anně, která byla stále v jejích službách. Jindřichovo přání se rozvést vešlo ve známost začátkem léta 1527 a většina lidí nesouhlasila. V červnu se zpráva dostala přes vyslance v zahraničí ke všem dvorům Evropy a kromě Karla V. panovala na kontinentu spíše podpora.¹¹² Toto manželství bylo prý přinejmenším pochybné. V Anglii se dvůr také přikláněl spíše na stranu krále, ale jen aby si ho neznepřátelili. Výjimkou byl Thomas More [27], který prohlásil, že manželství je podle něj platné. Jindřich byl ze svého přítele a mentora zklamán ale jeho názor přijal, protože ho ctil. Dále se za královnu postavil také rochesterský biskup John Fischer a Reginald Pole, syn lady Salisburyové, což bylo překvapivé, protože na

¹⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 290

¹¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 170

¹¹¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 171

¹¹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 174

královy náklady studoval v Itálii. Před hněvem krále poté utekl ze země.¹¹³ Král neměl ani úplnou podporu arcibiskupa Warhama, který sice v minulosti Jindřichovi nedoporučoval sňatek s Kateřinou, ale stalo se a rozvod příliš neschvaloval. Anna nenašla spojenkyni ani v Jindřichově sestře Marii, která vztah odsoudila a odmítala pobývat u dvora, dokud tam Anna bude. Prostý lid byl také spíše na straně Kateřiny, hlavně ženy, které naprosto pobuřovalo, že se král chce zbavit své dobré a ctnostné manželky jen kvůli nějaké konkubíně, jak Annu nazývaly.

Wolsey se nakonec vrátil z Francie, kde byl pro pomoc od Františka I., s nepořízenou, což Anna odůvodnila tím, že kardinál nechce napomáhat zrušení sňatku.¹¹⁴ Král tedy vyslal do Říma svého sekretáře Williama Knighta s úkolem získat dispens o anulaci sňatku. V prosinci proběhlo setkání s papežem, na kterém odmítl poskytnout dispens na ukončení králova sňatku, ale poskytl dispens, která zaručuje, že se král může někdy v budoucnu znovu oženit, pokud bude předchozí manželství prohlášeno za neplatné. Tento dokument byl vydán 1.1.1528 a mimo jiné také uděloval Wolsemu právo soudit věc v Anglii. Nemohl ale vynést konečný rozsudek.¹¹⁵ Po nezdaru Wolsey poslal do Říma písemnou žádost o jmenování dalšího legáta, který by mohl věc rozhodnout. Navrhl kardinála Lorenza Campeggia, což ale papež odmítl a nabádal Wolseyho, aby věc posoudil sám a poté ji předal ke schválení papežské konzistoři. To byl ale zdlouhavý a značně nejistý postup a král s tím nesouhlasil. Kardinálovi bylo jasné, že začíná být u Jindřicha v nelibosti a všemožnými hostinami a dary se snažil tento proces zvrátit. V únoru 1528 vyslal král do Říma doktora teologie Edwarda Foxe a Stephena Gardinera, kteří se v březnu setkali s papežem a ten nakonec povolil vyslání kardinála Campeggia, který měl soudit věc s Wolseym.¹¹⁶

V červnu zasáhla Anglii potivá horečka a král setrval v sídle opatů ze St. Albans v Tittenhangeru v hrabství Hertford. Anně nařídil, aby odjela do Heveru, kde 22. června onemocněla. Téhož dne zemřel na potivou horečku Maryin manžel William Carey a král, starostlivo bez sebe, poslal na Hever svého lékaře Williama Buttse s listem pro svou milovanou.¹¹⁷ Ten po příjezdu zjistil, že se Anna již zotavuje a zasáhla jí jen

¹¹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 175

¹¹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 177

¹¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 178

¹¹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 180

¹¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 301

mírnější podoba zákeřné nemoci. Král byl velmi šťastný a zahrnoval Annu dárky. Do konce července mor ustoupil a dvůr se opět vrátil do Londýna. Jednou hrál král s královnou a Annou karty, v čemž neviděl nic neobvyklého a Anna vyhrála tím, že si vytáhla krále. Kateřina poznamenala: „*Milá lady Anne, máte velké štěstí, že jste se vůbec zastavila u krále, ale stejně jste jako ostatní-chtete buď všechno anebo nic.*“¹¹⁸

Kardinál Campeggio dorazil do Doveru až 29. září 1528, kvůli častým zastávkám a záchvatům dny. S králem se legát setkal 22. října v Bridewellském paláci u Temže.¹¹⁹ V červenci 1528 odešla Anna z královniných služeb a dostala svůj dům a domácnost v některém z londýnských domů. Mohl to být Durham House na Strandu nebo Suffolk House u Westminsteru. Anna tedy žila skoro jako královna, ale stále jí nebyla. Roky ubíhaly a ke koruně měla stejně daleko jako na začátku. Všechna vina z průtahů anulace padala na Wolseyho hlavu a Annini přátelé podsouvali králi, že kardinál neprosazuje rozvod tak vehementně, jak by mohl. Anna se v červnu s blížícím se slyšením znovu odebrala na Hever Castle, kde čekala na výsledek a střídavě propadala pesimismu a nadějím. Soud zasedal ve velké síni dominikánského kláštera Black Friars v Londýně a byl zahájen 18. června.¹²⁰ Král místo sebe poslal dva zmocněnce a Kateřina se objevila jen krátce zopakovat svůj protest.

O tři dny později se soudu zúčastnili oba. Královna si klekla před krále a díky Wolseyho sekretáři Georgi Cavendishovi víme, co mu řekla.

„Sire snažně vás prosím, pro všechnu lásku, jež mezi námi byla, a pro lásku boží, dopřejte mi spravedlnosti a práva. Mějte se mnou alespoň trochu slitování a soucitu, poněvadž jsem ubohá žena a cizinka narozená mimo vaše panství. Nemám žádného spolehlivého přítele, a tím méně nezaujatého rádce. Utíkám se k vám jakožto k nejvyššímu představiteli spravedlnosti v tomto království. Kde jsem se proti vám, Sire, k své lítosti něčím provinila? Nebo jaký máte důvod k nelibosti, že se mne chcete zbavit? Boha a celý svět si беру za svědky, že jsem byla vaší věrnou, pokornou a poslušnou manželkou a vždy jsem se přizpůsobovala vaší vůli a vašemu rozmaru. Vždy jsem byla potěšena a spokojena se vším, v čem jste nalézal rozkoš a potěchu. Nikdy jsem vám neodporovala slovem ani mračením ani jsem nedala najevo ani špetku

¹¹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 182

¹¹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 184

¹²⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 192

nespokojenosti. Milovala jsem jen kvůli vám všechny, jež jste miloval vy, ať jsem měla důvod či nikoli a ať to byli mí přátelé či nepřátelé. Předcházejících dvacet let a déle jsem byla vaší věrnou manželkou a se mnou jste měl různé děti, třebaže se Bohu zlíbilo povolat je z tohoto světa, což vůbec nebyla má vina. A když jste si mne vzal poprvé- volám za svědka samého Boha-, byla jsem čistá panna, jíž se žádný muž nedotkl. A bude-li to uznáno za pravdivé nebo ne-to ponechávám na vašem svědomí. “

Přestávka. Pokračování: *„Je-li před zákonem možné nějaké oprávněné obvinění, jež proti mně můžete vznést, buď z nepoctivosti, anebo z nějakého dalšího přestoupení, abyste se mně zbavil, velice ráda ke své hanbě a svému zneuctění odejdu. Není-li však nic takového, musím vás s láskou úpěnlivě poprosit, dovolte mi, abych zůstala ve svém přecházejícím stavu a přijala z vašich vladařských rukou spravedlnosti. Král vás otec, byl za svých dnů považován pro svou moudrost za nového Šalamouna a můj otec Ferdinand byl ceněn jako jeden z nejmoudřejších králů, kteří kdy vládli ve Španělsku. Nelze tudíž pochybovat, že se obklopili takovými moudrými rádci, jaké ve své velké prozíravosti považovali za vhodné. Tenkrát byli rovněž stejně moudří a učení mužové jako ti, kdo žijí v této době a v obou našich královstvích, kteří tehdy považovali manželství uzavřené mezi mnou a vámi za dobré a zákonné. Není tedy divu, že slyšíme, jak vymýšlejí nové výmysly proti mně, jež nikdy nepomýšlela na nic jiného než na poctivost, které jsou příčinou, že musím stát vydána na milost a nemilost tomuto novému soudu, přičemž mi můžete velice ublížit, máte-li v úmyslu dopustit se nějaké krutosti. Poněvadž mne můžete soudit za neposkytnutí dostatečné odpovědi, když nemáme žádného nestranného rádce. Určitě chápete, že mezi vašimi poddanými předem vybranými z vaší Tajné rady nemohou být nestranní rádcové, kteří by se, vystaveni nebezpečí, že je stihne vaše nemilost, odvážili nevyhovět vaší vůli a vašim úmyslům. Proto vás pro smilování a lásku Boží co nejpokorněji úpěnlivě žádám, abyste mne ušetřil krajnosti tohoto soudu, dokud nebudu uvědoměna o tom, jaké rady se mi dostane od mých španělských přátel, pokud jde o směr a postoj, který mám zaujmout. A neprokážete-li mi tak velkou laskavost, dosáhnete svého a já svou při svěřuji do rukou božích. “¹²¹*

Poté vyšla ze síně a nevrátila se ani na naléhání soudců. Nakonec ale soud nic nevyřešil, protože Campeggio odmítl vydat rozsudek bez porady s papežem a

¹²¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 193-195

odročil jednání do Říma.¹²² Soud byl oficiálně rozpuštěn 31. července. Král měl i další důvod ke zlosti. František I. uzavřel s císařem Karlem V. mír a Jindřich tak ztratil spojení. V srpnu tedy odjel s Annou na objížďku venkovských sídel a když pobývali na loveckém záměčku v Graftonu v hrabství Northampton přijel se rozloučit Campeggio, kterého doprovázel Wolsey. Ten padl v nemilost a bylo to naposledy, co se s králem setkal.¹²³ V říjnu 1529 zbavil král Wolseyho úřadu anglického lorda kancléře a ten se, po tom, co Jindřichovi daroval York Place, odstěhoval do Esheru v hrabství Surrey. York Place, byl nyní Annin, a tak dosáhla zadostiučinění a jistě ji těšilo, že se pomstila muži, který jí překazil manželství s mužem, kterého snad milovala. Ještě lepší ale bylo, že když byl 1. listopadu na Wolseyho vydán zatykač, spravedlnost měl vykonat právě Henry Percy.¹²⁴ Bývalý kardinál měl být převezen do Toweru kvůli podezření z velezrady. Tam ale Wolsey nedojel. Zemřel v Leicester Abbey.¹²⁵

Na podzim roku 1529 se naskytlo rychlejší řešení oné Velké věci, když se cestou z Říma setkali Gardiner a Fox s bývalým spolužákem z Cambridge Thomasem Cranmerem¹²⁶, který tvrdil, že králův případ by měli soudit doktoři teologie z univerzit. Pře měla být rozsouzena na základě božského práva, ne kanonického, takže nebyl nutný papežův zásah. Stačilo pouze aby canterburský arcibiskup vydal oficiální prohlášení.¹²⁷ Král se s teologem setkal v Greenwichi a byl jím nadšen. Ihned ho pověřil sepsáním pojednání s objasněním oněch názorů.

Anna byla z celé situace čím dál víc nervózní a úzkostná. Spor se vlekl již léta a ona stále neměla jistou budoucnost a Jindřichova láska mohla kdykoliv vyhasnout. Král se jí pokoušel všemožně konejšit a udobřovat. Anninu otci udělil titul hraběte z Wiltshiru a Ormondu a Jiří se stal vikomtem Rochfordem.¹²⁸ Král byl v prosinci předvolán do Říma, což okamžitě odmítl.¹²⁹ Jindřicha už nebavilo poslouchat papeže, který je vzdálený tisíce kilometrů a podřizovat se mu. Přijal za své názory, že panovník je ve své zemi nejvyšší hlavou a měl by rozhodovat i o věcech náboženských.

¹²² WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 309

¹²³ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 310

¹²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 209

¹²⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 210

¹²⁶ Thomas Cranmer (1489-1556). Hlavní představitel reformace v Anglii a arcibiskup canterburský.

¹²⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 201

¹²⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 204

¹²⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 208

Nešlo mu tedy již pouze o anulaci manželství ale o mnohem víc. O výhodách odtržení od Říma krále přesvědčoval i Thomas Cromwell, kterého králi doporučil ještě Wolsey. Byl to syn kováře a neměl zábrany, což se králi, který už toužil po ukončení soudu, líbilo. Dne 21. ledna 1531 se ve Westminsteru konalo shromáždění duchovních canterburské a yorské diecéze.¹³⁰ (Důležité církevní reformy mohly být schvalovány pouze se souhlasem takového shromáždění). Začínala anglická reformace.

3.3.3. Odtržení od Říma

Dne 7. února 1531 vystoupil král v parlamentu s požadavkem, aby ho anglická církev uznala za jediného ochránce a svrchovanou hlavu církve, což arcibiskup Warham 11. února potvrdil.¹³¹ Církev od té doby neuznávala svrchovanost papeže. Byl to jen římský biskup a angličtí biskupové se mu nemuseli zavazovat slibem poslušnosti. Papež také neměl v zemi pravomoc, pokud šlo o záležitosti kanonického práva. Pokud šlo o učení, zůstala anglikánská církev katolická. Parlament také schválil tento panovníkův nový titul a veřejnosti to bylo oznámeno proklamací. Jindřich se stal králem a hlavou církve v jedné osobě.¹³² Zásadně proti byl samozřejmě John Fischer, který byl 20. února 1531 otráven svým kuchařem Richardem Rousem. Ten nasypal do polévky bílý prášek, po kterém většina Fischerových spolustolovníků ihned zemřela.¹³³ Biskup se uzdravil a hlavními podezřelými z tohoto činu byl Wiltshire a Anna. Po tomto incidentu byl schválen zákon o potrestání travičů. Ti měli být uvařeni v kotli.¹³⁴

¹³⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 211

¹³¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 212

¹³² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 212

¹³³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 213

¹³⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 213

3.3.4. Už jen chvíli

Král se obrátil na šestnáct univerzit v Evropě, které měly podat zprávu o Jindřichově sňatku. Jen čtyři univerzity podpořily královnu, ale je možné, že nějaké král podplatil.¹³⁵ Rozsudky byly na konci března přečteny v parlamentu. Přesto se v dubnu u dvora objevil papežský nuncius¹³⁶ s rozhodnutím, že králova pře může být projednávána pouze v Římě. Král toto nařízení zcela ignoroval i pod pohrůžkou exkomunikace. Dvůr pobýval ve Windsoru odkud král 14. července odjel do Woodstocku a Kateřině nařídil, aby se odstěhovala.¹³⁷ Začátkem srpna jí napsal, aby odešla ode dvora a Kateřina tedy odjela do Easthampsteadu, kam jí několik členů tajné rady přišlo 13. října sdělit verdikt univerzit o neplatnosti jejího sňatku.¹³⁸ Když se poté Anna vrátila 1. ledna 1532 z Heveru, byly jí přiděleny královniny komnaty a bez přítomnosti Kateřiny snad mohla poprvé volněji vydechnout.

Thomas More se po králových krocích vzdal úřadu lorda kancléře, který převzal sir Thomas Audley.¹³⁹ V květnu král utratil nemalé jmění za Annin nový šatník hodný královny. Mezi róbami byla i černá noční košile z černého saténu, lemovaná černým aksamitem, ve které ji později vymaloval Holbein. Skica se dochovala, ale nejde zrovna o nejlichotivější Annin portrét [28].

V červnu 1532 podepsala Anglie s Francií smlouvu o vzájemném spojenectví a oba panovníci dohodli podzimní setkání v Calais.¹⁴⁰ V srpnu vyjel pár na obvyklou objížděku panství, kterou ale musel ukončit dříve kvůli projevům nepřátelství vůči Anně. Král také po smrti arcibiskupa Warhama (22. srpna 1532) jmenoval do tohoto úřadu Thomase Cranmera.¹⁴¹ Anna získala 1. září 1532 šlechtický titul markýza z Pemroke [29], který naposled nosil Jindřichův prastrýc Jasper Tudor.¹⁴² Král ji takto poctil ve Windsorském zámku. Anna měla na sobě kabátek z rudého aksamitu, rukávy lemované hermelínem a dlouhé vlasy jí rozpuštěné splývaly po ramenou. Král jí po

¹³⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 215

¹³⁶ Reprezentant Svatého stolce, vyslanec.

¹³⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 331

¹³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 219

¹³⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 222

¹⁴⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 224

¹⁴¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 341

¹⁴² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 225

heroldově řeči přehodil přes ramena pláštík z rudého aksamitu a dal jí na hlavu zlatou korunku. Poté se oba odebrali do kaple svatého Jiří, kde se zpívalo *Te Deum*.¹⁴³ Ve výnosu král vynesl obrat „z manželského lože“ což mělo zaručit legitimitu potomků narozených před svatbou. Toto znění majestátu bylo důležité, protože to znamenalo, že spolu v tu dobu docela jistě sdíleli lože.¹⁴⁴

Anna se poté začala chystat na připravovanou cestu do Calais, kam měla jet, jako budoucí královna. Jistě doufala, že František, kterého znala ze služby ve Francii, podpoří její sňatek. Otázkou zůstávalo, kdo Annu ve Francii přijme, jelikož bez přijetí vysoce postavené paní nemohla do Francie jet.¹⁴⁵ Královna Eleonora byla sestrou císaře, takže nepřipadala v úvahu. Františkova sestra, královna Navarrská se také nehodlala s Annou setkat, a tak nakonec musela Jindřichova nastávající zůstat v Calais a král se vydal za Františkem sám.¹⁴⁶ Anna si chtěla pošramocené sebevědomí zvednout, a tak požádala Jindřicha, aby vyzval Kateřinu k odevzdání královniých klenotů. Jindřich tedy vyslal ke Kateřině posla, kterému s opovržením odmítla šperky předat. Na králův písemný příkaz ale reagovat musela, a tak klenoty, ač nerada, odevzdala své sokyni.

Z Greenwiche do Doveru odjel pár 7. října a do Francie vyjeli 10. října na lodi *Swallow*.¹⁴⁷ Plavba trvala sedm hodin a v Calais je uvítal guvernér, se kterým pokračovali na mši do kostela svatého Mikuláše.¹⁴⁸ Ubytovaní byli ve Fiskálním paláci, kde měli spojené ložnice. Následoval týden zábav, ze kterých 21. října král odjel za Františkem. Zpět do Calais se nakonec vrátili oba 25. října. Anna se držela dva dny mimo dohled a poté předstoupila před Františka s osmi dámami v maskách a vyzvala ho k tanci, po kterém spolu vedli krátký rozhovor.¹⁴⁹ Halily ji šaty ze zlatohlavu, prořezávané krvavě rudým saténem. Dva dny na to František z Calais odjel. Dvůr se zde zdržel ještě dva týdny, které si mohl zamilovaný pár vychutnat, jako líbáňky a 11. listopadu vypluli zpět do Doveru a poté do Elthamského paláce.¹⁵⁰ Vánoční svátky a Nový rok 1533 strávili ve Whitehallu a bylo téměř jisté, že je Anna

¹⁴³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 226

¹⁴⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 226

¹⁴⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 228

¹⁴⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 343

¹⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 343

¹⁴⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 229

¹⁴⁹ ERICKSON, Caroly.: Anna Boleynová. Ostrava: Domino, 2004. str. 160

¹⁵⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 229

těhotná.¹⁵¹ Jakmile se to Jindřich dozvěděl, začal chystat svatbu. S předchozím manželstvím už si Jindřich nedělal starosti, protože se pokládal za svobodného. V králově soukromé kapli ve Whitehallském paláci se před svítáním 25. ledna 1533 sešla menší skupinka lidí k tajnému obřadu.¹⁵² Oddávajícím byl nejspíše jeden z kaplanů. Buď doktor Rowland Lee nebo, podle Chapuyse, probošt augustiniánské kanonie v Londýně a pozdější arcibiskup dublinský doktor George Brown.¹⁵³ Přítomni byli také čtyři svědci-Henry Norris, Thomas Heneag, Anne Savageová a lady Berkeleyová, kteří složili přísahu mlčenlivosti.

Dne 7. dubna tedy král Tajné radě oznámil svůj sňatek s Annou. Rada mu doporučila, aby zprávu neprodleně sdělil Kateřině. Král tedy pověřil Norfolk a Suffolka, kteří ovdovělou princeznu waleskou, jak měla být nyní oslovoována, navštívili 9. dubna v Amptillu.¹⁵⁴ Anna se 12. dubna vydala na mši oděná ve slavnostním královském rouchu, ověšená diamanty v průvodu šedesáti dvorních dam. Byl to její moment triumfu. Za svou devízu si zvolila Nejšťastnější z žen.¹⁵⁵ Zpráva o králově sňatku nebyla přijata příznivě. Poddaní i dvořané Annu nesnášeli a v dubnu se královstvím nesla vlna veřejných protestů, které se král snažil neúspěšně potlačit. Ani v cizině nebyl sňatek přijat příliš dobře.¹⁵⁶

V podvečer 12. dubna pověřil král Cranmera vynesením konečného rozsudku v jeho „Velké věci“. Canterburský arcibiskup tedy povolal učence a teology na zasedání v klášteře v Dunstable nedaleko Amptillu a zde bylo 23. května prohlášeno manželství Kateřiny Aragonské a Jindřicha VIII. za neplatné. Cranmer se dále zabýval sňatkem s Annou, který shledal dobrým a platným. Rozsudky oznámil z galerie Lambetského paláce a poté byl soud rozpuštěn.¹⁵⁷ Tak „málo“ tedy stačilo k rozvodu anglických panovníků.

¹⁵¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 191

¹⁵² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 230

¹⁵³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 230

¹⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 232

¹⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 232

¹⁵⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 235

¹⁵⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 237

3.3.5. Konečně královnou

Annina korunovace byla stanovena na neděli 1. června [30].¹⁵⁸ Anna strávila s králem v Toweru dvě noci před korunovací.¹⁵⁹ Dne 31. května projela ulicemi Londýna do Westminsteru v nosítkách z bílého zlatohlavu, oděná ve svrchním pláštíku z bílého brokátu a pláští lemovaném hermelínem. Vlasy jí volně splývaly zpod čepce. Na hlavě měla posazenou zlatou čelenku.¹⁶⁰ Nové královně se dostalo chladného přijetí. Slávu jí provolávalo velmi málo lidí a mnozí se posmívali spojeným písmenům, tvořícím HA HA HA.¹⁶¹ Samotná korunovace proběhla ve Westminsteruském opatství. Anna měla na sobě rudou aksamitovou róbu lemovanou hermelínem, červený pláštík z aksamitu a vlasy opět volné zdobené perlami s bohatě vykládanou čelenkou.¹⁶² Anna usedla na trůn na pódiu, kde arcibiskup Cranmer provedl obřad pomazání. Vložil jí na hlavu korunu svatého Edwarda, do pravé ruky jí dal zlaté žezlo a do levé hůlku ze slonoviny.¹⁶³ Tím korunoval vládnoucí královnou. Nutno podotknout, že nikdy předtím ani potom se této cti nedostalo žádné manželce anglického krále.¹⁶⁴ Jediné, co teď Anna musela udělat na oplátku za projevené pocty bylo dát králi dědice. Následovala bohatá hostina, která trvala několik hodin. Dvorní oslavy poté trvaly několik dnů a zahrnovaly turnaje, lovecké výpravy a tanec.

Papež Klement VII. v červenci zrušil všechna usnesení z Dunstable, prohlásil Jindřichův sňatek s Annou za neplatný a pohrozil králi exkomunikací, pokud Annu ihned nezapudí.¹⁶⁵ Jindřich si z papežových výhrůžek nic nedělal a zaměřil se spíše na svou dceru Marii, která nechtěla otcův nový sňatek přijmout. Zakázal jí tedy styky s matkou a doufal, že tím zkrotí dívčinu paličatost. Kateřinu o nové královně spravili až 3. července, kdy jí navštívili členové Tajné rady v čele s lordem Mountjoyem. Pergamen, kde je Kateřina jmenována, jako ovdovělá princezna waleská, se dochoval

¹⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 239

¹⁵⁹ ERICKSON, Caroly.: Anna Boleynová. Ostrava: Domino, 2004, str. 172

¹⁶⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 353

¹⁶¹ ERICKSON, Caroly.: Anna Boleynová. Ostrava: Domino, 2004, str. 173

¹⁶² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 239

¹⁶³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 239

¹⁶⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 239

¹⁶⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 241

a můžeme zřetelně vidět Kateřinino zuřivé přeškrtnutí onoho pojmenování, což udělalo do pergamenu díru.¹⁶⁶

Královnino těhotenství bylo veřejně oznámeno v květnu.¹⁶⁷ Manželé se také radili s astrology a věštcí, kteří předpovídali, že se samozřejmě narodí chlapec. Jen jeden muž, William Glover, se opovážil označit Annino dítě za děvče.¹⁶⁸

V srpnu zaznamenal vztah Anny a krále první větší otřes v podobě Jindřichovi nevěry.¹⁶⁹ Nevíme, kdo byla ona dívka, jisté ale je, že Anna vyvolala skandál a již bylo naprosto očividné, že nová královna nebude před nevěrou manžela zavírat oči. Anna se jistě špatně smířovala s novou rolí v Jindřichově životě. Po celých sedm let měla navrch ona. Sváděla ho a byla tím zakázaným ovocem, které ho tolik lákalo. Nyní byl ženatý, ona čekala dítě a nebyl důvod snažit se jí vlichotit. Role podřízené manželky ale rozhodně nebyla nic pro temperamentní Annu. V polovině srpna odjeli do Windsoru a poté do Greenwiche, kde se Anna uchýlila do porodních komnat. Ráno 7. září 1533 porodila, v komnatě s tapisériemi zobrazující legendu svaté Uršuly, holčičku.¹⁷⁰ Rodiče jí dali jméno Alžběta [31] a král, když se uklidnil ujistil Annu o své lásce řekl: „*Oba jsme ještě mladí, a dá-li Bůh, budou následovat chlapci.*“¹⁷¹ Listy, které byly předepsány a oznamovaly narození prince byly doplněny o koncovku ženského rodu¹⁷² [32]. Anna dítě, přestože to byla „pouze“ holčička, bezmezně milovala a nenechávala jí samotnou. Když se vrátila ke dvoru měla dceru vždy vedle trůnu na sametové podušce.¹⁷³ Král byl otřesen jejím přáním dítě kojit a dal najmout kojnou, paní Pendredovou.¹⁷⁴ Anna zjistila, že už každé její přání není rozkazem a citelněji si uvědomovala, jak je důležité dát králi syna. V následujícím šestinedělí si

¹⁶⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 242

¹⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 244

¹⁶⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 194

¹⁶⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 193

¹⁷⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 361

¹⁷¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 246

¹⁷² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 246

¹⁷³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 197

¹⁷⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 197

král našel milenkou ale na Vánoce 1533, kdy byla Anna znovu těhotná byli manželé opět zamilovaní. Anna dala králi fontánu s nymfami, kterým tryskala z nader voda.¹⁷⁵

V březnu 1534 jmenoval král Annu regentkou, kdyby zemřel a 23. března schválil parlament nástupnické právo Anniných potomků. Zákon byl vyhlášen 1. května a dále také vyžadoval, aby poddaní, kdyby k tomu byli vyzváni, složili přísahu a uznali královu supremaci.¹⁷⁶ Toto odmítl samozřejmě John Fischer i Thomas More.¹⁷⁷ Na jaře vynesl papež Klement VII. rozsudek ve věci králova sňatku. Dne 23. března prohlásil, že: „*Sňatek mezi Jindřichem VIII. a Kateřinou Aragonskou vždy byl a dosud je právoplatný a kanonický a potomstvo zůstává manželské a legitimní.*“¹⁷⁸ Jindřich na rozsudek nebral zřetel a doufal v narození mužského potomka, který by ospravedlnil jeho počínání. Anna se ještě v červnu cítila dobře a dítě se mělo narodit nejspíš koncem července. Něco se ale stalo a o dítěti už se nemluvalo. Zřejmě muselo zemřít při porodu nebo krátce po něm a neznáme ani jeho pohlaví.¹⁷⁹ Královna se ale vcelku rychle zotavila a koncem července odjeli s králem na objížďku venkovských sídel. V září si Anna znovu myslela, že je v požehnaném stavu, byly to ale jen falešné naděje.¹⁸⁰ Mezi královským párem to často velmi vřelo a Jindřich prý řekl, že by si Annu znovu nevezal.¹⁸¹ To je velký rozdíl od rozněžněného muže, který svou vyvolenou zasypává dárky a ujištěními o své věrné lásce. Na podzim roku 1534 se u dvora objevila Annina sestra Marie, která si tajně vzala nemajetného Williama Stafforda a Anna jí vypověděla ode dvora. Marie ještě poslala Anně dopis s žádostí o schovávavost, který ale končil slovy: „*Poněvadž jsem snadno mohla mít urozenějšího muže, avšak ujišťuji vás, že jsem nikdy neměla jiného, který by mě miloval tak pěkně. Raději bych žebrala o chléb s ním, než abych byla tou nejskvělejší pokřtěnou královnou.*“¹⁸² Po tomto dopise už Anna svou sestru nadobro zavrhlá a ta dožila svůj život na venkově, kde v poklidu zemřela 19. července 1543.¹⁸³

¹⁷⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 365

¹⁷⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 251-252

¹⁷⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 366

¹⁷⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 253

¹⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 367

¹⁸⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 258

¹⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 258

¹⁸² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 259

¹⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 259

Dne 26. září 1534 zemřel papež Klement VII. a za tři týdny byl zvolen nový papež Pavel III. (1534-1549).¹⁸⁴ Anna stárla a její krása častým stresem a napětím uvadala. Král měl mnoho milenek a manželství se postupně rozpadalo. Začátkem roku 1535 už měl král Anny celkem dost a vystřízlivěl z omamně zamilovanosti. Věděl ale, že se od manželky nemůže odloučit, protože by všichni požadovali, aby se vrátil ke Kateřině. Anna si nic nepřála více, než aby Kateřina konečně zemřela a ona se stala královnou i v očích poddaných. V průběhu let její nenávist k bývalé královně rostla a nikdo nevěděl, jestli se Kateřinu nepokusí otrávit nebo jinak zneškodnit, i s dcerou Marií. Brala Kateřinu, jako svou zhoubu i když paradoxně to byla právě Kateřina, kdo jí držel při životě a na trůně vedle krále. Dokud Kateřina žila nemohl se král znovu rozvést, protože by vypadal jako hlupák a musel by se ke Kateřině vrátit. Kdyby ovšem Kateřina zemřela, mohl by se zbavit Anny a najít si jinou, mladší a povolnější nevěstu. Anna nakonec poznala, že nemůže královi vymluvit ani zakázat milenky. Může ale aspoň ovlivnit, kdo se bude hrát v manželově přízni. Nemohla si dovolit, aby mu krále odlákala nějaká neznámá dvorní dáma, a tak králi „dohodila“ svou sestřenicí Madge Sheltonovou, u které bylo jisté, že bude hájit zájmy rodiny.¹⁸⁵ V polovině března zřejmě znovu otěhotněla ale po červnu se opět jakákoliv zmínka o dítěti vytrácí.¹⁸⁶

Dne 22. června byl na Tower Hillu, kvůli svému přesvědčení, popraven John Fischer. Poté následovala 6. července poprava Thomase Morea, o které měl král určité pochybnosti a později připsal vinu na rozsudku Anně.¹⁸⁷ Ta přišla koncem června o další dítě a Jindřich s ní ztratil trpělivost. V létě už se u dvora šeptalo, že se jí chce zbavit.¹⁸⁸ Během letní objížďky venkovských sídel v roce 1535 zavítal král i do sídla Seymourových, kde pobyl šest dní. Poté bylo jasné, kdo bude Jindřichovou další milenkou.¹⁸⁹ Jana [33] se ale od ostatních lišila a usilovala o nejvyšší cenu.

Během listopadu Anna zjistila, že je znovu těhotná.¹⁹⁰ Uvědomovala si, že je to nejspíš poslední šance, jak si zajistit pevné postavení u dvora a byla velmi sklíčená. Náladu jí zlepšila zpráva o smrti Kateřiny, která zemřela 7. ledna 1536.¹⁹¹ Mnozí si

¹⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 259

¹⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 262

¹⁸⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 263

¹⁸⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 378

¹⁸⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 268

¹⁸⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 270

¹⁹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 277

¹⁹¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 382

mysleli, že ji otrávil Anna, ale Kateřina zřejmě zemřela na rakovinu. Královna nechala uspořádat velkolepý ples, na kterém byli oba manželé ve žlutém.¹⁹² Radost ale neměla dlouhého trvání. Dne 24. ledna byl král při turnaji shozen z koně v Greenwichi a dvě hodiny byl v bezvědomí.¹⁹³ V den pohřbu Kateřiny přistihla Anna krále s Janou na klíně. Toho večera královna potratila a bylo potvrzeno, že zárodek byl mužského pohlaví.¹⁹⁴ Jak smutně trefný byl Chapuysův komentář, že královna právě potratila svého spasitele.¹⁹⁵ Anna už Jindřicha do svého lože nikdy nenalákala. To, že po Alžbětě nedokázala porodit živé dítě bylo možná tím, že Anna patřila k ženám, které mají negativní RH faktor. V průběhu prvního těhotenství, které končí narozením zdravého dítěte, produkuje v krevním oběhu látku aglutinogen, která v následujícím plodu ničí RH pozitivní červené krvinky.¹⁹⁶ Tento objev byl ale učiněn až v roce 1940,¹⁹⁷ takže Anna byla prostě pokládána za nedostatečnou. Pokud tento problém vážně měla, bylo nemožné, aby porodila živé dítě i kdyby byla s Jindřichem dalších deset let.

3.3.6. Obvinění

Cromwell mezitím vedl s Chapuyssem tajný rozhovor o možnosti dojednání příměří s císařem.¹⁹⁸ K tomu ale bylo potřeba zbavit se Anny, která vhněla mezi panovníky zlou krev. Anna netušila, jak doslova se jí chce král zbavit a zatím se obávala pouze rozvodu. Jindřich nejdříve uvažoval, že jí obviní z čarodějnictví, což je hrdelní zločin. Nakonec ale tento nápad zavrhl.¹⁹⁹ Začátkem února už bylo manželské odcizení viditelné a dvůr se začal dohadovat, co se bude dít dál. Anna trpěla úzkostí a jelikož věděla, kdo je manželovou poslední milenkou, často si svou zlost vybíjela právě na Janě. Někdy jí vlepila políček a jednou jí z krku strhla medailon s královou

¹⁹² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 201

¹⁹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 284

¹⁹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 286

¹⁹⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 202

¹⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 287

¹⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 287

¹⁹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 287

¹⁹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 287-288

podobenkou.²⁰⁰ Cromwell v dubnu předložil králi návrh usvědčit Annu z velezrady. Chtěl jí obvinít z cizoložství, které ale nebylo bráno jako velezrada a poté ještě z osnování královy smrti, což už by jí smrt zajistilo. Král tato obvinění schválil a, alespoň navenek, o její vině nepochyboval. Jak dalece se v něm hnulo svědomí, že posílá manželku na smrt, nevíme.²⁰¹

Před královnou muselo být vše do poslední chvíle zatajeno, aby se nemohla odvolat k parlamentu. Dne 24. dubna ustanovil lord kancléř Audley komisi soudců, (Audley, Cromwell, Norfolk, Suffolk), která měla vyřešit případ velezrady.²⁰² Král se navenek choval stále stejně. Komise začala s výslechy vyhlédnutých členů Anniny domácnosti. Podle jedné služky prý královna vpouštěla do svých komnat muže ve velmi nevhodných hodinách-lorda Rochforda, sira Henryho Norrise, sira Francis Westona, Williama Breretona a neurozeného hudebníka Marka Smeatona.²⁰³ Je jasné, že Cromwell tento proces vykonstroval. Obvinění z incestu vznesla manželka Jiřího lady Rochfordová, která žárlila, protože manželství nebylo šťastné a Jiří trávil čas raději se svou sestrou než s ní.²⁰⁴ Bylo hrozné, že z takových činů byli obviněni muži tak blízcí králi. Henry Norris byl hlavní dvořan, dohlížel na králův šatník a byl to dokonce hlavní komoří severního Walesu. William Brereton byl pán z královy domácnosti a možná i svědek na svatbě. Francis Weston hrával s králem tenis a karty a měl malého syna. Nejzvláštnějším z obviněných byl Mark Smeaton, chudý hudebník, který se vysoko dostal díky nadání. Smeaton se také, jako jediný k proviněním doznal, což ale mohlo být kvůli mučení, kterému byl jako neurozený člověk, podroben.²⁰⁵ Nejsou naprosto žádné záznamy, že by vztahy mezi královnou a těmito muži byly něčím víc.²⁰⁶ Anna by jistě neriskovala své těžce vydobyté postavení jen kvůli chťiči. Také argument, že by s nějakým z mužů spala, aby měla dítě je nesmyslný. Anna otěhotněla ihned po prvním sblížení s králem a poté byla každý rok těhotná. Je tedy nepravděpodobné, že by potřebovala takovou pomoc.

²⁰⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 289

²⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 292

²⁰² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 293

²⁰³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 293

²⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 294

²⁰⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 294

²⁰⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 389

Když Jindřichovi Cromwell předložil 29. dubna veškerá obvinění, vydal král rozkaz k zatčení všech zúčastněných.²⁰⁷ Když se Anna vrátila z procházky se psy v Greenwichském parku, bylo všude mnoho lidí, protože se rozkřiklo, že král bude o něčem jednat. Královna na nic nečekala. Vzala dceru a šla za manželem.²⁰⁸ Jistý Alexander Alles, skotský protestantský duchovní viděl toto setkání z okna a v roce 1559 o něm napsal dopis Alžbětě I.

„Běda, nikdy nezapomenu na smutek, jež jsem pocítil, když jsem uviděl královnu svěřici. Vaši nejzbožnější matku, která nesla v náruči vás, ještě malé děťátko, a snažně prosila nejjasnějšího krále vašeho otce v Greenwichském paláci, z jehož otevřeného okna, když vás k němu přinesla, vyhlížel na nádvoří. Z obličejů a gest mluvících osob zřetelně vyplývalo, že se král hněval, ačkoli svůj hněv velmi dobře zakrýval.“²⁰⁹

Poté následovala zatčení podezřelých. Nejlepší pramen ohledně výpovědí byl v popisu událostí osobního sluhu Henryho Norrise, který sdílel vězení v Toweru s ostatními.²¹⁰ Mark Smeaton se prý doznal po natahování na skřípec. Fáma, že měl uzel na oku, který mučitelé utahovali, pochází ze španělské kroniky, která je velmi nepřesná a je sestavená spíše z klepů než z reálných událostí. Sepsal ji nějaký obchodník usazený v Londýně.²¹¹ Henrymu Norrisovi bylo slíbeno odpuštění, když se dozná. Tak otřesná obvinění ale okamžitě popřel a byl poslán do Toweru. Hned 2. května byl zatčen Jiří, o čemž Anna nevěděla. V den bratrova zatčení sledovala tenis, od kterého ji vyrušil posel s předvoláním, aby se dostavila před Tajnou radu. Anna tedy klidně odešla do zasedací síně, kde už na ní čekali Norfolk, sir William FitzWilliam a sir William Paulet, kteří ji oficiálně obžalovali.²¹² Sdělili jí, že ostatní muži svou vinu doznali a poté byla odvedena do svých komnat, kde měla čekat na další pokyny. Ve dvě hodiny přišli do královniných komnat Norfolk, Cromwell a lord kaclér Audley se zatykačem. Anna tedy v pět hodin vplula Dvorní bránou do Toweru, kde před lety čekala na slavnostní korunovaci. Na schodišti ji čekal towerský purkrabí sir William

²⁰⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 295

²⁰⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 390

²⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 296

²¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 296

²¹¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 296

²¹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 297

Kingston.²¹³ Kingston dostal od Cromwella rozkaz zaznamenat vše, co královna řekne. Tyto listiny jsou dnes uschovány ve sbírce Cottonovských rukopisů v Cottonian Library, která je součástí Britské knihovny.²¹⁴

Anna zatím pobývala v královniných komnatách, kde byla přijímací místnost, jídelna, ložnice a přilehlá zahrádka. Tyto místnosti byly na východní straně vnitřního nádvoří.²¹⁵ Společnost jí dělaly dvorní dámy Margaret Wyattová a lady Leeová. Dále stará chůva paní Orchardová a jistá paní Stonorová. Anna prý hodně vyprávěla a dopřávala si vydatné porce jídla.²¹⁶

Zpráva o královnině zatčení se roznesla hned 2. května večer ale nikoho to příliš nerozrušilo. Král poté ihned nařídil, aby Cranmer našel důvody k prohlášení sňatku za neplatný.²¹⁷ Dne 5. května byli zatčeni sir Thomas Wyatt a sir Richard Page, kteří byli později propuštěni. Dalšími zatčenými byli Francis Weston a William Brereton. Anna přiznala, že Mark Smeaton jednou byl u ní v ložnici ve Winchesteru, když pro něj poslala, aby jí zahrál na virginál.²¹⁸

Dne 12. května řídil Norfolk, coby nejvyšší hofmistr, ve Westminsterské síni přelíčení s Norrisem, Westonem, Breretonem a Smeatonem. Z tohoto přelíčení máme jen několik podrobností. Jako svědci byly předvolány dvorní dámy, a nakonec byli všichni obvinění prohlášeni vinnými z velezrady lordem kancléřem. Byl ustanoven trest smrti smýkáním, oběšením, kastrací a následným rozčtvrcením.²¹⁹ Dvořané byli šokováni. Přeci jen ti muži byli vysoce postavenými členy královské domácnosti. Královna a lord Rochford byli poté souzeni samostatně sobě rovnými páiry, což bylo výsadou pro vyšší šlechtu.²²⁰ Anna předstoupila hrdě před porotu a po tom, co jí byl přečten obžalovací spis, se velmi moudře hájila a obvinění logicky vyvracela. Rozsudek byl ale určen dávno před začátkem procesu a Anna neměla šanci uspět. Norfolk poté vynesl rozsudek. *„Protože jste se provinila proti svému svrchovanému pánu Jeho královské Milosti spácháním velezrady na jeho osobě, zákon*

²¹³ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 391

²¹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 298

²¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 299

²¹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 300

²¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 300

²¹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 391

²¹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 305

²²⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 304-305

království je takovýto: budete upálena zde v londýnském Toweru na místě zvaném Green, nebo vám bude sřata hlava, podle toho, jaká bude v té věci dále oznámena králova libost.“²²¹ Královna přijala rozhodnutí klidně a požádala o čas, aby mohla svou duši připravit na smrt. Soudní síň opustila v doprovodu konstábla, lady Kingstonové, lady Boleynové a kata, který nesl sekeru obrácenou směrem k Anně, na znamení rozsudku smrti.²²² Odvedli ji do domku, kde sídlil velitel Toweru. Ložnice, kde Anna spala se dochovala dodnes včetně plátěných tapet a kamenného krbu.²²³ Výhled z okna byl přímo na Tower Green (tehdy East Smithfield Green) a na královskou kapli svatého Petra v řetězech. Mnoha lidem, i když neměli královnu rádi, přišel ale celý proces podivný a některým také jistě došlo, že se jí král prostě jen toužil zbavit.

Ihned po Anně následoval proces Jiřího. Jeho obhajoba byla velmi dobrá a je možné, že by unikl smrti, kdyby na poslední chvíli jeho manželka nedodala dopis obsahující podrobnosti jeho obvinění, že král je impotentní, což byla velká urážka.²²⁴ Jiří to vše popřel, ale bylo pozdě. Byl odsouzen za velezradu. Král ale nakonec tresty všech mužů zmírnil na pouhé stětí. Z Lisleyovských listů (Lisle Letters) víme, že odsouzcenci nezemřeli na Tyburnu ale byli popraveni sekerou na Tower Hillu 17. května v časných ranních hodinách.²²⁵ Přítomno bylo hodně lidí. Anna měla popravy sledovat. První byl na popraviště přiveden Jiří Boleyn. Dále byli popraveni Weston, Norris, Brereton a Smeaton. Těla byla poté přenesena do kaple svatého Petra v řetězech v Toweru. Rochforda uložili v kapli a ostatní na přilehlém hřbitově. Hlavy odsouzcenců byly pohřbeny spolu s těly.²²⁶

3.3.7. Poprava

Král stále čekal na Cranmerovo rozhodnutí o neplatnosti manželství, které nakonec tvrdilo, že mezi Jindřichem a královnou byl kvůli královu vztahu s Anninou

²²¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 307

²²² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 300

²²³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 308

²²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 308-309

²²⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 311

²²⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 311

sestrou, zakázaný stupeň příbuzenství. Manželství tudíž bylo neplatné.²²⁷ Cranmer královnu navštívil 16. května, aby jí poskytl duchovní útěchu a aby jí přiměl souhlasit s anulací. Je možné, že jí za to slíbil vyhnání místo smrti, protože Anna měla po jeho odchodu lepší náladu.²²⁸ Nakonec královně Kingston oznámil, že nezemře na hranici, ale stětím. Král dokonce poslal do St. Omeru ve Francii pro kata.²²⁹

Dne 17. května arcibiskup Cranmer zahájil v Lambethu zasedání soudu o anulaci králova manželství. Annu zde zastupoval doktor Nicholas Wotton. Manželství bylo oficiálně prohlášeno za neplatné a Anna nadále zůstala markýzou z Pembroke.²³⁰ Poprava byla stanovena na 18. května 1536. Z okna svého pokoje mohla Anna vidět, jak je stavěno popraviště²³¹ a jelikož museli být řemeslníci hotovi do následujícího rána, bylo nepravděpodobné, že by se bývalá královna v noci vyspala. Nakonec k ní ve dvě hodiny v noci přišel kaplan a dleli spolu do rána na modlitbách. Časně ráno 18. května se do Toweru dostavil Cranmer, aby vyslechl poslední zpověď a udělil svátost. Anna chtěla, aby byl přítomen i Kingston a znovu prohlásila, že je nevinna. Před devátou hodinou přišla zpráva od Cromwella, že kat se zdržel a poprava tedy bude posunuta. Nakonec se nedostavil ani dopoledne a poprava musela být posunuta na následující ráno, což bylo pro Annu strašné, protože doufala, že tou dobou už bude mrtvá.²³² Její utrpení se tedy prodloužilo. Celou noc promlouvala s dámami a modlila se.

V 9 hodin ráno v pátek 19. května přišel do jejích komnat Kingston, aby ji odvedl na popravu. Dal jí měšec s dvaceti librami, které měla dát katovi za jeho služby a poté se odebrali s doprovodem dam ven.²³³ Popravčí lešení bylo potaženo černým sukmem a posypáno slámou. Anna měla na sobě tmavošedé damaškové šaty lemované kožešinou s hlubokým čtverhranným výstřihem a krvavě rudou kytlicí. Na ramenou měla dlouhou bílou kápi. Neustále se ohlížela jako by čekala na posla od krále s milostí.²³⁴ Ten ale nepřišel a Anna tedy vystoupala po schodech na popraviště. Zde pronesla svou poslední řeč.

²²⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 310

²²⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 310

²²⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 312

²³⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 312

²³¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 312

²³² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 312-313

²³³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 314

²³⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 315

„Dobří křesťané, přišla jsem sem zemřít podle zákona, a tudíž proti němu nic neřeknu. Přišla jsem sem jen zemřít, a tudíž se pokorně oddávám do vůle krále, mého pána. A jestli jsem v životě, kdy urazila královu milost, teď ho určitě usmírím smrtí. Nepřicházím se obvinít žádného člověka ani říci něco o tom, z čeho jsem obviněna, poněvadž si velmi dobře uvědomuji, že cokoli mohu uvést na svou obranu, se vás netýká. Prosím a zapřísahám vás, dobří přátelé, abyste se modlili za život krále, mého a vašeho svrchovaného pána, který patří k nejlepším panovníkům na tváři země a vždy se mnou zacházel tak dobře, že to už lépe ani nešlo, proč se vydávám na smrt s dobrou vůlí a pokorně prosím celý svět o odpuštění. Budou-li se nějakí lidé zabývat mou věcí, žádám je, aby ji posuzovali co nejlépe. Tak se loučím se světem a s vámi a upřímně vás prosím, abyste se za mne modlili.“²³⁵

Lady Leeové poté svěřila svou modlitební knížku *The Hours of The Blessed Virgin Mary* (Hodinky blahoslavené Panny Marie), která pro ni byla opsána a iluminována roku 1528 ve Francii. Anna do ní vepsala: *„Vzpomínej na mne, až se budeš modlit, ta naděje nás vede ze dne na den.“²³⁶* a dnes je kniha uložena v Hever Castle [34]. Poté poklekla a naposledy se pomodlila s knězem. Vstala, sundala francouzskou kápi a odhalila vysoko posazený čepec. Poté před ní poklekl kat a požádal o odpuštění, které mu dala i s penězi. Anna si sundala náhrdelník a poklekla před špalkem. Jedna ze služebných jí zavázala oči šátkem. Hlasitě se modlila a poté jí kat usekl hlavu jedním silným máchnutím.²³⁷ Zvedl zakrvácenou hlavu a rty mrtvé královny se pohnuly, což byla pouze reflexní reakce vyvolaná šokem, který utrpěl nervový systém.²³⁸ Dav se rozešel a dvorní dámy uložily ostatky své paní do truhly na šípy, která jediná byla u popraviště. Truhla byla odnesena do královské kaple svatého Petra v okovech.²³⁹

²³⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 315

²³⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 316

²³⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 205

²³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 316

²³⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 205

3.3.8. Závěr

Kvůli Jindřichově snaze vymazat Annu Boleynovou ze světa nemáme mnoho jejích podobizen. Kopie nejznámějšího obrazu, vyhotoveného mezi léty 1533-1536 je dnes v National Portrait Gallery.²⁴⁰ Jednu podobiznu vymaloval do prstenu pro Alžbětu I. neznámý umělec. Šperk je dnes ve venkovském sídle ministerských předsedů v Chequers²⁴¹ [35]. Anniny rysy jsou také věrně zachyceny na medaili, ražené roku 1534, která nese nápis A. R. The Moost Happi.²⁴² Autentičnost dalších podobizen, například Holbeinovy, která je nyní ve Weston Parku, je nejistá.²⁴³

Roku 1876 našli dělníci při restaurování v kapli sv. Petra v řetězech pod dlažbou oltáře kosti Anne Boleynové. Viktoriánští archeologové je popsali, jako kosti ženy drobné postavy. Byly zde patrné přetáté krční obratle a podle jejich odhadu jí bylo 25-30 let.²⁴⁴

Tak tedy skončila druhá manželka Jindřicha VIII. kvůli které král změnil celou Anglii a vzepřel se hlavě církve. Názory na ní se různí. Někteří ji viděli jako světici, která reformovala církev a svým vlivem pomohla k novému řádu. Jiní jí proklínali jako konkubínu, které nebylo nic svatého a která očarovala dobrého krále, aby opustil svou milující manželku. Je přehnané tvrdit, že odtržení od Říma bylo pouze Anninou zásluhou. Král jistě pomýšlel na jakési odloučení již dříve, ale pravdou zůstává, že jednal i z lásky k ní. A která žena, i v dnešní době, by dokázala udržet zájem muže dlouhá léta bez vpuštění do své ložnice.

²⁴⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 150

²⁴¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 150

²⁴² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 150

²⁴³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 150

²⁴⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 145

3.4. Jana Seymourová

3.4.1. Dětství

Přestože se tradovalo, že své jméno získali od normanského rytíře Viléma Dobyvatele, který se narodil v Tourainsku Saint Maur, patřili Seymourové k nižší venkovské šlechtě.²⁴⁵ Panství a dědičné správcovství Savernakeského lesa vyženili Seymourové začátkem 15. století s dědičkou rodu Esturmiů. Jako symbol svěřeného úřadu schraňovali lovecký roh ze slonoviny se stříbrnou obrubou. Sir John Seymour, otec budoucí královny, se narodil roku 1476. Byl to oblíbený muž, který svého času vedl diplomatické mise v zahraničí. Od roku 1508 byl šerifem a smírčím soudcem hrabství Wiltshire, kde vlastnil rozsáhlé pozemky. Roku 1518 se stal šerifem i Dorsetu a Somersetu.²⁴⁶ Jako mnoho rodin i Seymourové získávali vyšší postavení prostřednictvím svazků. John Seymour uzavřel takový výhodný sňatek roku 1494 s dcerou sira Henryho Wentwortha z Nettlesteadu, Margaret, která byla potomkem Eduarda III. Margaret Wentworthová pobývala na dvoře Jindřicha VII. a říkalo se o ní, že je velká krasavice.²⁴⁷ Z tohoto svazku vzešlo deset dětí, z nichž čtyři zemřely v dětství pravděpodobně na mor. (John, Anthony, John, Margery). Henry, jeden ze tří přeživších synů, žil v ústraní, jako venkovský gentleman. Oproti tomu jeho bratři Eduard a Thomas měli později sehrát významnou roli v dějinách. Edward sloužil v mládí jako páže Marie Tudorovny a poté se oženil s dcerou sira Edwarda Fillola Katherine. Ta porodila v letech 1528 a 1529 dva syny Johna a Eduarda. Pouhý rok nato otrásl dvorem skandál. Katherine podváděla Edwarda s jeho otcem, sirem Johnem.²⁴⁸ Rozzuřený Edward dal Katherine zavřít do kláštera a syny, kteří nejspíš ani nebyli jeho, vydědil. Chtěl se nechat rozvést, což ale nakonec neudělal a po Kateřinině smrti roku 1534 se znovu oženil. Nová manželka, Anne Stanhopeová, vládla železnou rukou a byla prý velmi pyšná.²⁴⁹ Dále zde byly tři dívky. Nejstarší Elizabeth si vzala sira Anthonyho Ughtreda s nimž měla dceru Margery. Ten ale roku

²⁴⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 271

²⁴⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 270

²⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 270

²⁴⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 272

²⁴⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 272

1535 zemřel a Elizabeth se stala vdovou. Druhá dcera Jana a poslední Dorothy, která se provdala za sira Clementa Smithe.²⁵⁰

Datum narození Jany Seymourové není nikde zaznamenáno. Podle zprávy španělského vyslance z května 1536, kde je řečeno, že Janě je přes dvacet pět let, se zdá, že možnými roky narození jsou léta 1509 či 1510. Tato teorie ale není příliš důvěryhodná.²⁵¹ Při Janině pohřbu doprovázelo rakev dvacet devět dam. Tento počet měl připomenout věk zemřelé. Pokud jí tedy bylo roku 1537 dvacet devět let, je nejpravděpodobnější, že se narodila mezi lety 1507 a 1508.²⁵² Dětství trávila na otcově hradě Wulfhall, který se tyčil na okraji Savernakeského lesa. O Janině vzdělání víme velmi málo. Ve Wulfhallu byl placený kněz, otec James, který zřejmě poskytl dětem základní poučení.²⁵³ Matka jí nejspíš učila hlavně vyšívat a jak vést domácnost. V mládí se také naučila jezdit na koni a později ráda následovala lovce na honu. Uměla číst a podepsat se, ale jistě nebyla vzdělaná tak, jako její předchůdkyně.

V následujících letech se jednalo o zasnoubení Jany se synem sira Roberta Dormera, Williamem. Dívka ale nebyla podle jeho matky vhodná partie a William si později vzal jinou ženu.²⁵⁴ Janin příbuzný Francis Bryan jí poté, někdy ve 20. letech 16. století, zařídil místo dvorní dámy u Kateřiny Aragonské.²⁵⁵ Je tedy pravděpodobné, že se v komnatách setkávaly tři ženy, jejichž osud byl později propleten a postup jedné znamenal zkázu druhé. V té době ale ještě nikdo nic netušil a Jana si Kateřinu velmi oblíbila a obdivovala ji. Stranila ji při rozvodu a v pozdějších letech se velmi zasazovala o usmíření Jindřicha s jeho nejstarší dcerou Marií. Po Kateřinině pádu se ale, nejpozději na Vánoce 1533, přidala k dámám nové královny Anny.²⁵⁶

3.4.2. Králův zájem

Anna postupně upadala v nemilost a již v roce 1535, začal král věnovat svou pozornost Janě. To se stalo po jeho šestidenní návštěvě Wulfhallu, při objížděce

²⁵⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 271

²⁵¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 272

²⁵² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 272

²⁵³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 273

²⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 273

²⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 273

²⁵⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 274

venkovských sídel. Ve vztahu pokračovali i po návratu z cest. Jana byla naprostým protikladem temperamentní královny. Byla klidná, vážná a poslušná. Ani vzhledem se nemohla od Anny lišit více. Měla bledou pleť, světlé vlasy a podle francouzského velvyslance byla prostě fádni.²⁵⁷ Chapuys o ní podotkl: „*Nikdo se nedomnívá, že pobrala příliš mnoho krásy.*“²⁵⁸ Je očividné, že si ji král vybral právě kvůli oné rozdílnosti. Při dvoření ho možná Annina nespoutanost a temperament přitahovaly, v manželství ale očekával poslušnou, tichou manželku, kterou Anna prostě nemohla být. Jana se poté stala pokojným přístavem pro královo rozbouřené nitro. Zda se králi někdy zastesklo po žáru Anniných očí a zda by se nezačal nudit s tak fádni manželkou, kdyby jim bylo dopřáno více času, už se dnes nedozvíme. Jisté ale je, že tyto dvě dámy byly rozdílné jako oheň a voda.

Když se Janě začal král dvořit dodržovala postup, který viděla u své předchůdkyně. S pokorou přijímala Jindřichovu náklonnost, ale odmítala být jeho milenkou. Často se o Janě říká, že byla jen loutkou v rukou příbuzných. Musela být ale i ctižádostivá a silná, aby vystoupala na trůn vedle Jindřicha. Když Anna, po rozčarování z pohledu na Janu v manželově náruči, potratila svého syna bylo všem jasné, že s ní král skončil. Jana stále zůstávala v Anniných službách i přesto, že ji královna v návalech žárlivosti často uštedřila políček.

Mnoho lidí začalo podporovat krále v jeho novém zálibení. Bylo ale potřeba odstranit Annu. Když Jana pobývala mimo dvůr Jindřichovi se po ní velmi stýskalo. Vyslal tedy za svou milou sira Nicholase Carewa s dopisem a váčkem zlata. Ta si ale zlato nevzala. Neotevřený dopis políbila a vrátila ho siru Nicholasovi, kterého ještě požádala, aby králi vyřídil, že je z úctyhodné rodiny a jejím největším bohatstvím je její počestnost.²⁵⁹ To na krále udělalo dojem a v budoucnu slíbil, že se bude s Janou stýkat jen v přítomnosti jejích příbuzných. V Greenwichi přidělil Edwardu Seymourovi a jeho ženě Anně komnaty, které byly propojeny s jeho vlastními tajnou chodbou. Měla zde pobývat i Jana, které budou dělat garde, když ji král navštíví.²⁶⁰

²⁵⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 319

²⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 319

²⁵⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 290

²⁶⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 290

Jana odjela v dubnu z Greenwiche zpátky do Wulfhallu. Král totiž chtěl, aby byla daleko ode dvora, než vymyslí, co udělat se současnou královnou. Londýnem tou dobou kolovaly oplzlé popěvky o Janině románcu s králem.²⁶¹ Jindřich jí poslal chlácholivý dopis, jediný, který se z dob jeho námluv dochoval.

„Má drahá přítelkyně a paní,

doručitel těchto několika málo řádků od tvého zcela oddaného služebníka předá do tvých krásných rukou zástavu mé upřímné oddanosti vůči tobě v naději, že si ji ve své upřímné lásce ke mně ponecháš navždy. V poslední době někdo složil píseň, jež si z nás tropí velké posměšky. Prosím tě, nevěnuj jí vůbec pozornost. V této chvíli nejsem zpraven, kdo vytiskl tu zlovolnou věc, zjistím-li to však, dotyčný bude přísně potrestán. Doufám, že tě brzy budu mít ve své náruči, a prozatím končím.

Tvůj vlastní milující služebník a panovník,

J.R. ²⁶²

Jana se 4. května usídlila v Beddington Parku v hrabství Surrey, kde ji král navštěvoval za přítomnosti její rodiny. Král povolal 14. května Janu zpět do Londýna, protože už bez ní nemohl být. Nařídil, aby bydlela u Francise Bryana v domě na Strandu jednu míli od Whitehallu.²⁶³ Zde žila ve velkém přepychu a netrpělivě čekala na výsledek Annina procesu. O verdiktu, který ji ale příliš nezasáhl, byla zpravena sirem Francisem Bryanem.²⁶⁴ Večer se k ní dostavil král a povečeřeli spolu.

3.4.3. Královský sňatek

Arcibiskup Cranmer vydal 19. května v Lambethu dispens, kterou byl králi povolen sňatek s Janou Seymourovou.²⁶⁵ Byli totiž v jistém stupni příbuzenství. Janina

²⁶¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 309

²⁶² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 309-3010

²⁶³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 305

²⁶⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 308

²⁶⁵ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 17

babička Elizabeth Nevillová byla sestřenicí Jindřichovi prababičky Cecilie Nevillové, vévodkyně yorské.²⁶⁶

Ráno 19. května 1536 slyšela Jana dělové rány oznamující smrt bývalé královny a zbytek dne strávila přípravou svatebních šatů.²⁶⁷ Následujícího dne v šest hodin ráno se Jana vydala za Jindřichem do Hampton Courtu, kde se v devět hodin konal obřad zasnoubení.²⁶⁸ Poté odjela s příbuznými do Wulfhallu, kde se zdržovala do svatby. Ve všech palácích se v rychlosti měnily monogramy a odstraňovalo se vše, co mělo spojitost s Annou Boleynovou. Práce byly vykonávány v takovém spěchu, že na mnoha místech v Hampton Courtu dodnes prosvítá písmeno A pod J.²⁶⁹ V královniných komnatách byl Annin znak nahrazen osobním emblém nové královny, jímž byl fénix uprostřed plamenů a tudorovských červených a bílých růží. Pod tím byla devíza: „*Zavázána poslouchat a sloužit.*“²⁷⁰

Svatba se konala 30. května v královniných soukromých komnatách, kde pár oddal arcibiskup Cranmer.²⁷¹ Přestože byl obřad soukromý, oslavy byly veřejné a Jana poprvé seděla v čele celého dvora. Osobním svatebním darem od krále byl zlatý pohár navržený Hansem Holbeinem, s iniciály novomanželů propletenými v uzlu lásky. Dodnes se dochovala pouze kresba tohoto daru uložená v Ashmolean Museu v Oxfordu.²⁷² Originál zastavil Karel I. v roce 1625 a čtyři roky poté byl roztaven.²⁷³

Novomanželé odpluli 1. června do Greenwiche, kde bylo Janě k dispozici služebnictvo, čítající na dvě stě lidí. Ti jí složili přísahu věrnosti a jednou z dvorních dam byla i Kateřina Parrová.²⁷⁴ Jana se také začala přimlouvav za nevlastní dceru Marii, kterou chtěla navrátit do manželovy přízně. Ten ji ale usadil a řekl, že se určitě pomátla. Hádka ale pominula a Jana byla 4. června 1536 v Greenwichi prohlášena

²⁶⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 313

²⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 318

²⁶⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 320

²⁶⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 322

²⁷⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 399

²⁷¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 396

²⁷² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 322

²⁷³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 322

²⁷⁴ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 400

anglickou královnu.²⁷⁵ Král zdůrazňoval, že Jana je jeho první zákonnou manželkou. Předchozí ženy vůbec nebral na zřetel.²⁷⁶

Jana se chtěla co nejvíce odlišit od své předchůdkyně i v oblasti garderoby. Vyznávala skromný anglický styl a přírodní vzory, například jahodové lístky. (Typický anglický motiv).²⁷⁷ Do výstřihu přidávala další kus látky, aby nebyl tak vyzývavý. To samé vyžadovala i od svých dam, kterým zakázala nosit elegantní francouzský čepec.²⁷⁸ Nosila róby s vlečkami dlouhými přesně tři yardy a velmi si oblíbila noční pláště a čepice lemované zlatými a stříbrnými výšivkami. Vlastnila také mnoho šperků. Nejradši měla přívěsek vykládaný černými diamanty s nápisem IHS, který jí daroval král.²⁷⁹ V soupise jejího oblečení jsou také zmíněna „dět'átka“, tedy panenky, které sloužily k ukázkám modelů šatů, které si poté královna nechala ušít.²⁸⁰ Jindřich také pozvedl Janino příbuzenstvo. Dne 5. června se Janin bratr Eduard [36] stal vikomtem Beauchampem z Hache v hrabství Somerset, kancléřem severního Walesu, guvernérem ostrova Jersey a královým lordem komořím. Další bratr Thomas [37] byl přijat do královy domácnosti a Henry byl pasován na rytíře.²⁸¹ Korunovace, která u předchozích královen následovala brzy po svatbě, se nyní musela odložit kvůli králově prázdné pokladnici.²⁸² Král plánoval korunovaci koncem roku, snad v říjnu, kdy bude mít více peněz díky rušení klášterů.²⁸³

Dne 8. června se Jindřich vydal na zasedání parlamentu, který měl potvrdit jeho sňatek a nástupnictví případných dětí. Sňatek byl schválen a nový zákon stanovoval, že koruna po Jindřichově smrti přejde na děti královny Jany. Pokud by děti z tohoto svazku nevzešly, může král určit jako svého nástupce koho bude chtít. Předchozí manželství byla prohlášena za nezákonná a Marie s Alžbětou nemohly zdědit trůn.²⁸⁴ Dne 13. června Marie, po mnohaletém nátlaku, podepsala listinu, kterou

²⁷⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 324

²⁷⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 325

²⁷⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 207

²⁷⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 207

²⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 401

²⁸⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 207

²⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 325

²⁸² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 327

²⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 327

²⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 328

přijímá Jindřicha, jako hlavu anglikánské církve a sňatek její matky s králem uznává jako nezákonný.²⁸⁵ Jindřich byl velmi potěšen a Marii znovu přijal, jako své milující dítě. Královna našla v Marii, která byla pouze o sedm let mladší, věrnou přítelkyni.²⁸⁶ Poté si Jindřich užíval léto se svou novou ženou, které trávili střídavě ve Whitehallu a Greenwichi. Byla pořádána klání a na Temži se konala různá představení. O svatopetrské noci 29. června oba navštívili Síň obchodníků s látkami v Cheapside a pozorovali z okna slavnostní pochod stráží v londýnské City, který byl osvětlen září pochodní.²⁸⁷

3.4.4. Špatné zprávy

Koncem července se Jindřich dozvěděl o smrti svého levobočka, vévody z Richmondu, který zemřel 22. července ve Svatojakubském paláci na souchotiny.²⁸⁸ Bylo mu pouhých sedmnáct let. V září zachvátila Londýn morová epidemie a dvůr se přesunul do Windsoru.²⁸⁹ Marie se měla brzy přidat ke dvoru a Jana se zatím podílela na plánování své korunovace, která se měla konat v neděli před svátkem Všech svatých. Naneštěstí ale ve Westminsterském opatství, kde měla být pořádána korunovační hostina a kde již pracovali tesaři, vypukl mor. Korunovace tedy musela být znovu odložena.²⁹⁰

O několik dní později se král dozvěděl, že je proti němu vedena vzpoura, způsobená rušením kostelů a klášterů. Vzbouřenci nazvali svou věc Pout' milosti.²⁹¹ Povstání začalo ve městě Louth v lincolnském hrabství, jehož obyvatelé se domnívali, že král zašel ve svých náboženských reformách příliš daleko. Žádali, aby král napravil roztržku s Římem a aby přestal rušit kláštery. Povstalci později obsadili město York a měli čím dál víc přívrženců. V čele rebelů stál yorkský měšťan Robert Aske.²⁹² Král se nejdříve chtěl postavit do čela vojska a povstání potlačit. Nakonec od toho ale

²⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 329

²⁸⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 329

²⁸⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 330

²⁸⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 407

²⁸⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 333

²⁹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 334

²⁹¹ Pout' milosti podle pěti ran Kristových, jejichž vyobrazení nesli na korouhvích.

²⁹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 334

upustil. Královna měla zřejmě pro povstalce pochopení, a proto se v říjnu rozhodla předstoupit veřejně před krále a požádat ho, aby ukončil rušení klášterů a možná dokonce nějaké menší obnovil. Dokonce si dovolila naznačit, že rebelie je Boží trest za zničené kostely. Král byl nepřítel. Připomněl královně osud její předchůdkyně a nařídil, aby si hleděla svého.²⁹³ Jana se od té doby do žádných záležitostí státu nepletla. Měla Jindřichovo varování na zřeteli a starala se jen o svá panství a služebnictvo.²⁹⁴

Zima roku 1536 byla velmi chladná a král neměl v plánu pořádat zimní tažení. Přislíbil tedy Askeovi, že splní jeho požadavky i s žádostí korunovat královnu v Yorku. Aske rozpustil vojsko a 8. prosince mu byla udělena milost. Byl nastolen mír.²⁹⁵

Marie přijela 17. prosince do Windsoru a král nakonec pozval na Vánoce i Alžbětu. Rodina byla pohromadě. Před Vánoci zamrzla Temže a král s královnou a Marií si, zabaleni v teplých kožešinách, vyjeli 22. prosince na koních z Westminsteru do City. Ta byla vyzdobena tapiseriemi a zlatohlavem. Po bohoslužbách uháněli král a královna na koních přes zamrzlou Temži.²⁹⁶ Vánoce strávili všichni v Greenwichi, kde je zastihla smutná zpráva o skonu Janina otce Johna Seymoura ve Wulfhallu 21. prosince. Na pohřeb do Easton Priory v hrabství Wiltshire královna nejela.²⁹⁷

Po Vánocích došlo Robertu Askeovi, který byl Jindřichovým hostem, že král své sliby nedodrží. Rušily se další kláštery a korunovace v Yorku byla v nedohlednu. Rebelové se přeskupili, ale Jindřich tvrdě udeřil. Vyslal do lincolnského hrabství vévodu z Norfolku a ten, v čele armády, povstalce rozdrtil. Norfolk dal pověsit všechny zrádce, které se mu podařilo chytit a mrtvolky byly ponechány na šibenících, jako varování před dalším povstáním.²⁹⁸

²⁹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 335

²⁹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 335

²⁹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 336

²⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 412

²⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 337

²⁹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 337-338

3.4.5. Vytoužený syn

Po tomto úspěšném tažení měl Jindřich další důvod k radosti. Začátkem jara mu královna oznámila, že čeká dítě.²⁹⁹ Počala nejspíše v polovině ledna. Oba se vydali na objížďku sídel v Kentu. Navštívili Rochester, Sittingbourne a poté Canterbury, kde položili obětiny na hrob svatého Thomase Becketa. Ten byl následujícího roku prohlášen za zrádce, jeho svatyně rozmetána a kosti zničeny.³⁰⁰ Poté se vrátili do Hampton Courtu a Jana se stala kmotrou bratrovy dcery, která byla pojmenována po ní. Janino těhotenství bylo oznámeno Tajné radě začátkem dubna.³⁰¹ Zpráva se rychle roznesla a lid začal slavit. V květnu se královna procházela po Hampton Courtu v nesešňorovaných šatech a bylo oznámeno, že se dítě pohnulo.³⁰² V katedrále svatého Pavla sloužili zvláštní děkovnou mši a ve všech kostelech v zemi se zpívalo *Te Deum*. V Londýně se zdarma podávalo víno a všude bylo slavnostní osvětlení.³⁰³ Královna vedla v té době klidný život mimo veřejnost.

Královna měla v těhotenství velkou chuť na křepelky, které byly vzácnou lahůdkou. Jelikož nebyla jejich sezóna, dal je král dovézt až z Calais a nařídil lordu Lisleovi, guvernérovi Calais, aby opatřil: „*Tučné křepelky, jež Její Výsost velice miluje a po nichž nemálo touží.*“³⁰⁴ Křepelky nakonec dorazily 24. května a král s královnou ihned snědli tučet k obědu a k večeři.³⁰⁵ Tyto pravidelné zásilky zajistily Lisleovým dcerám přístup ke dvoru, jako poděkování od královny.

Dvůr se v září přestěhoval do Hampton Courtu, kde měla Jana porodit. Do ústraní se královna uchýlila 16. září.³⁰⁶ Stěny komnat byly potažené plátnem a stropy dal král pozlatit.³⁰⁷ V Londýně znovu propukl mor a královští manželé se strchovali o dítě. Král nařídil, že ke dvoru nesmí nikdo, kdo pobýval v Londýně. Nakonec se

²⁹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 338

³⁰⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 414

³⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 338

³⁰² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 338-339

³⁰³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 339

³⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 339

³⁰⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 339

³⁰⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str.

212

³⁰⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 340

odebral se svou domácností do nedalekého Esheru což ulehčilo Hampton Courtu.³⁰⁸ V říjnu se králově neteři Frances Brandonové, markýze z Dorsetu narodila, v Bradgate Manoru, holčička, které dala jméno Jana, později známá jako Jane Greyová.³⁰⁹

Královna slehla 9. října odpoledne. Král vyslal do Londýna heroldy, aby rozhlásili onu zprávu. Ve městě vyzváněly zvony a sloužily se mše.³¹⁰ Královna nakonec po dnech utrpení porodila 12. října ve dvě hodiny v noci zdravého chlapce.³¹¹ Londýnem kolovaly fámy, že Janě muselo být otevřeno břicho a, že král, po otázce, jestli mají zachránit matku nebo dítě, vybral dítě. Toto tvrzení se nezakládá na pravdě.³¹² Pokud by se to stalo, matka by zemřela ihned a ve velkých bolestech. Nemáme důkazy, že by byl proveden císařský řez na živé matce dříve než roku 1610 a bezpečná forma těchto porodů mohla být prováděna až ve 20. století.³¹³ Jisté ale je, že šlo o zdlouhavý a bolestivý porod. Král, který pobýval v Esheru se ihned vydal do Hampton Courtu a při pohledu na syna se rozplakal.³¹⁴ Chlapec dostal jméno Eduard [38] a stal se vévodou cornwallským.³¹⁵ V londýnských kostelech se zpívalo Te Deum a zvony v City vyzváněly. Towerská děla vypálila dvě stě ran, ulice byly osvětleny a všude se slavilo. Před vraty katedrály svatého Pavla se shromáždili biskupové, kteří připravili pro lid hostinu a poté mši.³¹⁶

Královna mezitím napsala dopis radě, ve kterém mu oznamovala, že: „*Jsme porodily a přivedly na svět prince počatého v tom nejzákonnějším manželství uzavřeném mezi mým pánem Jeho královským Veličenstvem a námi.*“³¹⁷ Dopis podepsala: „Jana, královna.“

Rodiče malého prince se velmi báli o jeho bezpečí. Přeci jen, úmrtnost novorozenců byla vysoká. Všechny místnosti byly denně umývány mýdlem a vše mělo

³⁰⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 417

³⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 342

³¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 342

³¹¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 212

³¹² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 212

³¹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 342

³¹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 417

³¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 343

³¹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 343

³¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 343

být drženo v naprosté čistotě.³¹⁸ Královna si synka příliš neužila. Pečovaly o něj kojné a malý princ měl už své vlastní komnaty. V den křtu se hosté shromáždili v královských komnatách. Ta je zde přijala v posteli pokryté rudým damaškem lemovaným zlatohlavem. Kolem ramen měla rudý plášť obšitý hermelínem, na kterém volně splývaly její vlasy.³¹⁹ Vedle ní v křesle čalouněném drahou látkou seděl král.

Křest se konal o půlnoci 15. října v Královské kapli v Hampton Courtu a kvůli nebezpečí z moru byl počet návštěvníků omezen na čtyři sta lidí.³²⁰ Před půlnocí nesla lady Exeterová loučemi ozářenými chodbami Eduarda do kaple. Norfolk podpíral prince hlavičku a Suffolk přidržoval nožičky. Za kmotry šli malému prince arcibiskup Cranmer, Norfolk a Suffolk. Jedinou kmotrou se stala Marie. V průvodu byla také Alžběta. V náručí jí nesl královnin bratr lord Beauchamp. Po křtu odnesli Eduarda zpět k rodičům, kteří mu dali požehnání.³²¹ Vévodkyně ze Suffolku ho následně s průvodem čtyř set lidí odnesla do jeho komnat. Bylo zde také občerstvení pro hosty. Kořeněné víno a oplatky pro vyšší a sladké víno a chléb pro nižší šlechtu. Po jídle lidé políbili ruku králi a královně a odešli.³²²

3.4.6. Předčasná smrt

Následujícího dne odpoledne stihl královnu úporný průjem. Necítila se dobře, ale do večera se jí ulevilo. V noci se jí udělalo opět špatně a časně ráno ve středu bylo zřejmé, že trpí horečkou omladnic. Nejspíš při porodu došlo k natržení hráze a rána byla infikovaná. V té době se o hygieně při porodu vědělo jen velmi málo a porodní báby neměly vždy čisté ruce.³²³ Brzy nastaly obavy, že královna zemře a bylo posláno pro zpovědníka, carlislekého biskupa, který jí před osmou hodinou ráno zaopatřil.³²⁴ Poté se jí ale udělalo lépe a ve čtvrtek jí bylo natolik dobře, že chtěl král

³¹⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 215

³¹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 344

³²⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 418

³²¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 213

³²² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 344

³²³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 213

³²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 345

pokračovat v oslavách. Toho dne udělil Edwardu Seymourovi titul hraběte z Hertfordu³²⁵. V pátek se tedy ještě slavilo ale Jana dostala opět horečku a strávila tři dny v deliriu. Pondělní noci se stav zhoršil a carlisleský biskup napsal Cromwellovi, že královna umírá.³²⁶

Král se chtěl 23. října vrátit do Esheru na začátek lovecké sezony ale nakonec Janu neopustil.³²⁷ V úterý se opět zdálo, že se jí ulevilo a lékaři se shodovali, že pokud přečká následující noc je naděje, že přežije. V osm hodin večer byl král povolán k manželčinu loži, kde dlel do noci. Vypadalo to, že se její konec rychle blíží. V časných ranních hodinách dne 24. října byl povolán carlisleský biskup, aby jí udělil poslední pomazání a asi ve dvě hodiny Jana zemřela ve spánku.³²⁸ Král ráno propadl hrůze, že zůstal v jedné budově s mrtvolou odjel do Windsoru. Dohled nad pohřbem ponechal Norfolkovi.³²⁹

Janě byl vystrojen velkolepý pohřeb. Tělesné pozůstatky byly 25. října nabalzamovány a vnitřnosti vyňaty a pohřbeny v královské kapli v Hampton Courtu. Zesnulou poté oblékli do roucha se zlatohlavu, na hlavu jí položili korunu a ozdobili ji některými klenoty.³³⁰ Od 26. října byla po celý týden vystavena v přijímací síni, obklopena smutečními svícemi. Pohřební obřady byly zahájeny lancasterským heroldem a poté byla královna přenesena na katafalk postavený v Královské kapli, kde nad ní další týden bděly její dvorní dámy, které byly oblečeny do černých smutečních šatů s bílými čepci na znamení, že královna zemřela při porodu. Hlavní truchlící byla Marie, která zaplatila třináct mší za Janinu duši.³³¹ Dne 8. listopadu byla rakev převezena do Windsoru, kde měla být pohřbena.³³² Vezli ji pohřebním vozem taženým koňmi v průvodu, kde bylo i dvacet devět truchlících dam-každá za jeden rok Janina života. U vchodu do kaple svatého Jiří v areálu Windsorského zámku přijala rakev celá Etonská kolej v čele s děkanem a dovnitř jí odneslo šest pohřebních zřízenců, kde u hlavního oltáře čekal arcibiskup Cranmer.³³³ Po modlitbách byla rakev ještě přes noc

³²⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 419

³²⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 345

³²⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 420

³²⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 345

³²⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 420

³³⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 346

³³¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 346

³³² WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 421

³³³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009, str. 347

vystavena a druhý den byly slouženy mše a zpívány žalozpěvy. Dvorní dámy zahalily rakev aksamitovými přikrovy a položily na ní dřevěnou figuru královny v životní velikosti. Ta v průběhu let zmizela.³³⁴ V pondělí 12. listopadu byla královna konečně uložena k věčnému odpočinku. Rakev byla spuštěná do hrobky v chrámovém chóru kaple svatého Jiří.³³⁵ Hodnostáři její domácnosti nad ní zlámali hole a tím ukončili přísahu věrnosti a služby.³³⁶ Král chodil tři měsíce v hlubokém smutku, oblečen do sytě modré, stejně jako nejbližší rodina.³³⁷ Dvořané oblékli černý šat a smutek byl držen až do Velikonoc 1538. Jindřich si v poslední vůli přál, aby byl pohřben do společného hrobu s Janou. Měla být postavena společná hrobka se sochami obou zemřelých, vypracovaných v takové podobě, jako by sladce spali.³³⁸ Náhrobek nebyl nikdy zhotoven. Dnes označuje hrob pouze mosazná tabulka na dlažbě chrámového chóru.³³⁹ Nějakou dobu byl na tabulce latinský nápis oslavující Janinu památku:

„Zde leží fénix, jenž svou smrtí

jinému dech dal k oživení,

naříkat máme pro veliký žal,

že svět dva takové nepoznal“³⁴⁰

Jana byla Jindřichovou nejmilovanější ženou, což je, vzhledem k tomu, že mu dala vytouženého syna, pochopitelné. Tím, že tak brzy zemřela ještě neúmyslně podnítila královu lásku. Otázkou zůstává, zda by Jindřich, se svou vrtkavou povahou, zůstal i nadále milujícím manželem. Jisté ale je, že Jana, i když si svůj triumf dlouho neužila, splnila vše, co se od manželky očekávalo.

³³⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 347

³³⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 421

³³⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 347

³³⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 214

³³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 348

³³⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 348

³⁴⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 348

3.5. Anna Klévká

3.5.1. Zázemí

Anna Klévká [39] se narodila 22. září 1515 v hlavním městě vévodství Düsseldorfu a byla první německou královnou Anglie.³⁴¹ Byla dcerou klévského vévody Jana III. a jeho manželky Marie Julišsko-bergsko-ravensburgské, kteří spolu měli čtyři děti. Nejstarší Sibylla o jejíž nesmrtelnost se zasloužil portrét od Lucase Cranacha.³⁴² Anna, budoucí manželka Jindřicha VIII. dále Vilém, který nastoupil roku 1539 na trůn klévského vévodství a nejmladší Amelie.³⁴³

3.5.2. Hledání manželky

Již několik týdnů po smrti Jany Seymourové, se Jindřich začal rozhlížet po nové manželce. V úvahu připadalo mnoho šlechtičen z evropských rodů. Většina ale nechtěla starého, obtlouklého krále, který se svých manželek rád zbavoval. Thomas Cromwell navrhl na konci roku 1537 dvaadvacetiletou Annu, která mu měla zajistit podporu jeho náboženských reforem, neboť klévské vévodství též odmítalo papežskou autoritu.³⁴⁴ Jindřich nebyl tomuto svazku zprvu nakloněn, protože mu nebyl podán žádný spolehlivý popis Anniny krásy.³⁴⁵ Roku 1539 svůj názor přehodnotil a vyslal do Klévská své diplomaty. Ti byli přijati v Düsseldorfu, kde byl již novým vládcem Annin bratr Vilém. Tomu se manželství nezamlouvalo už kvůli neblahým koncům předchozích manželek.³⁴⁶ Sdělil diplomatům, že Anna nebude mít věno a když jim dovolil ji na chvíli spatřit, měla tvář zahalenou tmavým závojem.³⁴⁷ Král vzkázal

³⁴¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 360

³⁴² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 360

³⁴³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 348

³⁴⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 221

³⁴⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 221

³⁴⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 362

³⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 362

Vilémovi, že si Annu vezme i bez věna, pokud se mu bude líbit portrét, který vyhotoví mistr Holbein. Dnes je obraz v muzeu Viktorie a Alberta.³⁴⁸ Vilémovi tedy nezbylo než svolit. Malíř dostal zřejmě instrukce od pana Cromwella vykreslit Annu co nejlépe.³⁴⁹ Její podobenka s pohlednou tváří, světlými vlasy a jemným úsměvem Jindřichovi učarovala. Již 4. října podepsaly obě strany manželskou smlouvu a Jindřich dal vyrobit nádherné čelo postele z dubového dřeva zdobené malovanými řezbami s tématy manželských požitků a plodnosti.³⁵⁰

3.5.3. Nechtěná nevěsta

Anna opustila domov v listopadu 1539 a již začátkem prosince dorazila do Calais, kde musela kvůli nepřízni počasí vyčkat do 26. prosince. Po příjezdu do Anglie byla budoucí královna ubytována v Canterbury a poté se vydala do Rochesteru, kde přivítala Nový rok.³⁵¹ Druhý den za ní, v přestrojení, vyrazil nedočkavý Jindřich s menší družinou. Tehdy bylo zvykem vydat se za svou nastávající v převleku, protože se nemohli setkat dříve před obřadem. Dívka měla svou lásku ihned poznat, což se ale nestalo a Jindřicha velmi zasáhlo, že jeho nevěsta je tak neznalá zdejších zvyklostí a dvorské kultivovanosti.³⁵² Také ho zarazil její vzhled, nevypadala jako ta dívka z Holbeinova obrazu. Byla vysoká a mohutná, což muselo Jindřichovi, který měl vždy drobné manželky, vadit. Tvář měla zohyzenou od neštovic a její nos byl příliš velký. Ke všemu prý ještě zapáchala.³⁵³ Jindřich byl rozrušen a všechnen hněv padl na Cromwella, který tento sňatek prosazoval. Král požadoval okamžité zrušení manželské smlouvy a v návalu zuřivosti prý na svého ministra vykřikoval: „*Mně se nelíbí! Mně*

³⁴⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 363

³⁴⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 362

³⁵⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 222

³⁵¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 437-438

³⁵² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 222-223

³⁵³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 223

se nelíbí.³⁵⁴ Smlouva byla ale jednoznačná, takže Jindřich neměl na výběr. Cromwella měl tento přešlap později stát hlavu.

Jindřich se opět, tentokrát již oficiálně, setkal s Annou 3. ledna u Blackheathu. Na úpatí Shooter's Hillu se tyčil obrovský stan ze zlatohlavu, který byl obklopen dalšími menšími přístřešky u kterých plápolala ohřívadla s vonnými bylinami.³⁵⁵ Anna byla na toto oficiální setkání mnohem lépe připravena. Ke svému nastávajícímu předstoupila v šatech z taftu pošítych zlatohlavem podle holandské módy. Vlasy měla pevně sepnuté v síťce, kterou pokrýval kulatý čepec plný orientálních perel. Posledním detailem byla černá sametová korunka doplněná náhrdelníkem z drahokamů.³⁵⁶ Ovšem ani tato nádhera a milé vystupování nedokázalo změnit Jindřichův názor. Město svou budoucí královnu nadšeně vítalo. Temže byla plná pomalovaných loděk, ze kterých se linula hudba a Jindřich se před svými poddanými choval jako milující nastávající manžel.³⁵⁷ Anna si tedy ve své nevědomosti první chvíle v nové zemi užívala.

Svatba se konala ráno 6. ledna 1540. Jindřich se oblékl do honosného svatebního úboru. Šat byl ze zlatohlavu vyšíváného velkými stříbrnými květy a obšitého černou kožešinou, plášť z krvavě rudého saténu posetý velkými diamanty a bohatě zdobený zlatý límec.³⁵⁸ Již v 8 hodin vyrazil ke kapli, kde se měl konat obřad a prohlásil k přítomným mužům, významně se dívající po Cromwellovi: „*Mi pánové, kdybych neměl uspokojit svět a své království, nedělal bych ani za nic na světě, co dnes musím udělat.*“³⁵⁹ To už k němu ale kráčela nevěsta. Anna byla oděna v honosné róbě se zlatohlavu pošíte velkými květy z orientálních perel. Šaty byly opět střiženy podle holandské módy s kolovou sukni bez vlečky. Na znamení panenství byly nevěstiny vlasy rozpuštěné a na hlavě se třpytil diadém ze zlata posázený drahokamy s trojlístky, které měly připomínat svazky rozmarýnu.³⁶⁰ K oltáři v královské kapli Annu přivedl

³⁵⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 223

³⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 373

³⁵⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 223

³⁵⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 223

³⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 441

³⁵⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 441

³⁶⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 378

hrabě Overstein a pár oddal arcibiskup Thomas Cranmer.³⁶¹ Přes všechny Jindřichovy protesty byl pár nakonec oddán a okolo deváté hodiny se oba odebrali na mši, po které se šli do svých komnat připravit na hostinu.³⁶² Jindřich se ihned ze svatebního šatu převlékl, což jako výmluvný detail zaznamenal kronikář Edward Hall.³⁶³ Anna zůstala ve svatebním a převlékla se až po hostině do nepříliš lichotivého modelu, který byl popsán jako šaty: „*připomínající mužský hábit, z tenké látky s dlouhými rukávy připásanými k tělu, zdobené hojně sobolí kožešinou.*“³⁶⁴ Poté se novomanželé odebrali do soukromí. Je zvláštní, že mezi záznamy o Jindřichově vládě je i podrobný popis svatební noci se ženou, kterou si vlastně brát vůbec nechtěl. Nevěsta a ženich byli s obvyklými obřadnostmi uloženi a král snad i dovedl předstírat, že je v radostném očekávání věci příštích. Jakmile ale ostatní odešli jeho maska spadla. Jindřich přejel Anně rukama po těle, ale byl tak znechucen, že se jen otočil a usnul.³⁶⁵ Tak tedy novomanželé strávili svou první noc pouze spánkem. Ráno se král vlídně rozloučil a spěchal do svých komnat, kde už s obavami čekal Cromwell. Na ministrovu otázku, jak se Jindřichovi nová královna líbí, jen zuřivě odvětil: „*Jak víte, nelíbila se mi ani předtím, teď se mi ale líbí ještě daleko méně. Není vůbec hezká a velmi nelibě páchne.*“³⁶⁶ Závažnější ale bylo Jindřichovo obvinění, že Anna nebyla nedotčená. Jak řekl: „*Sáhl jsem jí na břicho a na řadra, a pokud mohu soudit, neměla by být panna.*“ a dodal: „*Nemám chuť ani odvalu v oněch ostatních záležitostech jakkoli pokračovat. Zanechal jsem ji natolik pannou, jak jsem ji našel.*“³⁶⁷ Není nic, co by toto obvinění dokazovalo, Jindřich chtěl jen pravděpodobně co nejdříve sňatek anulovat. Jiné vysvětlení, proč nemohl manželství konzumovat mohla být jeho impotence. Annino líčení svatební noci poukazovalo na její nevinnost a neznalost intimních záležitostí. Domnívala se, že společné spaní v posteli a letmé polibky znamenají konzumaci.³⁶⁸ Na dotazy dam odpověděla: „*Jak můžu být panna... a spát každou noc s králem? Když*

³⁶¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 378

³⁶² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 378

³⁶³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 227

³⁶⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 227

³⁶⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 228

³⁶⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 228

³⁶⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 228

³⁶⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 229

*přijde na lože, políbí mě, vezme mě za ruku a popřeje mi Dobrou noc má drahá. A ráno mě políbí a řekne: Sbohem, má drahá. Cožpak to nestačí?*³⁶⁹

Časem jí ale z narážek došlo, že je něco špatně. Snažila se vše napravit, nosila honosnější róby, které prokládala vonnými bylinami a kořením (levandule, máta). Dámy jí připravovaly tzv. Pomandery, malé kulaté schránky plné bylin, které mohla nosit u sebe.³⁷⁰ Bohužel jí ale toto úsilí nebylo nic platné. Anna se musela také sama zabavit. Díky přísné výchově podle starých norem neovládala žádný jiný jazyk kromě němčiny a neuměla ani zpívat či hrát na hudební nástroj.³⁷¹ Zaměstnávala proto mnoho muzikantů. Také hrávala karty a kostky o peníze.³⁷² Žádné radovánky ale nemohly její mysl odpoutat od stále se zhoršujícího stavu manželství.

3.5.4. Rozvod

Král našel zalíbení v jisté Kateřine Howardové [40] a již 24. června 1540 dostala Anna příkaz, aby opustila dvůr a uchýlila se do Richmondu.³⁷³ Anna poslechla, moc dobře věděla, jak skončila poslední královna, která se králi vzpírala. Mezitím bylo manželství zpochybněno na základě údajného zasnoubení s lotrinským vévodou, kvůli kterému Jindřich nemohl dovršit sňatek. Začátkem července byla podána žádost o církevní přezkoumání věci. Dne 9. července 1540 došlo shromáždění duchovenstva canterburské a yorské diecéze k rozhodnutí. Manželství je neplatné³⁷⁴ [41]. Ihned se vydali do Richmondu sdělit usnesení Anně. Ta, znalá osudů přechozích královen, anulaci přijala. Jindřich zřejmě nemohl uvěřit, že Anna prostě jen tak souhlasila a byl velmi potěšen. Za vstřícnost jí daroval zámek Richmond a usedlost Bletchingley, později i hrad Hever, kde si zřídila hlavní sídlo a vedla zde pohodlný, pokojný život.³⁷⁵

³⁶⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, 229

³⁷⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 230

³⁷¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 230-231

³⁷² WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 443

³⁷³ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 447

³⁷⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 392

³⁷⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 233

Také jí vyměřil roční příjem 4000 liber a směla si ponechat šperky, nádobí a oděvy.³⁷⁶ Byl jí udělen titul „králova sestra“ čímž se dostala velmi vysoko v hierarchii a byla často zvána ke dvoru. Vše bylo podmíněno tím, že zůstane v Anglii.³⁷⁷ Anna napsala králi dopis, že přijímá a poprvé se stala vlastní paní.³⁷⁸ Také napsala bratrovi, který měl o jejím dalším pobytu v Anglii pochybnosti. Ubezpečila ho, že v Anglii zůstává dobrovolně a on se nakonec s touto skutečností smířil. Anna vrátila králi snubní prsten a rozpustila královskou domácnost.³⁷⁹ Také usilovala o zlepšení vztahů mezi Jindřichem a dcerami Marií a Alžbětou. S Marií byly vrstevnice ale radši měla Alžbětu, kterou po králově svolení, často hostila ve svých sídlech.³⁸⁰ Naprosto klidně se smířila s vyhlídkou dalších Jindřichových sňatků a dalo by se snad říct, že byla nejmoudřejší z manželek Jindřicha VIII.

3.5.5. Smrt

Anna Klévská zemřela 16. června 1557 v Chelsea.³⁸¹ Jaká nemoc stála za jejím skonem nevíme. Pohřeb se konal 3. srpna ve Westminsterském opatství.³⁸² Rakev byla přivezena z Chelsea na pohřebním voze a pokrývalo ji sedm bohatě zdobených přikrovů. Před vraty Westminsteru přijali mrtvou londýnský biskup s westminsterským opatem a mávali nad ní kadidelnicemi.³⁸³ Do druhého dne byla rakev postavena před oltář pod baldachýnem z černého aksamitu a mniši zde zpívali žalozpěvy. Rakev byla poté uložena do hrobky v jižní příčné lodi opatství.³⁸⁴ Královna Marie poté poslala pro kameníka z Klévsko, Theodora Haveuse, který vytesal náhrobek.³⁸⁵ V roce 1606 byla na náhrobek položena deska s nejstarším motivem lebky se zkříženými hnáty v Anglii.³⁸⁶ Padesát let po Annině smrti na ni kronikář Raphael Holinshed vzpomínal jako na „*paní oprávněně zasluhující pozornost, zdvořilou,*

³⁷⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 447

³⁷⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 393

³⁷⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 394

³⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 396

³⁸⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 397

³⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 523

³⁸² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 523

³⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 523

³⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 523

³⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 524

³⁸⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 524

ušlechtilou, dobrou hospodyni, která byla velmi štědrá ke svým služebníkům. Na jejím dvoře nikdy nedocházelo k žádným hádkám, pomluvám ani zlým intrikám a ji samu její domácí služebnictvo něžně milovalo. ³⁸⁷

3.6. Kateřina Howardová

3.6.1. Nevázané dětství

Kateřina Howardová byla dcerou lorda Edmunda Howarda a jeho první ženy Joyce Culpeperové.³⁸⁸ Edmund, mladší bratr vévody z Norfolku, nebyl příliš majetný a značnou část svého života byl nucen splácet nemalé dluhy. Joyce byla vdovou po jistém panu Ralphu Leghovi, se kterým měla pět dětí. S Edmundem počala dalších pět, ze kterých byla Kateřina nejspíše předposlední.³⁸⁹ Nejstarší byl Charles, který se stal komorníkem krále Jindřicha. Henry zemřel již v útlém věku a poslední chlapec se jmenoval George. Následovala dvě děvčata Kateřina a Marie. Joyce zemřela brzy po Mariině narození a Edmund se znovu oženil, tentokrát s jistou Dorothy, dcerou Thomase Troyese.³⁹⁰

Stejně jako u její sestřence Anny Boleynové nelze zjistit přesné datum Kateřinina narození. Soudobí autoři se shodují, že byla velmi mladá, když se vdávala. Jisté je, že se narodila před rokem 1527 kdy její otec v dopise Wolseyemu oznámil, že má 10 dětí manželčiných a společných. Jelikož nevíme, kdy se oženil, nevíme ani, kdy se narodil nejstarší Charles. Co ale víme je, že se Charles, Henry a George narodili před rokem 1524, poněvadž toho roku jsou zmíněni v poslední vůli bývalého švagra jejich matky. Není zde ale zmínka o Kateřině ani Marii. Pokud tedy roku 1524 nebyla na světě a 1527 byla na světě i Marie, je nejpravděpodobnější, že se Kateřina narodila roku 1525. Což dokládá i názor, že když potkala krále na jaře 1540 bylo jí patnáct let.

³⁸⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 524

³⁸⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 385

³⁸⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 385

³⁹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 385

Někdy je mylně uváděn rok 1519, který je na Holbeinově portrétu ženy. Na obraze ale není Kateřina, nýbrž sestra Jany Seymourové Elisabeth.³⁹¹

Kateřina byla po otcově svatbě poslána do domácnosti své nevlastní babičky, ovdovělé vévodkyně z Norfolků.³⁹² (Nevlastní matka otce). Ta se o vnučku příliš svědomitě nestarala, Kateřina uměla stěžít a psát a navázala intimní kontakty s muži z babiččiny domácnosti, jistým Henrym Manoxem a Francisem Derehamem. Nejčastěji sídlili v městském sídle Lambethu a na venkovském panství v Harshamu v hrabství Sussex.³⁹³ Kateřinin otec se potřetí oženil s paní Margaret Jenningsovou a zemřel roku 1539.³⁹⁴

3.6.2. Růže bez trní

Strýc Norfolk ji z péče babičky odebral v roce 1540 a přivedl ji ke dvoru, kde si ji ihned všiml stárnoucí král.³⁹⁵ Norfolk pomohl dosadit na trůn už jednu svou neteř, proč to tedy nezkusit s další? Již v dubnu téhož roku byl Jindřich do Kateřiny zamilován. Věnoval jí pozemky a jako by omládl po boku své okouzujícího společníce. Ta, instruována příbuznými, všele odpovídala na jeho přízeň. Dvůr pro ni musel být oslnivý. Kateřina trávila první léta života v prostředí zchudlé venkovské nižší šlechty a později se, kvůli zanedbávání ze strany vévodkyně, nacházela ve společnosti sluhů a služek. Nikdy nepoznala přepych a velmi rychle jí bohatství stouplo do hlavy. I když byla velmi mladá nechyběla jí ctižádost. Ovládala Jindřicha, a přestože nebyla tak chytrá jako její sestřenice, zkušenosti, jak zacházet s muži, jí nechyběly. Král nedlouho poté vykázal královnu Annu do Richmondu a v noci, pod falešnou záminkou návštěvy vévodkyně z Norfolků, tajně navštěvoval Kateřinu v Lambethu.³⁹⁶ Ta mu ale nepodlehla a po vzoru svých předchůdkyň požadovala sňatek, bez kterého nemohla králi dát svou čest. Nakolik byla v té době Kateřina počestná je otázkou. Nicméně po anulaci králova manželství s Annou Klévskou nestálo Jindřichovi nic v cestě k

³⁹¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 386

³⁹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 386

³⁹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 386

³⁹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 387

³⁹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 387

³⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 390

uzavření nového sňatku s mladou nevěstou. Jelikož chtěl svatbu provést v tajnosti, počkal do 25.7., kdy rozpustil parlament a poslanci odjeli.³⁹⁷ Dva dny na to poslal pro londýnského biskupa Bonnera aby pár oddal v Oatlands, panství, jehož zbytky jsou dnes skryty pod základy na obecním stavebním pozemku ve Weybridgi v hrabství Surrey.³⁹⁸ Toto místo se tedy 28.7.1540³⁹⁹ stalo svědkem páté svatby Jindřicha VIII. Sňatek byl držen v tajnosti až do 8. srpna, kdy byl dán pokyn Tajné radě, aby novinu oznámila veřejnosti.⁴⁰⁰ Howardové se opět stali nejmocnější rodinou v království. Celý srpen se konaly hostiny a pořádaly se lovy na počest novomanželů. Královna nosila šaty podle francouzské módy. Kolem paží měla zlatou nití vyšité: „*Non autre volonté que la sienne*“ tedy: „*Žádnou jinou vůli kromě jeho.*“⁴⁰¹ Kateřina si užívala vlastní důležitost a král jí plnil každý rozmar, kterým byly nejčastěji nové šaty a šperky.

Její příjemné vystupování a slunečná povaha okouzila dvůr. Nebyla povýšená a svým vlivem dokonce pomohla několika lidem v Toweru. Například hraběnce ze Salisbury. Kateřina zjistila, v jak mizerných podmínkách Markéta žije a dala předvolat krejčího, který pro hraběnkou ušil teplé šatstvo. (košile s kožešinou, spodničky s kožešinou...).⁴⁰² S královým svolením zaplatila výdaje ze svého. Dále si na králi vymohla propuštění Thomase Wyatta a jistého sira Johna Wallopa.⁴⁰³

V srpnu odjeli novomanželé na obhlídku venkovských sídel. Králův zdravotní stav, se v těchto měsících značně zlepšil. Noha přestala mokvat, a tak mohl Jindřich po dlouhé době vyjet na koni, což mu činilo velké potěšení. Na Vánoce se přesunuli do Hampton Courtu a Kateřina se zde mohla těšit z krásných darů. Od svého manžela dostala dvě šňůry s dvaceti šesti diamaty a sto padesáti osmi perlami, jednu šňůru s dvěma sty velkými perlami, čtverhranný přívěsek s dvaceti sedmi diamanty a dvaceti šesti trsy perel, rukávnick z černého aksamitu lemovaný sobolinou posítý třiceti osmi rubíny a pěti sty sedmdesáti dvěma perlami.⁴⁰⁴

³⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 398

³⁹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 400

³⁹⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 233

⁴⁰⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 401

⁴⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 443

⁴⁰² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 407

⁴⁰³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 407

⁴⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 405-406

V únoru se král odebral do Londýna vyřizovat státní záležitosti a Kateřina zůstala v Hampton Courtu. Poprvé od svatby byli odděleni. Jindřicha začala znovu trápit zraněná noha a Velikonoce roku 1541 strávil v apatii.⁴⁰⁵ Kateřina se manželovi věnovala ale nebylo snadné s ním vyjít. Byl melancholický, podrážděný a náladový. Koncem března se jeho stav zlepšil a svou manželku opět zahrnoval láskou.⁴⁰⁶

Jindřich samozřejmě očekával od své nové ženy co nejdříve potomky. Žádní noví dědicové ale nakonec z tohoto manželství nevzešli. Jediné podezření na možné těhotenství Kateřiny vyvstalo na jaře roku 1541, kdy francouzský vyslanec Marillac napsal: „*Někteří se domnívají, že královna čeká dítě, což by udělalo velkou radost králi, který tomu, jak se zdá, věří, a pokud se ukáže, že je to pravda, má v úmyslu nechat ji o svatodušních svátcích korunovat.*“⁴⁰⁷ Bud', se ale jednalo o planý poplach nebo Kateřina potratila, protože dále se již o jejím těhotenství nemluvalo a koncem června se král začal chystat na inspekční cestu na sever.⁴⁰⁸ V Yorku totiž vypuklo povstání vedené katolíkem Johnem Nevillem.⁴⁰⁹ Jindřich věděl, že je ještě několik potomků Yorků, kteří by si mohli nárokovat trůn. Proto dne 28.5.1541, i přes Kateřininu nelibost, nechal popravit hraběnku ze Salisbury.⁴¹⁰ Katem byl nezkušený mladík, který nakonec Markétu spíše ubil.⁴¹¹ Není tedy překvapením, že se tento otřesný akt setkal s odporem lidu. Král se nicméně 30.července 1541 vydal na objížděku východních hrabství a severu země, za účelem vybrat pokuty ve městech, která podpořila nedávné povstání. V Yorku se měl také setkat se svým synovcem, skotským králem Jakubem V.⁴¹² Královna si cestu užívala nejspíše až do Pontefractu, kde se k družině připojil mladý muž, s doporučením od vévodkyně z Norfolku a žádostí o místo. Jistý Francis Dereham.⁴¹³ Královna samozřejmě věděla, o koho jde. Nejspíš se bála ho nepřijmout kvůli společné minulosti a nebezpečí jejího vyzrazení. Francis byl tedy jmenován jejím osobním tajemníkem a sekretářem,⁴¹⁴ což se ukázalo,

⁴⁰⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 406

⁴⁰⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 407

⁴⁰⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 236

⁴⁰⁸ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 462

⁴⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 408

⁴¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 408

⁴¹¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 408

⁴¹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 409

⁴¹³ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 464

⁴¹⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 238

jako značně nerozumné. Francis byl prehlivý, často o královně nevhodně mluvil a choval se k ní familiárně.⁴¹⁵ Jindřich ale nic z toho nezpozoroval. Jeho synovec Jakub se do Yorku nedostavil a král se, rozrušen, vrátil 26. října do Windsoru.⁴¹⁶ Zde na něj čekaly mnohem horší zprávy. Jeho sestra Markéta zemřela 8. října v Methven Castle a syn Eduard onemocněl horečkou.⁴¹⁷ Mladý princ se z nemoci naštěstí rychle zotavil a Jindřich měl ihned lepší náladu.

3.6.3. Obvinění

Na podzim navštívil protestant John Lascelles arcibiskupa Cranmera s jistými tajnými informacemi z královniny minulosti.⁴¹⁸ Jelikož byl Cranmer tajný protestant a stoupenec reformace neschvaloval králův sňatek s katoličkou a uvítal příležitost, jak se jí zbavit. Stále se ale pamatoval na Cromwella, který skončil velice špatně, když se snažil plést do králových záležitostí, a tak postupoval opatrně. Král měl Kateřinu rád a k takovému obvinění bylo zapotřebí pádných důkazů. Od Lascellese se dozvěděl, že jeho sestra Marie žila před svatbou v dámské ložnici v Lambethu a o Kateřině prohlásila, že je: „*lehká, jak v žití, tak v poměrech.*“⁴¹⁹ Cranmer tedy předvolal Marii, aby mu záležitost vysvětlila. Ta arcibiskupovi sdělila, že Kateřina přijímala pozornosti od svého učitele hudby Henryho Manoxe. Jedna ze sloužících dam, Dorothy Barwikeová, dokonce řekla Marii, že jsou zasnoubeni.⁴²⁰ Kateřina byla ale přelétavá a po čase se stala milenkou Francise Derehama, který se často vkrádal do ložnice v kabátci a nohavicích. Podle zvuků prý bylo jasné, co se v posteli děje.⁴²¹ Žárlivý Manox se poté chlubil, že ví, kde má Kateřina mateřské znamínko.⁴²² Marie učinila písemné doznání a Cranmer měl první důkazy v ruce. Musel jen přijít na to, jak je předat králi a nevysloužit si jeho hněv. Mezitím Jindřich nařídil na 11. ledna zvláštní díkůvzdání za jeho sňatek v Královské kapli v Hampton Courtu. Cranmer položil dopis

⁴¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 410

⁴¹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 411

⁴¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 411

⁴¹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 411

⁴¹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 412

⁴²⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 412

⁴²¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 413

⁴²² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 413

s obviněním vedle krále a poté odešel z bohoslužby.⁴²³ Jindřich dopisu nevěřil. Dal si arcibiskupa předvolat a nařídil mu, aby ihned začal s šetřením. Prikázal také, aby královna neopouštěla komnaty a jedinou společnici, kterou si směla ponechat byla lady Rochfordová, vdova po Jiřím Boleynovi. Také se s ní, do vyřešení případu, nechtěl stýkat. Pravdou je, že Jindřich Kateřinu už nikdy neviděl.⁴²⁴ Kateřina byla rozrušena a chtěla vědět, co se děje. Nikdo jí ale nic nesdělil. Cranmer mezitím zjistil, že byl do královniých služeb přijat Dereham.

Dne 5. listopadu oznámila Tajná rada společně s arcibiskupem králi, že se obvinění proti královně zakládají na pravdě. „*Podvedla vás v duchu a kdyby se jí naskytla příležitost, podvedla by vás i skutečně!*“⁴²⁵ Kateřina reagovala na obvinění hysterií a neustále vzlykala. Vévodkyně z Norfolku prohlásila: „*Nedošlo-li k dalšímu provinění, poté, co se vdala, nemůže zemřít za to, co se stalo předtím.*“⁴²⁶

Cranmer začal s výslechy královny. Potřeboval její doznání o cizoložství, které se odehrávalo po sňatku s králem. Bez něj nebylo možné zahájit trestní řízení, poněvadž předmanželské cizoložství nebylo zločinem ani důvodem k anulaci.⁴²⁷ Kateřina byla nadále hysterická, souvisle mluvila jen, když jí Cranmer přinesl list od krále, ve kterém sliboval milost, pokud se přizná.⁴²⁸ Přiznala tedy, že jí Dereham nabádal k sňatku, ona ale nikdy nesouhlasila ani s ním nesdílela lože. Dále prý také nedošlo k žádné předběžné smlouvě, kde by slibovala, že nebude mít jiného manžela než jeho.⁴²⁹ Kdyby Kateřina tuto smlouvu přiznala, bylo by manželství s králem neplatné a nemohla by být souzena.⁴³⁰ Bohužel to mladé nervózní královně nedošlo a stála si za svým. Další záchvat paniky a hysterie u ní nastal, když se dozvěděla, že Dereham a Manox byli přivedeni do Toweru. To donutilo Kateřinu k větší upřímnosti. Přiznala, že jí Dereham nosil dárky. Vyšíváné květiny z hedvábí, podšívkové hedvábí, ze kterého si Kateřina dala ušít čapku. Říkali si „muži“ a „ženo“ a neskrývaně se líbali.⁴³¹ S tématem zvaným tělesné poznání se královna vypořádala takto: „*léhal se*

⁴²³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 413-414

⁴²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 414

⁴²⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 415

⁴²⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 416

⁴²⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 466

⁴²⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 416-417

⁴²⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 418

⁴³⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 418

⁴³¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 419

mnou, někdy v kabátci a v nohavicích a několikrát nahý, nikoli však tak, že by na sobě neměl nic, poněvadž si vždy nechal alespoň kabátec a – jak se domnívám – také nohavice, ale mám na mysli nahý, když spustil nohavice.“⁴³² Prý s sebou v noci přinášel víno, jahody a jablka. Královna důrazně trvala na tom, že Dereham nikdy nepřišel na její žádost ani s jejím souhlasem.⁴³³ Dále královna přiznala, že když měla odjet ke dvoru, vůbec nepocítovala smutek nad ztrátou Francise. Ten jí obvinil, že si chce vzít svého vzdáleného bratrance Thomase Culpepera.⁴³⁴ Toto zdánlivě nevinné přiznání nahrálo Cranmerovi, který sice nic nevěděl, ale byl velmi podezřívavý, a přece jen hledal důkaz o cizoložství. Culpeper byl jeden z nejvýše postavených pánů v králově domácnosti. Arcibiskup přesvědčil členy Tajné rady, aby nařídili Culpeperovo zatčení. Cranmer odeslal 7. listopadu králi Kateřinino doznání a další prohlášení, kde tvrdí, že ji Dereham znásilnil.⁴³⁵

Za Kateřinou mezitím dorazilo několik členů Tajné rady, aby jí pomohli koncipovat žádost o odpuštění, kterou měla poté odeslat králi.

„Já, nejžalostnější poddaná Vaší Výsosti a bídná ubožačka na světě, nehodná poskytnout Vašemu Veličenstvu jakékoli rady, pouze předkládám své nejponiženější podrobení a doznání svých chyb. A kde z mé strany není dán žádný důvod k milosrdenství, avšak z vaší nejobvyklejší milosti se jej dostává všem ostatním lidem, kteří si jej nezaslouží, co nejpokorněji na rukou a na kolenou prosím, aby se jej alespoň jediná částka dostala rovněž ke mně, ačkoli ze všech ostatních stvoření si nejméně zasloužím, abych byla nazývána buď vaší manželkou anebo poddanou. Svůj žal nemohu vůbec vypsát, přesto přese všechno však spoléhám, že vaše nejdobrotivější povaha projeví určitý ohled na mé mládí, mou neznalost, mou křehkost, mé pokorné doznání mých chyb a upřímné prohlášení jich se týkající, a odevzdávám se zcela do rukou lítosti a milosrdenství Vaší Výsosti. Především pod vlivem lichocení a příjemného přesvědčování Manoxe, poněvadž jsem byla jen mladé děvče, (jsem) mu při různých příležitostech dovolila, aby se zabýval tajnými místy mého těla a dotýkal se jich, což jsem se zřetelem na počestnost neměla dovolit a on to neměl požadovat. Rovněž Francis Dereham mne po mnohém přesvědčování získal pro své nemravné

⁴³² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 420

⁴³³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 420

⁴³⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 420

⁴³⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 421

*účely a dosáhl toho, že nejprve mohl ležet na mé posteli v kabátci a nohavicích, potom v ní, a nakonec se mnou ležel nahý a užíval si se mnou stejným způsobem, jakým to dělá muž se svou ženou, porůznu a mnohokrát, a naše styky skončily téměř rok předtím, než se Vaše Veličenstvo oženilo s Annou Klévskou, a netrvaly déle než čtvrt roku nebo jen o maličko déle.*⁴³⁶

Jindřicha manželčin dopis obměkčil, poté ale Cranmer králi sdělil, že podle jeho názoru měla královna s Derehamem předběžnou manželskou smlouvu a její sňatek s králem je tudíž neplatný. Jindřich by tedy pouze anuloval manželství, ale nemusel by dát popraviti další manželku.

Cranmer dál hledal důkazy o cizoložství a navrhl, aby Kateřina byla vykázána do bývalého kláštera Syon Abbey v Brentfordu v hrabství Middlesex⁴³⁷, aby nedošlo k setkání s Jindřichem, které by ho mohlo obměkčit. Jindřich návrh schválil a Cranmer začal s výslechy Culpepera, lady Rochfordové a dalších osob zapletených do případu. Jako první byl vyslýchán Manox, Kateřinin učitel hudby a zpěvu. Doznal, že se jí pokoušel svést, prý je ale chytila vévodkyně a oba zbila. Od té doby nesměli zůstat sami v jedné místnosti což Manoxe neodradilo. Přiznal se, že hladil Kateřinu na intimních místech, ale na zatracení duše přísahal, že nikdy nedošlo k pohlavnímu styku. Její zájem poté ochladl a věnovala náklonost Derehamovi. Tajná ráda nakonec Manoxe propustila.⁴³⁸ Dále byla předvolána jedna z královniných služebných Kateřina Tylneyová. Ta vypověděla, že královna chodila v noci k lady Rochfordové ale přiznala, že neví, co se dělo za dveřmi. V Lincolnu, při objížďce venkovských sídel, odešla královna v noci dvakrát do komnaty lady Rochfordové. Poprvé ji doprovázely paní Tylneyová a paní Mortonová, královna je obě poslala zpět. Podruhé s ní šla pouze Tylneyová a byla nucena čekat velmi dlouho přede dveřmi se služebnou lady Rochfordové.⁴³⁹ Také viděla, jak lady Rochfordová nosí královně různé vzkazy. Další královninou služebnou u výslechu byla Markéta Mortonová, která potvrdila donášení vzkazů a přidala podivnou příhodu v Pontefractu, kdy byla královna ve své ložnici s lady Rochfordovou. Ta zamkla dveře, a ještě je zevnitř zavřela na závoru. Když poté

⁴³⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 421

⁴³⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 242

⁴³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 426

⁴³⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 426

přišel král, nemohl se dostat dovnitř a dámy ho vpustili až po nějaké chvíli. Markéta potvrdila podezření o královnině vztahu s Culpeperem. „*Vůbec jsem nepocítovala vůči královně nedůvěru, dokud jsem neviděla, jak v Hatfieldu hleděla z okna na pana Culpepera takovým způsobem, až mě napadlo, že se ti dva milují.*“⁴⁴⁰ Poté dala Tajná rada prohledat Culpeperovy věci a našla mezi nimi dopis od královny, což svědčilo o její naprosté hlouposti a nediskrétnosti. Dopis zněl takto:

„Pane Culpepere,

srdečně vás pozdravuji a zároveň prosím, abyste mi dal vědět, jak se vám daří. Slyšela jsem, že jste byl nemocný, a nikdy jsem netoužila po ničem více, než abych vás viděla. Srdce se ve mně svírá, když pomyslím, že nemohu být stále ve vaší společnosti. Přijďte ke mně, až tu bude lady Rochfordová, poněvadž potom budu mít nejlepší příležitost být vám k službám... A tak se s vámi loučím a spoléhám se, že se s vámi opět brzy uvidím. A chtěla bych, abyste se mnou byl teď, abyste viděl, jak bolestné je pro mne psát vám.

Vaše na celý život

Kateřina“⁴⁴¹

Tento dopis byl nejvýmluvnějším důkazem proti Kateřině. Tajná rada nicméně dál pátrala po důkazech. Spojili se s Alicí Restwoldovou, která byla součástí lambethské domácnosti a spávala v dámské ložnici s Kateřinou, kterou navštěvoval Dereham. Odešla odtamtud kvůli hanbě a odmítla tam nadále spát, kvůli zvukům z Kateřinina lůžka.⁴⁴² Další předvolanou byla lady Rochfordová. Chtěla si pouze zachránit vlastní kůži, protože z minulosti věděla, jaký trest stihne nevěrnou manželku, ať už je vinna, či ne. Vypověděla vše. Culpeperův vztah s královnou začal prý již na jaře, kdy byl král nemocný. Thomas byl nejprve odmítán, ale netrvalo dlouho a Kateřinino odhodlání padlo. Milenci se setkávali ve světnicích lady Rochfordové.⁴⁴³ Toto svědectví osoby, která se činů účastnila

⁴⁴⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 427

⁴⁴¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 428

⁴⁴² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 428

⁴⁴³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 429

mělo rozhodující význam. Krk si tím ale nezachránila. Napomáhala velezradě a král s ní neměl slitování. Jana se ocitla v Toweru a propadla šílenství.⁴⁴⁴

Thomas Culpeper byl pohledný mladík, který se těšil králově přízni. Při výslechu se doznal, že se do královny zamiloval. Nazývala ho „líbezným blázínkem“⁴⁴⁵ a svěřila se mu se svou minulostí. Tajná rada chtěla hlavně potvrzení jejich intimního vztahu. Thomas řekl, že vždy zůstalo pouze u slov.⁴⁴⁶ Poté ho odvezli zpět do vězení.⁴⁴⁷ Rada se rozhodla, že by arcibiskup měl ještě jednou vyslechnout královnu, aby z ní dostal přiznání. Ten se tedy vydal společně s hrabětem Wriothsleyem do Syon Abbey. Slíbili královně milost, pokud se přizná. Ta dále jakýkoliv styk popírala.⁴⁴⁸ Příbuzní královny se k ní obraceli zády. Její strýc vévoda z Norfolku sledoval pád již druhé neteře. Kateřinu pomlouval a snažil se tím vlichotit králi. Také Kateřinina babička se bála. Dala spálit všechny Derehamovy písemnosti a pro jistotu rozhlásila, že sice nevěří pověstem o královně, ale pokud by se prokázalo, že jsou pravdivé „*zasloužili by aby byli oběšeni.*“⁴⁴⁹ Nakonec byla zatčena a předvolána i vévodkyně. Vyslychal ji lord kancléř Audley a poté ji zanechal v rozjímání o nedostacích při výchově vnučky.⁴⁵⁰ Dne 1.prosince byla vznesena obžaloba Derehama a Culpepera ve Westminsterské síni. Dereham měl být souzen za předpokládanou velezradu.⁴⁵¹ Culpeper byl obviněn, že se 29.srpna 1541 v Potefractu (i předtím a potom) dopustil nezákonného pohlavního styku s královnou a z podněcování k cizoložství.⁴⁵² Prostřednicí jim byla lady Jana Rochfordová. Dereham, obviněn ze zatajení manželské smlouvy, vše odmítal. Culpeper nakonec vše přiznal a změnil své prohlášení na vinen.⁴⁵³ Všechny důkazy stejně svědčily proti nim. Vévoda z Norfolku pronesl rozsudek. Oba odsouzení budou vláčeni na rámech k Tyburnu

⁴⁴⁴ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 467

⁴⁴⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 241

⁴⁴⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 430

⁴⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 430

⁴⁴⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 430

⁴⁴⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 431

⁴⁵⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 431

⁴⁵¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 433

⁴⁵² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 434

⁴⁵³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 434

„a tam pověšeni, zaživa odříznuti, zbaveni vnitřností, jež budou spáleny, ještě dokud budou naživu, a jejich mrtvolu poté sřaty a rozčtvrceny.“⁴⁵⁴

Z Derehama se snažila, mučením jeho přítele Williama Damporta, Tajná rada dostat přiznání o cizoložství. Ani lámáním zubů ale z mužů doznání nedostali. Jediné, co William řekl bylo, že se Dereham před sňatkem Kateřiny a Jindřicha holedbal, že kdyby král zemřel, oženil by se s Kateřinou on.⁴⁵⁵ Když byl podroben mučení i sám Dereham, přiznal, že si dal s Kateřinou manželský slib a že si chtěl Kateřinu vzít, pokud by byl král mrtev. Popřel ale cizoložství.⁴⁵⁶ Culpeperův trest byl na základě jeho šlechtického původu, nakonec zmírněn na „pouhé“ vláčení na rámu k Tyburnu a následné stětí. Dereham takové štěstí neměl a jeho rozsudek byl vykonán v plném rozsahu 10. prosince 1541.⁴⁵⁷ Thomas Culpeper zemřel jako první poté, co žádal, aby se za něj přítomní modlili. Na popravišti neměl špalek, musel tedy pokleknout u šibenice a kat mu srazil hlavu jedním úderem sekery.⁴⁵⁸ Dereham poté snášel celou hrůzu svého rozsudku. Hlavy mužů byly naraženy na píky a vystaveny na Londýnském mostě.⁴⁵⁹ Celá rodina Howardů i jejich služebníků se ocitla v nemilosti. Byli posláni do Toweru, kvůli zatajování velezrady. Byl jim zabaven majetek, ale po nějaké době jim král udělil milost a byli propuštěni.⁴⁶⁰ Vévodkyni nakonec, díky svému stáří, také propustili.

3.6.4. Odsouzení a smrt

Parlament znovu zasedl 16. února 1542 a rozhodoval o osudu bývalé královny. Lord kancléř přednesl návrh zákona o zbavení všech práv. Nedlouho poté byl navrhnout další zákon stanovující, že: *„nepočestná žena, která se provdá za krále, se proviní velezradou.“⁴⁶¹* Stejného zločinu se dopustí každý, kdo zatají jakoukoli vadu

⁴⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 434

⁴⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 435

⁴⁵⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 436

⁴⁵⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 468

⁴⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 437

⁴⁵⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 468

⁴⁶⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 468

⁴⁶¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 440

předpokládané anglické královny. Jindřich navrhl, aby byla Kateřině umožněna obhajoba.⁴⁶² Ta nabídku odmítla s tím, že se vydala králově milosti a dobrému rozmaru a přiznala, že si zaslouží zemřít.⁴⁶³ Tajnou radu toto prohlášení obměkčilo a vyslalo k ní další skupinu. Kateřina znovu odmítla, protože neměla, co na svou obhajobu říct. Zákony prošly 7. února 1542, čímž byly Kateřina i lady Rochfordová odsouzeny k trestu smrti.⁴⁶⁴ Na listinách ovšem ještě chyběl Jindřichův podpis. Aby Tajná rada ušetřila králi další trápení, zařídila místo podpisu přitisknutí velké pečeti, a na horní okraj listiny byl připsán starý obrat: „*Le roy le veut*“ „*Král tomu chce*.“⁴⁶⁵

Jindřich vyslal 9. února do Syon Abbey vévodu z Norfolku, aby Kateřině oznámil konečný rozsudek. Poprava bude vykonána v tajnosti, jak si Kateřina přála, na Tower Green.⁴⁶⁶ Kateřina přijala zprávu o blížící se smrti statečně. Strýc odjel, aniž by jí sdělil datum popravu.⁴⁶⁷ Již 10. února se do Syon Abbey dostavili členové Tajné rady, aby Kateřinu doprovodili do Toweru.⁴⁶⁸ V tu chvíli se dívka přestala ovládat. Zřejmě jí teprve tehdy došla definitivnost rozsudku. Odmítala se hnout z místa a na loď jí museli dovléct.⁴⁶⁹ Loď byla krytá, což bylo dobře protože na Londýnském mostě byly ještě stále vystaveny hnijící hlavy Culpepera a Derehama. V Toweru ji přijal purkrabí sir John Gage a odvedl ji nejspíše do světnice v domě velitele posádky Toweru. Večer přišel Kateřinu vyzpovídat lincolnský biskup John Longland.⁴⁷⁰ Poprava byla určena na pondělí 13. února 1542. V neděli večer přišel ke Kateřině sir John Gage a sdělil jí datum popravu. Dívka jen požádala, zda by jí mohl být přinesen popravčí špalek, aby mohla vyzkoušet polohu při popravě. Toto podivné přání jí bylo splněno.⁴⁷¹ Pondělní ráno bylo chladné. V sedm hodin se do Toweru dostavili členové Tajné rady, chyběl pouze Norfolk a Suffolk. Na Tower Green bylo popravčí lešení potaženo černým sukem a posypáno slámou.⁴⁷²

⁴⁶² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 440

⁴⁶³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 440

⁴⁶⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 442

⁴⁶⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 444

⁴⁶⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 442

⁴⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 443

⁴⁶⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 242

⁴⁶⁹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 469

⁴⁷⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 443

⁴⁷¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 243

⁴⁷² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 444

V její poslední řeči požádala Kateřina „*všechny křesťany, aby měli na paměti její zasloužené a spravedlivé potrestání smrtí za ohavná provinění proti Bohu, jichž se dopouštěla od mládí tím, že porušovala všechny jeho přikázání, a rovněž velmi nebezpečně proti Jeho královské Milosti.*“⁴⁷³ Poté jí hlavu, jedním máchnutím, srazila sekera.⁴⁷⁴ Královniny dámy zabalily její pozůstatky do černé příkrývky. Následně popravili šílenou lady Rochfordovou, kvůli které museli přijmout zákon, který dovoluje popravít duševně nemocnou osobu.⁴⁷⁵ Sloužící vložily Kateřininy ostatky do rakve, kterou odnesli do kaple svatého Petra v okovech. Tam ji pohřbili vedle Anny Boleynové.⁴⁷⁶ Další manželka Jindřicha VIII. tedy skončila na popravním špalku.

3.7. Kateřina Parrová

3.7.1. Dětství

Poslední manželka Jindřicha VIII. se narodila nejspíše roku 1512, přesné datum není známo.⁴⁷⁷ Byla nejstarší z dětí sira Thomase Parra a Maud, dcery sira Thomase Greena z Green's Nortonu v hrabství Northampton.⁴⁷⁸ Maud povila Kateřinu v sedmnácti letech, nejspíše v londýnském domě ve čtvrti Blackfriars. Je ale také možné, že se budoucí královna narodila na otcově hradě Kendal v hrabství Westmorland, kde strávila dětství.⁴⁷⁹ Následoval bratr William a sestra Anna. Parrové patřili mezi nižší venkovskou šlechtu, avšak spřízněnou s mnoha urozenými rody severu-například Vauxy, Nevilly, Dacry... Bohužel již 11. listopadu 1517 Thomas Parr zemřel a starost o tři děti zůstala na Maud. Ta byla velmi přísná a silně nábožensky založená. Vzdělávala své děti bez rozdílů pohlaví a díky tomu se Kateřina stala velmi

⁴⁷³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 444-445

⁴⁷⁴ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 470

⁴⁷⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 470

⁴⁷⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 243

⁴⁷⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 449

⁴⁷⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 449

⁴⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 449

chytrou dívkou.⁴⁸⁰ Uměla číst, psát a ovládala dokonce i francouzštinu. Kateřina byla jistě nejvzdělanější z Jindřichových manželek.

3.7.2. Sňatky

Když bylo Kateřině [42] pouhých 12 let matka se jí snažila vyjednat sňatek s Jindřichem, synem a dědicem lorda Scropera. Dohady trvaly do roku 1525 ale nakonec ze sňatku sešlo a Jindřich téhož roku zemřel.⁴⁸¹ Kateřina ale na svatbu nečekala dlouho, již následující rok byla provdána. Kolem totožnosti Kateřininu manžela panuje jistý zmatek. Některé prameny ho uvádějí, jako sira Edwarda de Burgh, ten ale zemřel na jaře roku 1533.⁴⁸² Kateřinin manžel byl ve skutečnosti dědeček uvedeného Edwarda lord Edward de Burgh, druhý baron Borough z Gainsborough.⁴⁸³ Edward se narodil přibližně v roce 1463 a měl již dvě děti z předchozího manželství s Anne Cobhamovou, dědičkou lorda Cobhama, která zemřela začátkem roku 1526. Starší syn, osmatřicetiletý Thomas byl již ženat s jistou Agnes Tyrwhitteovou a měl s ní tři děti. Edwarda, Thomase a Williama. Mladší Henry a jeho manželka Katherine Nevillová měli věkově nejbliže k nové maceše.⁴⁸⁴ Po svatbě pár pobýval na zámku Old Hall v Gainsborough, kde roku 1528 Edward zemřel a Kateřina se stala v pouhých šestnácti letech vdovou.⁴⁸⁵ O rok později zemřela i její matka čímž se Kateřina stala prakticky nezávislou.

Žena v té době ale nemohla dlouho zůstat sama, a tak již následující rok přijala nabídku k sňatku od Johna Nevilla, třetího barona Latimera ze Snape Castle.⁴⁸⁶ Lord Latimer byl již dvakrát ženat. Poprvé s Dorothy de Vere, dcerou hraběte z Oxfordu, která mu dala dceru a syna Johna. Dorothy zemřela 7. února 1527 a byla pohřbena ve Wellsu v hrabství York.⁴⁸⁷ S druhou manželkou, Elizabeth Musgraveovou, se oženil

⁴⁸⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 251

⁴⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 450

⁴⁸² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 450-451

⁴⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 451

⁴⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 451

⁴⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 451

⁴⁸⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 251

⁴⁸⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 452

20. července 1528, žádné potomky s ní ale neměl a brzy nato zemřela.⁴⁸⁸ Kateřinu si vzal nejspíše před rokem 1533. Přesné datum svatby se nedochovalo.⁴⁸⁹ Novomanželé se přesunuli do Snape Castle, hlavního sídla lorda Latimera, které stálo dvě míle od vesnice Great Tanfield u města Bedale.⁴⁹⁰ Zde lady Latimerová řídila svou domácnost a doprovázela svého manžela na cestách. Mezi léty 1536 a 1537 došlo k povstání, zvanému Pouť milosti, do kterého se zapojil i lord Latimer, jako zanícený katolík. Král mu nakonec toto pobláznění odpustil.⁴⁹¹ Poté pár často pobýval u dvora a Kateřina se přiblížila ke králi. Roku 1540 žádala o propuštění svého bratrance, sira Goerge Throckmorta z Toweru, do kterého ho uvrhl Cromwell za odpor vůči králově supremaci ve státních záležitostech. Žádost přišla ve vhodnou chvíli, jelikož král měl svého ministra dost a chtěl se ho zbavit. George byl tedy propuštěn⁴⁹² a král si lady Latimerové dozajista všiml, byl ale poblouzněn Kateřinou Howardovou a není tudíž pravděpodobné, že by ho přílišně zaujala.

3.7.3. Králův zájem

Až rok po popravě mladé královny si král vzpomněl na Kateřinu, která měla příjemnou povahu a dobré vystupování. Ta se nyní obětavě starala o velmi nemocného manžela, který pomalu umíral. Lord Latimer zemřel 2. března 1543 a byl pohřben v katedrále svatého Pavla. Kateřina se stala dědičkou panství v Nunmonknotu a Hamertonu s určitým ročním příjmem, který měl být po dobu čtyř let vynakládán na výchovu její nevlastní dcery Margaret Nevillové.⁴⁹³ Lady Latimerová poté zřejmě zůstala u dvora, kde se jí zalíbil bratr bývalé královny Jany, Thomas Seymour, ctižádnostivý pohledný muž, který hledal spíše majetek než lásku. Kateřina se do něj ale zamilovala.⁴⁹⁴

⁴⁸⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 452

⁴⁸⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 452

⁴⁹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 452

⁴⁹¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 452

⁴⁹² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 453

⁴⁹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 453

⁴⁹⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 252

V té době dvorem otrásal skandál, ve kterém hrál hlavní roli Kateřinin bratr William lord Parr. Obvinil svou manželku, Annu Bouchierovou, dceru a dědičku posledního hraběte z Essexu, z cizoložství. Požadoval její smrt, což Kateřinou velmi otrásl a odmítala bratra podpořit. Prosila u krále o milost, kterou dostala a bratrovi byl povolen pouze rozvod.⁴⁹⁵ Anna ztratila všechna panství, která byla převedena na Williama, který se stal novým hrabětem z Essexu.

Jindřich, jako již tolikrát předtím, prokazoval laskavosti příbuzným ženy, které se dvořil. Ani tentokrát tomu nebylo jinak. V březnu roku 1543 přijal lorda Parra do Tajné rady a poté ho pasoval na rytíře Podvazkového řádu.⁴⁹⁶ Stále ale žárlil na Thomase Seymoura, který se často vyskytoval v Kateřinině společnosti, a nakonec ho elegantně odstranil ze scény. Pověřil ho, aby se vydal s diplomatickým posláním do Bruselu a poté byl jmenován vojenským velitelem v Nizozemí.⁴⁹⁷

3.7.4. Poslední královo manželství

Nebylo příliš pravděpodobné, že by se Kateřina chtěla stát novou královnou poté, co viděla pády předešlých králových manželek, panovníka ale odmítnout nemohla. V červenci 1543 ji král učinil nabídku k sňatku a ona nemohla než souhlasit.⁴⁹⁸ Její předchozí manželství ji naučila, jak být společnicí starého a ošetřovatelkou nemocného manžela. Hodila se tedy pro tuto roli lépe než kdo jiný. Také měla zkušenost s výchovou a opatrováním nevlastních dětí a v budoucnu se velmi zasadila o zlepšení vztahů mezi Jindřichem a jeho dětmi. Dvůr měl po letech bouří slibný předpoklad žít v míru.

Dne 10. července 1543 bylo arcibiskupem Cranmerem vydáno zvláštní povolení k uzavření sňatku mezi králem Jindřichem a Kateřinou Latimerovou.⁴⁹⁹ Svatba se konala 12. července 1543 v královnině komnatě v Hampton Courtu.⁵⁰⁰

⁴⁹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 474-475

⁴⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 474

⁴⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 478

⁴⁹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 455

⁴⁹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 458-459

⁵⁰⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 253

Hlavní Kateřininou družičkou se stala Margaret Douglasová a mezi hosty byla i Anna Klévká.⁵⁰¹ Manželství zůstalo bezdětné, ale jelikož měla Kateřina poté ještě dítě, je nepravděpodobné, že by chyba byla na její straně. Jindřich byl nejspíš impotentní.⁵⁰²

Kateřina velmi dbala na osobní hygienu. Pravidelně se koupala v mléce a tělo si potírala drahými oleji a parfémami, například růžovou vodou. Aby její dech nezapáchal, cucala pastilky ze šalvěje, lékořice a anděliky. Měla také velmi ráda květiny, kterými zdobila své pokoje. Každý den vybírala novou vůni pro svou komnatu. Nejradši měla prý vůni jalovce a esence z cibetky.⁵⁰³ Nová královna byla velmi oblíbená pro svou milou povahu, dobrou vůli a laskavost, kterou projevovala, jak šlechtě, tak poddaným. Milovala rozpravy o náboženství, které často vedla i s králem a získala si přízeň Cranmera, díky svým tajným sympatiím k reformaci. Schvalovala reformy, které král provedl v církvi a často s ním o nich diskutovala.⁵⁰⁴

Kateřina také vydala dvě knihy. Dne 6. listopadu 1545 to byla sbírka modliteb a úvah, kterou sestavila pod dlouhým názvem „*Modlitby a úvahy, v nichž se mysl vede k tomu, aby trpělivě snášela všechna navštívení, neměla za nic prospěch tohoto světa a vždy toužila po věčné blaženosti: Sebrané ze svatých knih nejctnostnější a nejmilovanější panovnicí Kateřinou, královnou anglickou*“ („*Prayers and Meditations wherein the mind is stirred patiently to suffer all afflictions here, to set at naught the vain prosperity of this world, and always to long for the everlasting felicity: Collected out of holy works by most virtuous and gracious Princess Katherine, Queen of England*“).⁵⁰⁵ Kniha měla úspěch a oxfordská a cambridgeská univerzita požádala Kateřinu, aby se stala jejich patronkou, což královna vděčně přijala.⁵⁰⁶ Roger Ascham, který působil na koleji svatého Jana v Cambridgi, královně odepsal: „*Pište nám častěji, vzdělaná královno, a nepohrdejte výrazem vzdělání, nejvznešenější paní- je to chvála vaší pile a ještě větší, pokud jde o vaše nadání, než všechny ozdoby vašeho životního osudu. Velice se radujeme z vašeho štěstí, nejšťastnější panovnice, protože*

⁵⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 459

⁵⁰² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 253

⁵⁰³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 256

⁵⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 458

⁵⁰⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 474

⁵⁰⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 474

*se uprostřed zaneprázdnění vyplývajícího z vašeho důstojenství učíte více, než činíme my ve všem klidu a tichu.*⁵⁰⁷

Druhá kniha se jmenovala „*Nárky jedné hříšnice*“ [43] („*The Lamentation of a Sinner*“), jež byla teologickou rozpravou o víře a náležitém chování křesťanů.⁵⁰⁸ V úvodu Kateřina píše, že má „*pouze obyčejnou horlivost a vážnou lásku k pravdě, vnuknutou Bohem, který slíbil vlít svého ducha všelikému tělu, pravdivost čehož jsem z milosti Boží pocítila na sobě.*“⁵⁰⁹ Kniha je jakýmsi útokem na papeženství a hlavním tématem je porovnání Mojžíše vyvádějícího izraelský lid z Egypta s Jindřichem VIII., který osvobodil své poddané ze zlotřilosti Říma.⁵¹⁰ Na Jindřicha udělala kniha velký dojem. Kateřina se stala první královnou, která vydala nějaký svůj text a sdílela se světem své myšlenky a názory.

Dvůr strávil ve Windsoru celý srpen. V té době královna napsala Jindřichovým dcerám a pozvala je, s jeho svolením, ke dvoru. Zanedlouho obě dívky přijely a Alžběta udělala na Kateřinu velký dojem svou znalostí jazyků a klasické literatury. Ihned se tedy ujala dívčina dalšího vzdělávání.⁵¹¹ Kateřina Marii prokazovala úctu náležitě princezně a díky jejich podobnému věku se z nich staly velmi dobré přítelkyně a důvěrnice.⁵¹² Eduardovy návštěvy bývaly méně časté, přesto si s nevlastní matkou často dopisoval a poprvé zažil mateřskou náklonnost.

První Vánoce jako královna prožila Kateřina v Hampton Courtu.⁵¹³ V lednu 1544 začala ale krále opět trápit nemocná noha, a tak hledal útěchu ve své nové ženě, která se svých povinnostech obstála. Vedla s Jindřichem obšírné debaty, aby ho rozptýlila a obětavě se o něj starala. Dne 7. února 1544 dal král schválit nový zákon o nástupnictví.⁵¹⁴ Bylo ustanoveno, že pokud by měl královský pár potomka, dostane se mu v nástupnické posloupnosti druhé místo po princovi Eduardovi. Kdyby z manželství nevzešlo žádné potomstvo zákon přiznával následnické právo dětem, jež by král mohl

⁵⁰⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 474

⁵⁰⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 475

⁵⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 475

⁵¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 476

⁵¹¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 257

⁵¹² WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 484

⁵¹³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 463

⁵¹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 463

mít s jinými královnami. Také zde byla uznávána jen dvě Jindřichova manželství s Janou Seymourovou, a to současné s Kateřinou Parrovou.

3.7.5. Králova nepřítomnost

Dne 22. dubna 1544 zemřel lord kancléř Audley, kterého již 3. května nahradil Wriothsesley.⁵¹⁵ Ten neměl Kateřinu příliš v lásce a chtěl ji odstranit. Není jisté, co přesně proti ní měl ale pomáhal se zbavit i dvou předchozích královen, takže je možné, že to dělal pro pouhé potěšení z politického intrikaření. Spojil se s konzervativním winchesterským biskupem Stephenem Gardinerem, který královnu podezíral z kacířství. Ta o potencionálním nebezpečí věděla a snažila se nezavdat jim sebemenší důvod ke stížnostem.

V červnu vrcholily přípravy na vpád do Francie což Jindřichovi opět zvedlo náladu a překvapivě zlepšilo zdraví. Na znamení důvěry a úcty přednesl 7. července Tajné radě oznámení, že po dobu jeho nepřítomnosti bude královna zastávat úřad regentky. Jejimi rádci budou arcibiskup Cranmer, lord kancléř Wriothsesley, lord Hertford, doktor Thomas Thirlby a sir William Petre.⁵¹⁶ Druhý týden v červenci bylo anglické loďstvo připraveno k vyplutí. Dne 14. července doprovodila královna manžela do přístavu a rozloučila se s ním polibkem.⁵¹⁷ Po jeho odjezdu se pomodlila za jeho bezpečí a vítězství. Kateřina se vrátila do Greenwichu a vykonávala zde povinnosti regentky. Jindřichovi pravidelně psala dojemné dopisy.

V létě se vydala na objížďku venkovských sídel, aby se vyhnula moru, který zuřil v Londýně. Jindřich už nějakou dobu nenapsal a Kateřina si začala dělat starosti. Dne 8. září jí král konečně odepsal.

„Nejvroucněji a zcela milovaná manželko,

srdečně se vám poroučíme a děkujeme za váš dopis i za zvěřinu, již jste poslala a za kterou vám vzdáváme upřímný dík, a byli bychom vám napsali dopis svou vlastní

⁵¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 465

⁵¹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 465-466

⁵¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 466-467

rukou, kdybychom nebyli natolik zaneprázdnění a nemuseli se sami tak pilně věnovat předvídání a péči o všechno, takže nikterak nemáme téměř žádnou volnou či prázdnou chvíli, abychom mohli dělat něco jiného. A poněvadž jste chtěla vědět, co si ráčíme přát, pokud jde o přijetí jistých dam do vaší domácnosti, jež by nahradily jiné, jež nemohou poskytovat své služby z důvodu nemoci, ačkoli se domníváme, že ty, jež jste nám jmenovala, jsou téměř stejně neschopny sloužit z důvodu slabosti, jako jsou ty druhé, přesto ponecháváme jejich přijetí na vaší vlastní volbě, třebaže máme za to, že sice nebudou vhodné pro službu, přesto je můžete, budete-li to považovat za vhodné, přijmout do své domácnosti, aby s vámi někdy trávil čas při hře nebo vám jinak dělaly společnost při osvěžení a zábavě... To pro tentokrát musí stačit, drahá, jak kvůli nedostatku času, tak pro velkou zaneprázdněnost vyřizováním záležitostí, kromě podotknutí, že prosíme, abyste naším jménem dala upřímné požehnání všem našim potomkům a vyřídila poručení naší sestřenicí Margaret a ostatním dámám a urozeným paním a rovněž naší Tajné radě.

Psáno vlastní rukou vašeho milovaného manžela

Jindřicha R. ⁵¹⁸ [44]

Obléhal Boulogne a 14. září 1544 mu město konečně padlo do rukou. Později slavnostně projížděl dobytým městem a král František byl nucen v Crêpy podepsat mírovou smlouvu.⁵¹⁹

Kateřina byla nadále, i s dětmi, u hraběnky Rutlandové v Oakhamu kvůli stále hrozícímu nebezpečí moru.⁵²⁰ Vydala rozkazy Tajné radě, aby zveřejnila proklamaci, že žádná osoba, která se dostala do styku s někým, kdo se nakazil morem, se nesmí přiblížit ke dvoru, a nikdo rovněž neměl vpustit žádného dvořana do domu, v němž se vyskytla nákaza.⁵²¹ Koncem srpna už byl mor na ústupu a královna se vrátila zpět do Greenwich. Zde se dozvěděla o pádu Boulogne a na počest manžela

⁵¹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 469

⁵¹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 470

⁵²⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 493

⁵²¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 470

vítězství nařídila, aby se v každém městě a vesnici konalo díkůvzdání.⁵²² Na konci září se královna vydala na krátký odpočinek do Hanworthu, kde se zájmem přečetla Mariin překlad Erasmových Parafrází Evangelia svatého Jana. Ten na ni udělal velký dojem a radila nevlastní dceři, aby dílo vydala. Marie se nakonec dala přesvědčit a kniha slavila velký úspěch.⁵²³

Kateřina čekala na králův návrat v Greenwichi, ten dorazil 30. září do Doveru a ihned spěchal za manželkou.⁵²⁴ Podzim strávili v poklidu, král se stále cítil dobře a často vyjížděl na lov.⁵²⁵ Nutno podotknout, že se jeho stav už nikdy natolik nezlepšil, aby tuto kratochvíli mohl ještě zopakovat. V říjnu se ke dvoru vrátil Thomas Seymour, což Jindřicha příliš netěšilo, a proto jmenoval Thomase lordem admirálem. Tento úřad ho znovu dlouhodobě odvedl mimo dvůr. Královo zdraví se v březnu prudce zhoršilo a s tím i jeho nálada.

Císařský vyslanec Eustache Chapuys, který pobýval v Anglii od roku 1529, byl po dlouhých letech povolán zpět do Španělska. Zde po několika měsících zemřel. Novým vyslancem byl jmenován Holanďan Francis van der Delft.⁵²⁶ Dne 22. srpna 1525 zemřel také nejstarší Jindřichův přítel Charles Brandon, hrabě ze Suffolku.⁵²⁷ Zanechal po sobě vdovu se dvěma syny. Staršího Henryho, který zdědil titul vévody a byl poslán do domácnosti prince Eduarda a mladšího Charlese. Z předchozího manželství s Jindřichovou sestrou Marií měl dvě přeživší dcery Frances a Eleanor, synové zemřeli v dětství.

V listopadu královna vydala svou knihu modliteb a dvůr se stal střediskem ženské vzdělanosti.⁵²⁸ Mnoho slavných učenců usilovalo o to, aby se stala jejich patronkou. Královna ale pomáhala i chudým učencům a posílala je do Stoke College, kde se jich ujal Matthew Parker. Tyto výdaje platila Kateřina ze soukromých prostředků.⁵²⁹

⁵²² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 470

⁵²³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 470

⁵²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 471

⁵²⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 493

⁵²⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 496

⁵²⁷ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 497

⁵²⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 474

⁵²⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 475

Král strávil Vánoce roku 1545 upoután na lůžko v bolestech ve Windsoru, nejspíše vinou postupující trombózy.⁵³⁰ Kateřina se ho opět snažila rozptýlit rozmluvami a zlepšit mu náladu.

3.7.6. Nebezpečí

Již v únoru 1546 se ale Kateřina dostala do velmi nebezpečné situace. Jistá Anna Askewová při výslechu údajně obvinila královnu z vyznávání nové víry. Toto obvinění prý nakonec vůbec nezaznělo. Anna byla vyslýchána lordem kancléřem Wriothesleym a sirem Richardem Riche, kteří jí natahovali na skřípec a vyptávali se na královnu a členy její domácnosti.⁵³¹ Anna však nic neřekla a nakonec byla 16. července ve Smithfieldu upálena společně s Johnem Lascellesem.⁵³² Kacířku museli na popravu donést na židli, protože se, kvůli mučení, nemohla postavit. Zemřela ale naštěstí rychle, kolem krku měla pytlík střelného prachu, který vybuchl téměř vzápětí.⁵³³

Král měl dříve rád rozmluvy s Kateřinou o náboženství, poslední dobou se mu ale zdálo, že královna zachází příliš daleko. Katolická strana vycítila šanci a biskup Gardiner začal Jindřichovi podsouvat obvinění, že je Kateřina osnovatelkou kacířského spiknutí. Tajná rada nařídila zatčení královniných dam lady Herbertové, lady Laneové a lady Tyrwhittové. Ty byly vyslýchány stran zakázaných knih, které mohou vlastnit ony či královna, načež byly prohledány všechny jejich truhly.⁵³⁴ Poté byly propuštěny.

Dvůr v té době pobýval ve Whitehallu ale král kvůli špatnému zdraví nevycházal ze svých komnat. Přístup k němu mělo jen několik členů Tajné rady, jejíž prostřednictvím dal vědět, že je nakloněn tomu, aby byl na královnu vydán zatykač.⁵³⁵ Když byla listina připravena Jindřich ji podepsal a svěřil nejmenovanému členovi

⁵³⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 475

⁵³¹ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 502

⁵³² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 477

⁵³³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 477

⁵³⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 479

⁵³⁵ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 503

Tajné rady. Ten zatykač šťastnou náhodou ztratil a našel ho královnin služebník, který dokument ihned Kateřině přinesl.⁵³⁶ Když královna spatřila králův podpis propadla zoufalství, jistě si připomínala osudy předchozích manželek a strachovala se o svůj život. Ulehla a byl k ní poslán králův doktor Thomas Wendy, který si domyslel, co královnu tak vyděsilo. Varoval ji před Gardinerem a Wriothesleym, kteří na ní kuli pikle a doporučil, aby se královna ve všem Jindřichovi podřídila. Poté jí navštívil král a ona se mu svěřila se svou obavou, že se mu znelíbila a že jí zapudí. Jindřich byl tak upřímným žalem dojat a když odešel královna nařídila svým dámám, aby se zbavily všech zakázaných knih a zařekla se, že v budoucnu už nebude zasahovat do náboženských záležitostí.⁵³⁷

Kateřina věděla, že unikla jen o vlásek a nehodlala se v budoucnu znovu ocitnout v takové situaci. Ještě v noci se vydala za manželem, který byl ve společnosti pánů ode dvora. Začal s Kateřinou hovořit o náboženství „*zřejmě s přáním, aby ho královna zbavila určitých pochybností.*“⁵³⁸ Kateřina pochopila o co králi jde a její odpovědi byly pokorné a poslušné. Namítala, že pokud se její názory na náboženství někdy lišily, bylo tomu pouze proto, že se sama chtěla něco dozvědět, a protože si myslela, že mluvení pomáhá „*zmírňovat bolest a vyčerpání způsobené vaším nynějším neduhem, což mě povzbuzovalo k takovéto troufalosti v naději, že učená rozmluva s Vaším Veličenstvem pro mne bude prospěšná. Jsem jen žena se všemi nedostatky jenž jsou přirozené vzhledem ke slabosti mého pohlaví, a proto se ve všech případech, kdy pociťuji pochyby a potíže, musím obracet na lepší úsudek Vašeho Veličenstva coby svého pána a své hlavy.*“⁵³⁹ Tento projev diplomatického umění krále uchlácholil a řekl: „*Tak potom jsme dokonalí přátelé, stejně jako jsme byli až dosud.*“⁵⁴⁰ Královnin sluha vrátil zatykač a ta dělala, že o ničem neví.⁵⁴¹

Jindřichovi došlo, že Gardiner s Wriothesleym chtěli královnu odstranit a když se odpoledne procházel s Kateřinou v zahradách a dostihl je lord kancléř doprovázen

⁵³⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 503

⁵³⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 480

⁵³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 481

⁵³⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 481

⁵⁴⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 481

⁵⁴¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 481-482

čtyřiceti vojáky, král ho nevybíravě vyhodil a nařídil, aby se mu ztratil z očí.⁵⁴² Královna se tvářila, že situaci nechápe, jistě jí ale spadl kámen ze srdce.

Královo zdraví se ale nadále zhoršovalo a sám Jindřich si uvědomoval, že se jeho konec blíží. V prosinci bylo odhaleno spiknutí, které mělo odstranit královnu a dosadit vedle Jindřicha jeho snachu vévodkyni z Richmondu, dceru vévody z Norfolkku. To vše zřejmě vymyslel bratr vévodkyně, hrabě ze Surrey. Dne 12. prosince byli hrabě ze Surrey i vévoda z Norfolkku obviněni z velezrady a uvězněni v Toweru.⁵⁴³ Hrabě byl 19. ledna popraven na Tower Hillu a byl posledním popraveným člověkem za vlády Jindřicha VIII.⁵⁴⁴

3.7.7. Král je mrtev at' žije král

O Vánocích byl dvůr uzavřen všem až na několik členů Tajné rady a muže z královny domácnosti. Z rodiny byla přítomna jen dcera Marie a královna.⁵⁴⁵ Dne 30. prosince Jindřich nadiktoval poslední vůli, ve které odkázal království a korunu Eduardovi. Kateřině odkázal k doživotnímu užívání nádobí, klenoty a domácí zařízení v hodnotě 3000 liber. Mohla si také ponechat některé z králových oděvů a dostala částku 1000 liber (300 000 dnešních liber).⁵⁴⁶ Dne 3. ledna byl ještě král schopen odjet s královnou do Greenwichu, kde se usadil ve whitehallském paláci. Manželku k sobě povolal 26. ledna a tehdy poděkoval Bohu za to, že „*uprostřed mnoha šťastných úspěchů svého panování a po tolika změnách ho jeho slavný osud přivedl k tomu, že zemřel v náruči tak věrné manželky.*“⁵⁴⁷ Poté řekl Kateřině, že „*Bůh chce abychom se rozloučili.*“⁵⁴⁸ Lordům Tajné rady „*nařizuje všem těmto pánům, aby s vámi zacházeli, jako bych byl ještě naživu, a kdybyste se ráčila chtít znovu provdat, nařizují, abyste měla k službám 7000 liber, pokud budete žít, jakož i všechny své klenoty a ozdoby.*“⁵⁴⁹

⁵⁴² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 482

⁵⁴³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 484

⁵⁴⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 485

⁵⁴⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 484

⁵⁴⁶ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 512

⁵⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 486

⁵⁴⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 486

⁵⁴⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 486

Poté přikázal, aby plačící Kateřinu odvedli z místnosti. Následujícího rána ještě přijal dceru Marii. Jindřich VIII. zemřel 28. ledna roku 1547 ve dvě hodiny v noci.⁵⁵⁰

Korunovace Eduarda se konala 20. února 1547 ve Westminsterském opatství. Lordem protektorem se, pro dobu Eduarovy nezletilosti, stal Janin bratr lord Hertford, který ihned prosadil nové tituly pro členy Tajné rady. Pro sebe měl titul vévody ze Somersetu. Pro Williama Parra markýze z Northamptonu a Wriothesley se stal hrabětem ze Southamptonu.⁵⁵¹

3.7.8. Šance na štěstí

Ke dvoru se vrátil Thomas Seymour, v té době pohledný čtyřicátník, který nebyl příliš šťastný, že není členem regentské rady. Prosadil si tedy alespoň titul barona ze Sudeley Castle v hrabství Gloucester. Thomasovi to ale nestačilo. Vzpomněl si na královu vdovu, se kterou se před lety skoro oženil. Kateřina, která nyní měla peníze, statky i svobodu, chtěla konečně zažít také lásku. Po životě, kdy byla provdávána proti své vůli, se jí konečně naskytl možnost být strůjkyní svého štěstí. Stále ale nosila vdovský smutek, a tak sice v březnu přijala Thomasovu žádost o ruku, chtěla ale počkat, než jí doba truchlení skončí.⁵⁵² S tím ale její snoubenec nesouhlasil, a nakonec ji přesvědčil. Oba věděli, že regentská rada sňatek zatím neschválí. Bylo totiž stále možné, že královna vdova nosí pod srdcem Jindřichovo dítě. Thomas tedy plánoval radu obejít. Podplatil jistého Johna Fowlera, Eduardova sloužícího, aby králi vnukl myšlenku strýcova sňatku s Kateřinou. Eduard, který měl omezený přísun peněz tedy, po strýcově štědré peněžní výpomoci, svolil.⁵⁵³ Poté Thomas spěchal do Chelsea, kde radostnou zprávu sdělil Kateřině. Nakonec byl pár oddán koncem dubna v tajnosti nejspíše v Chelsea.⁵⁵⁴ Kateřina stále oficiálně nosila vdovský smutek, a tak se s manželem scházela tajně, což muselo být pro bývalou královnu vzrušující. Zatímco Kateřina bydlela v Chelsea, Thomas pobýval u její sestry a lorda Herberta v

⁵⁵⁰ WEIROVÁ, Alison.: Jindřich VIII. Král a dvůr. Brno: BB/Art s.r.o., 2013, str. 514

⁵⁵¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 492

⁵⁵² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 494

⁵⁵³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 494-495

⁵⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 497

Londýně.⁵⁵⁵ Nakonec se novomanželé dohodli, že svůj sňatek dál tajit nebudou. Kateřina pozvala 18. května lorda protektora do Chelsea, kde mu chtěla vše vypovědět. Ten ale pozvání odmítl a přijel až koncem měsíce. Zpráva o bratrově sňatku ho pobouřila stejně jako Tajnou radu, která lorda admirála ihned předvolala. Král se o jejich manželství dozvěděl nejspíše 30.května, kdy si zprávu zaznamenal do deníku. Poslal své nevlastní matce blahopřejný dopis a Tajné radě nezbylo než sňatek uznat.⁵⁵⁶ I mnoho dalších lidí počínání bývalé královny neschvalovalo. Marie přerušila s Kateřinou veškeré styky, a dokonce napsala své sestře Alžbětě, aby se od macechy držela dál.⁵⁵⁷

Kateřina měla právo nosit klenoty anglické královny, dokud se Eduard neožení, a tudíž požádala lorda protektora o jejich vydání. Vévodkyně ze Somersetu se ale nemohla smířit s tím, že by žena mladšího bratra jejího manžela měla mít vyšší postavení než ona a naléhala na Somerset aby klenoty nevydával.⁵⁵⁸ Červen tedy Kateřina strávila u dvora hádkami se švagrovou. Lord protektor nakonec oznámil, že klenoty nemůže odevzdat a Kateřina, po prvotním vzteku, odjela s manželem do Chelsea a odmítla se objevovat u dvora. Somerset, zřejmě ve snaze urovnat spory v rodině, udělil bratrovi úřad generálního kapitána a protektorova zástupce v jižní Anglii a udělil mu v léno panství Sudeley v hrabství Gloucester i se zámekem. Do podoby, kterou vidíme dnes byl zrekonstruován za vlády královny Viktorie.⁵⁵⁹

3.7.9. Začátek konce

Začátkem roku 1548 pozvala Kateřina Alžbětu do Chelsea, aby zde žila a byla její společnicí. Později se k nim přidala Jana Greyová, kterou chtěl lord admirál v pravou chvíli provdat za Eduarda.⁵⁶⁰ Na studium obou dívek dohlížela sama Kateřina a Jana se dostala z područí svých přísných rodičů markýze z Dorsetu a Frances Brandonové. V polovině ledna 1548 byli manželé na svatbě Kateřinina bratra s

⁵⁵⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 498

⁵⁵⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 499

⁵⁵⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 500-501

⁵⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 501

⁵⁵⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 503

⁵⁶⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 279

Elizabeth Brookeovou, dcerou lorda Cobhama. Tento sňatek ale bohužel neměl dlouhého trvání. Již v únoru odjela Kateřina s Thomasem do Londýna, kde se schylovalo ke skandálu. Rozvod Williama Parra s Anne Bouchierovou byl totiž prohlášen za neplatný a William byl nucen poslat svoji novou nevěstu pryč.⁵⁶¹

Začátkem března ale Kateřinu zastihla šťastnější zpráva, byla těhotná. Přesto, že v tehdejší době byla považována za starou prvoroďičku, těšila se dobrému zdraví a těhotenství si užívala.⁵⁶² Thomas byl manželčiny stavem potěšen i z jiného důvodu. Začal usilovat o Alžbětu a hodilo se mu Kateřinino zaneprázdnění těhotenstvím. Jaro strávili v Seymourovském paláci v Londýně, kde lord admirál navštěvoval každé ráno Alžbětu jen v košili a v trepkách. Její dvorní dáma Kat Ashleyová shledávala takové chování pobuřujícím a vykážala Thomase z pokoje. Ten se ale vracel a Kateřina v tom neviděla nic špatného. Často se dokonce k hrátkám přidala a stále svému muži slepě věřila.⁵⁶³ To se ale změnilo, když se přesunuli do sídlo v Hanworthu. Alžběta se do manžela své macechy nejspíše zamilovala a jelikož byla mladá a neuměla své pobláznění skrývat. Thomas jednou řekl Kateřině, že viděl Alžbětu, jak se v zahradě líbá s nějakým mužem. Chtěl tím odvrátit pozornost od sebe, což se mu ale nepodařilo, protože Alžběta vše popřela a Kateřina začala přemýšlet nad tím, proč by si manžel vymýšlel, kdyby měl čisté svědomí. Pověřila tedy lady Ashleyovou větší bdělostí. Začátkem dubna ale její představa šťastného života vzala za své. Thomas i Alžběta někam zmizeli a Kateřina se vydala je hledat. Našla je, objímající se, v jedné z komnat a ihned Alžbětu vykážala z domu.⁵⁶⁴ Ta odjela po nepříjemném rozloučení na své sídlo v Chestonu a velmi se styděla za své chování, které tolik ublížilo její nevlastní matce. Informace se rychle roznesla a trvalo nejméně rok, než dvůr přestala spřádat různé fantastické smyšlenosti o Alžbětině těhotenství a neřestech, které s lordem admirálem páchala.⁵⁶⁵ Nutno podotknout, že v pozdějších letech už nikdy takovou pošetilost neudělala.

Kateřina s mezitím snažila urovnat vztah s manželem a zapomenout na bolestivou epizodu. Thomas v červnu odjel ke dvoru a Kateřina mu napsala dopis.

⁵⁶¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 506

⁵⁶² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 506

⁵⁶³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 281

⁵⁶⁴ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 22

⁵⁶⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 509-510

„Miláčku a milující manželé,

vyřídila jsem tvé požehnání tvému lumpíkovi, který se jako slušný člověk hýbá sem a tam, poněvadž Mary Odellová (porodní bába) ležela na loži se mnou a položila dlaň na mé břicho, aby se přesvědčila, jak se hýbá. V posledních třech dnech se pokaždé hýbal ráno a večer, a tak doufám, že ti, až přijedeš, připraví trochu zábavy. A tím končím a přeji svému miláčkově a manželovi, aby se mu vedlo lépe než mně.“⁵⁶⁶

Hned 9. června jí Thomas odpověděl dopisem, který končil doporučením aby: „udržovala toho lumpíka dobrou stravou a procházkami natolik útlého a hubeného, aby byl natolik malý, že vyleze z myši díry! A své drahé a milované manželce co nejsrdečněji přeji, aby se jí dobře vedlo. Vaší Výsosti zcela věrný a milující manžel T. Seymour.“⁵⁶⁷ Thomas se vrátil 11. června ode dvora. Poté se manželé vydali do Sudeley Castle, kde měla Kateřina porodit.⁵⁶⁸ Zde na ně čekal dopis, že vévodkyně ze Somersetu porodila chlapce a oba jsou v pořádku.

3.7.10. Porod a náhlá smrt

Královnou zde navštěvovalo mnoho lidí a místu se začalo říkat druhý dvůr království.⁵⁶⁹ Kateřina se také usmířila s Alžbětou, a nakonec i Marií, která jí posílala dopisy s přáním šťastného slehnutí.⁵⁷⁰ Nastal srpen a porod se blížil. Kateřina porodila 30. srpna a dceru pojmenovala Marie.⁵⁷¹ Šlo o těžký porod, a i když Mary Odellová, porodní bába, tvrdila, že vše bude v pořádku Kateřina později bojovala s horečkou omladnic. Byla oslabená a týden strávila v deliriu, ze kterého naříkala a obviňovala manžela ze zrady. Ten k ní přilehl a konejšil ji i přes její protesty.⁵⁷² Horečka nakonec klesla a Kateřina si vůbec nepamatovala, co v deliriu říkala.⁵⁷³ Bylo jí ale jasné, že

⁵⁶⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 510

⁵⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 510-511

⁵⁶⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 283

⁵⁶⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 512

⁵⁷⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 513

⁵⁷¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 284

⁵⁷² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 284

⁵⁷³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 514-515

umírá, a tak pověřila svého sekretáře, aby sepsal poslední vůli: „*Já Katherine Parrová, ležíc na smrtelné posteli, nemocná na těle, avšak s jasnou myslí a s dokonalou pamětí i soudností, jsouc přesvědčena a patříc, že se ke mně blíží konec a smrt, dávám vše svému choti a manželovi a přeji jim, aby to mělo tisíckrát větší cenu, než má či mělo.*“⁵⁷⁴ Poté dokument podepsala za přítomnosti svědků, kterými byli doktor Huick a kaplan John Parkhurst. Ten jí udělil poslední pomazání a královna Kateřina 7. září 1548 mezi druhou a třetí hodinou ranní zemřela.⁵⁷⁵

Nikde není záznam, zda chtěla vidět před smrtí svou dceru, jaká byla její poslední slova nebo jaké byly podrobnosti její smrti.⁵⁷⁶ Thomas poté nařídil, aby byly tělesné pozůstatky pohřbeny v hradní kapli. Kateřinino tělo bylo nabalzamováno, obléknuto do zdobeného šatu a zabaleno do voskovaného rubáše. Uložili jí do olovené rakve a nechali vystavenou v královnině soukromé komnatě. Královna byla uložena k věčnému odpočinku 8. září dopoledne.⁵⁷⁷ Rakev byla postavena před oltář, potažený černým sukrem a kaplí se nesl zpěv žalmů. Přítomní poté přispěli do pokladničky na almužny. Po spuštění rakve zazpíval sbor *Te Deum*.⁵⁷⁸ Thomas dal postavit v kapli náhrobek, na němž stála mramorová socha královny.⁵⁷⁹

Neuběhlo ani sto let a kaple zchátrala. V roce 1782 byla rakev nalezena uprostřed trosek a otevřena. Tělo uvnitř bylo v dobrém stavu díky nákladným šatům a patrné byly i dlouhé kaštanové vlasy, halící stále půvabný obličej.⁵⁸⁰ Proces rozkladu byl ale nemilosrdný a tvář se začala rozpadat. Místní farář chtěl dát královnu znovu pohřbít na jiné místo. V kapli se v té době totiž chovali králíci. To se mu ale zřejmě nepodařilo a rakev byla pouze zasypána sutinami. V roce 1817 se kaple dočkala zrestaurování a majitel zámku lord Chandos povolil pátrání po královniných ostatecích. Ty byly nalezeny v troskách původní rakve, která byla opravena a posléze uložena v chandosovské hrobce v kapli. Restaurační práce byly dokončena za královny Viktorie a sir George Gilbert Scott vytvořil, podle ztracených rytin, mramorovou sochu Kateřiny. Ta byla dokončena roku 1862 a postavena na pomník, který můžeme vidět

⁵⁷⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 515

⁵⁷⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 515

⁵⁷⁶ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 515

⁵⁷⁷ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 515

⁵⁷⁸ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 516

⁵⁷⁹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 519

⁵⁸⁰ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 519

v kapli dnes.⁵⁸¹ Za zmínku také stojí barevné viktoriánské vitraje v oknech, na nichž je Kateřina se svými manželi Jindřichem VIII. a Thomasem Seymourem.⁵⁸²

Po popravě Thomase Seymoura 20. března 1549 za velezradu se Marie stala sirotkem a parlament později schválil zákon, jímž byla zbavena dědictví.⁵⁸³ Holčičky se nakonec ujala lady Suffolková, přítelkyni zemřelé Kateřiny, a vzala ji na své sídlo v Grimsthorpe. Po nějaké době byla Marii navracena otcova panství a ostatní majetek kromě titulů. V pozdějších pramenech ale o dceři královny Kateřiny není ani zmínka. Je tedy možné, že zemřela již v dětství v Grimsthorpe.⁵⁸⁴ Většina dokumentů, týkajících se Kateřiny Parrové byla uložena ve Wilton House, který ale v 18. století vyhořel a zavřel nám dveře k informacím o osudu jediného potomka této anglické královny.⁵⁸⁵

3.8. Marie I. Tudorovna

3.8.1. Dětství

Marie se narodila 18. února 1516 ve čtyři hodiny ráno v Greenwichském paláci a byla jediným přeživším dítětem Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské.⁵⁸⁶ Křest se konal o tři dny později v kostele bratří observantů (reformovaní františkáni). Kojnou malé princezny se stala manželka králova dveřníka Katherine Poleová a poskytovala Marii své služby po dva roky. K dispozici jí také byly čtyři kolébačky, pradelna, pokladník, kaplan a dvorní dámy, které tvořily malý dvůr.⁵⁸⁷ První Mariinou chůvou se stala Elizabeth Dentonová, která dohlížela už na jejího otce. Kvůli pokročilému

⁵⁸¹ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 520

⁵⁸² WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 520

⁵⁸³ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 517

⁵⁸⁴ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 518

⁵⁸⁵ WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brn: BB/Art s.r.o., 2009, str. 518-519

⁵⁸⁶ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 12

⁵⁸⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str.

věku jí v roce 1518 vystřídala energičtější Margaret Bryanová.⁵⁸⁸ Největší vliv na malou princeznu měla ale Margaret Poleová hraběnka ze Salisbury, která se stala její vrchní vychovatelkou na přání královny Kateřiny.⁵⁸⁹

Po narození zavinovali Marii do plenek a kolem jednoho roku dostávala „sukničky“ - šatičky po kotníky. Později je vystřídaly menší verze dámských šatů, které ale postrádaly korzet. Ten byl přidán, když byly dívce tři roky a ani potom příliš nestahoval.⁵⁹⁰ V roce 1523 se stal Mariiným vychovatelem Španěl Juan Luis Vives, který napsal pojednání: *Výchova křesťanské ženy*.⁵⁹¹ Tento přísný učitel měl princeznu v péči dalších pět let, ve kterých jí navštěvoval na zámku Ludlow na waleských hranicích. Poté se výuky ujal Nicholas Udall etonský probošt.⁵⁹² Marie se rychle učila. Uměla už slovem i písmem latinu a francouzštinu, číst španělsky a řecky. Marie vynikala také v hudbě. Nejlépe hrála na loutnu a virginál.⁵⁹³

V roce 1533 byla Marie prohlášena za bastarda a její otec si, po rozvodu s Kateřinou, mohl vzít Annu Boleynovou.⁵⁹⁴ Po Annině smrti se Jana Seymourová snažila Jindřicha s Marií usmířit. Král souhlasil pouze, když Marie podepíše listinu, která prohlašuje manželství jejího otce a matky za nezákonné. Marie na naléhání podepsala ale nikdy si tuto slabou chvíli neodpustila.⁵⁹⁵

Následkem rozchodu rodičů a s ním spojeným nervovým vypětím měla Marie podlomené zdraví a duševní problémy. Často jí sužovaly deprese a různé stavy úzkosti.⁵⁹⁶ Zpráva o smrti otce v roce 1547 jí zastihla při pobytu ve Whitehallu⁵⁹⁷ a po dobu vlády svého bratra pobývala mimo dvůr.

⁵⁸⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 118

⁵⁸⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 118

⁵⁹⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 119

⁵⁹¹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 14

⁵⁹² WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 14

⁵⁹³ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 15

⁵⁹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 13

⁵⁹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 13

⁵⁹⁶ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 15

⁵⁹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 41

3.8.2. Trnitá cesta k trůnu

Po Eduardově smrti odcestovala na zámek Kenninghall v hrabství Norfolk, aby mohla případně uprchnout přes moře do Flander, kdyby nastaly problémy.⁵⁹⁸

V Londýně se mezitím chopil moci John Dudley vévoda z Northumberlandu a starostovi města a londýnským radním sdělil, že královnou se má stát Jana Greyová, praneteř Jindřicha VIII., kterou ustanovil ve své závěti Eduard.⁵⁹⁹ Všichni souhlasili.

Marie po příjezdu na Kenninghall pozvala členy svého dvora do audienční síně a prohlásila se anglickou královnou.⁶⁰⁰ Poté poslala královské radě dopis po sluhovi Thomasu Hunsgateovi.

„Drazí lordové, srdečně vás zdravíme. Dostali jsme zprávu, že náš král, nejdražší bratr se svěřil do rukou Božích. I když nám tato zvěst nemalou bolest v srdci způsobila, Bůh nejlépe ví, čím vůli ve své pokoře sloužíme, a my se musíme přizpůsobit. V této přesmutné hodině po jeho skonu je třeba mít na paměti, komu nyní koruna a vláda v anglickém království připadne, jak upravuje zákon a poslední vůle našeho drahého otce. Věříme, že není poddaného, jenž by si tuto skutečnost neuvědomoval. Co se nás týče, s Boží pomocí a podporou si činíme oprávněný nárok na tento titul.

Tato záležitost je závažná, tudíž jeví se nám přinejmenším velmi podivné, že ačkoli náš bratr zemřel již minulý čtvrtek, dozvídáme se o tom teprve nyní. Věříme však ve vaši moudrost, a když jste se spolu poradili a situaci pečlivě uvážili, spoléháme na vaši loajlnost a doufáme, že jako šlechtici učiníte to nejlepší.

Nicméně nemůžeme být slepí k vašim opatřením, kteráž se jeví velmi podivně, a není nám jasno, komu měla sloužit. Ať se vaše úvahy ubíraly jakýmkoli směrem, nepochybujte o tom, drazí lordi, že s blahovůlí na vše pohlížíme a jsme připraveni zabránit krveprolévání a mstě. Doufáme, že přijmete tuto velkorysost v dobré víře a že nebudeme nuceni použít služeb ostatních našich poddaných a přátel, které by nám v zájmu tak spravedlivé a zákonné záležitosti Bůh seslal.

⁵⁹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 197

⁵⁹⁹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 199

⁶⁰⁰ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 201

*A tudíž vás, drazí lordi, vyzývám a pověřuji, abyste ve jménu oddanosti, kterou jste vůči Bohu povinováni, a v zájmu své bezpečnosti po obdržení tohoto listu uznali naše právo na korunu a vládu v našem království a aby tak bylo oznámeno v našem městě Londýně, a i na dalších místech. Tento dopis podepsaný naší rukou by měl sloužit jako dostatečná plná moc. Podepsáno na našem panství v Kenninghallu 9. července 1553. Marie.*⁶⁰¹ [45]

Slíbila, že náboženství nechá beze změn což bylo populárním, i když ne zrovna pravdivým výrokem. Mezitím byla Jana prohlášena královnou. Korunu odmítla ale rodina jí přiměla k poslušnosti, a tak se mladá dívka stala 10. července královnou.⁶⁰² Ihned 11. července poslala královská rada dopis, který sepsal Northumberland a John Cheke, Marii.

„Madame, obdrželi jsme dopis, v němž si činíte nárok na titul, který vám nepřínáleží. Sdělujeme Vám tímto, že naše královna Jana podle práva nosí titul anglické panovnice, jak jí to zaručují staré zákony tohoto království, ale též patentní listina vydaná za života našeho zesnulého pána, jež je podepsána jeho vlastní rukou a zapečetěná velkou královskou pečetí v přítomnosti převážné části urozených mužů a členů královské rady, soudců a dalších určených osob, kteříž ji schválili a svými podpisy stvrdili.

Musíme prohlásit, že zákonem parlamentu jste byla prohlášena za nelegitimní, a tudíž nemůžete zdědit královskou korunu. A tak, na základě těchto skutečností, Vás žádáme, abyste upustila od svých požadavků a dále nepoškozovala, aniž obtěžovala poddané naší panovnice královny Jany, a tím je odváděla od jejich opravdové víry a oddanosti, která náleží Její Milosti.

Ujišťujeme Vás, že budete-li úctu a poslušnost projevovat, jak by tomu být mělo, jsme připraveni vám dobrou službou se prokázat, abychom společně toto království zachovali. Vaši oddaní přátelé a poslušní poddaní.

*Podepsáni: Thomas, arcibiskup z Canterbury, biskup z Ely, Northumberland, Bedford, Suffolk, Northampton, Arundel, Shrewsbury, Huntingdon, Pembroke, Clinton atd.*⁶⁰³

⁶⁰¹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 201-202

⁶⁰² WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 207

⁶⁰³ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 213

Tento dopis podepsalo 21 členů rady.⁶⁰⁴

Přestože byla Marie daleko od hlavního města, měla po celé zemi řadu podporovatelů. I královská rada nakonec od podpory Northumberlanda upustila a podpořila raději Marii. Schylovalo se k ozbrojenému konfliktu, kde Northumberland ztrácel vojáky, a nakonec boj o korunu prohrál.

3.8.3. Královna Anglie

Dne 19. července byla Marie v Eleanor Cross prohlášena královnou a večer jí byla doručena královská pečeť Anglie.⁶⁰⁵ Jana přijala zprávu, že už není královnou s úlevou.⁶⁰⁶

Marie projížděla ulicemi Londýna 29. července 1553 a přes své triumfální vítězství byla spíše nesvá a rozpačitá z provolávání slávy a pozornosti upírající se přímo k ní. Chybělo jí otcovo charisma a sebejistota, díky čemuž působila při setkání s poddanými spíše odměřeně. Také vypadala, kvůli stresu a všem strastem, které jí v životě potkaly, starší, než ve skutečnosti byla. V třiceti sedmi letech měla mnoho vrásek, vypadala jí značná část zubů a byla krátkozraká.⁶⁰⁷ Její drobná postava kontrastovala s chraptivým hlubokým skoro mužským hlasem a vždy měla vážný výraz. To vše se snažila Marie vyvážit honosným stylem oblékání. Chyběl jí ale smysl pro styl. Při svém vstupu do Londýna jí zdobily šaty z nachového sametu ve francouzském stylu s rukávy ze stejné látky, svrchní šaty byly z nachového saténu, hustě posázené zlatnickou prací a velkými perlami. Spodní část rukávů z téže látky byla hojně poseta drahými kameny, měla též bohatý pás ze zlata, perel a drahokamů kolem krku a ozdobu z drahých kamenů a velkých perel na čepci.⁶⁰⁸

⁶⁰⁴ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 213

⁶⁰⁵ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 223

⁶⁰⁶ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 225

⁶⁰⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 300

⁶⁰⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 300

Dne 18. srpna vydala královna prohlášení o oddanosti katolické víře s tím, že nechce vyvíjet nátlak na poddané.⁶⁰⁹ Což se ovšem později změnilo. Poté byl 23. srpna popraven na Tower Hillu Northumberland a pochován vedle Anny Boleynové.⁶¹⁰ Dny před korunovací strávila Marie v Toweru, jak bylo zvykem.⁶¹¹ Při pobytu v Toweru osvobodila Thomase Howarda vévodu z Norfolku, Stephena Gardinera biskupa z Winchesteru, který se později stal lordem kancléřem a strážcem pečeti. Dále vévodkyni ze Somersetu a Erwarda Courtenaye.⁶¹²

Korunovace se konala 1. října ve Westminsterském opatství. Marie měla na sobě purpurovou róbu.⁶¹³ Oslavy se poté konaly ve Westminsterské síni, kde bylo královně nabídnuto 312 jídel z připravených 7112.⁶¹⁴

První parlament byl svolán 5. října a pod vedením Stephena Gardinera začaly být ihned rušeny Eduardovy náboženské zákony.⁶¹⁵ Legislativa se vrátila do podoby, ve které byla na konci vlády Jindřicha VIII. Byla znovu zavedena katolická víra, jejíž hlavou byla prozatím stále královna, což vyžadovali konzervativní členové parlamentu. Také byla zrušena Kniha společných modliteb a kněží se již nesměli ženit.⁶¹⁶ Přijat byl i zákon o restituci čímž bylo prohlášeno manželství královniných rodičů za platné.⁶¹⁷

Po povstání Thomase Wyatta, který byl popraven 11. dubna nemohla nechat Marie žádné zrádce koruny nepotrestané což vyústilo v popravu mladičké Jany Greyové 12. února 1554.⁶¹⁸ Ze spolupráce na Wyattově spiknutí byla podezřelá i Alžběta, kterou dala Marie uvěznit v Toweru.⁶¹⁹ Nakonec ale nebyly nalezeny žádné

⁶⁰⁹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 254

⁶¹⁰ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 256

⁶¹¹ EDWARDS, John.: Mary I.: England's Catholic Queen. London: Yale University Press, 2011. str. 124

⁶¹² WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 237

⁶¹³ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 266

⁶¹⁴ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 267

⁶¹⁵ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 267

⁶¹⁶ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 141

⁶¹⁷ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 268

⁶¹⁸ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 297

⁶¹⁹ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 160

důkazy a Alžběta byla 19. května z Toweru propuštěna. Ve stejný den, kdy byla popravena její matka.⁶²⁰

3.8.4. Krvavá Marie

Dne 30. listopadu 1554 bylo obnoveno spojení z Římem a poté začalo ono pronásledování kacířů, díky kterému daly dějiny Marii přízvisko krvavá.⁶²¹ (To se objevilo až v 17. století).⁶²² Každý rozsudek smrti musela podepsat sama královna, která tak činila bez zaváhání. První obětí perzekuce se stal 4. února 1555 John Rogers, který byl upálen ve Smithfieldu v Londýně, kde se sešli protestní davy.⁶²³ Bylo jasné, že upalování nemá kýžený efekt, kterým mělo být zastrašení. Lidé se spíše bouřili ale Marie nehodlala s trestáním přestat. Kacíři představovali vše špatné, proti čemu bojovala. Upálení se nevyhnulo ani výše postaveným lidem v království. Například 30. září byli k trestu smrti odsouzeni protestanští biskupové Latimer a Ridley a dokonce i Cranmer byl 21. března upálen v Oxfordu.⁶²⁴

3.8.5. Španělský manžel

V názorech na postavení žen ve společnosti byla Marie spíše konzervativní. Také postrádala politické sebevědomí a toužila se co nejdříve vdát, aby jí nový manžel mohl vést. To, že v čele země stála královna byl i problém praktický. Panovník měl ustavit vládu a královskou domácnost, které se prolínaly. V ženských soukromých komnatách se ale muži z rady nemohli vyskytovat. Soukromé komnaty tedy přišli o tradiční politickou moc.⁶²⁵

⁶²⁰ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 161

⁶²¹ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 226

⁶²² WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 355

⁶²³ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 354

⁶²⁴ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 391

⁶²⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 302

Za své dámy si Marie zvolila ženy s bezúhonnou pověstí a pevnou katolickou vírou například Cecily Barnesovou, Frideswide Strelleyovou, Susan Clarencieuxsovou či Jane Dormerovou.⁶²⁶ Marie ráda hrála karty a deskové hry. Měla mnoho domácích mazlíčků například papouška či kokršpaněla.⁶²⁷ Další oblíbenou zábavou byla divadelní představení a maškarní večírky. Pro dvůr také pořádala hostiny, které byly bohaté na maso a pivo.⁶²⁸ Nejlépe ale královně bylo na modlitbách. Každý den se účastnila alespoň čtyř mší a poté trávila dlouhé hodiny na soukromých modlitbách.⁶²⁹

Po korunovaci se začalo mluvit o královnině sňatku. Mnoho nápadníků se chtělo zmocnit anglické koruny. Nakonec si ale Marie vybrala dvacetiletého Filipa Španělského, syna Mariina strýce Karla V. Když uviděla Filipův portrét od slavného Tiziana ihned se jí zalíbil.⁶³⁰ Parlament ani lid nebyl příliš nadšený ze španělského sňatku, ale nakonec bylo manželství v lednu 1554 dohodnuto.⁶³¹ Filip dorazil do Anglie v červenci a se svou nastávající se setkal v soukromé galerii hradu Wolvesey, bývalém sídle winchesterského biskupa.⁶³² Marie na sobě měla černé šaty protkané stříbrem a čepce se zlatým lemováním.⁶³³ Filip neuměl anglicky a rozhovor tedy probíhal směsicí španělštiny, francouzštiny a latiny něco přes půl hodinu.⁶³⁴ Filip nebyl Marií tak okouzlen, jako ona jím.⁶³⁵

⁶²⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 302-303

⁶²⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 305

⁶²⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 306

⁶²⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 306

⁶³⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 30

⁶³¹ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 155

⁶³² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 313

⁶³³ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 163

⁶³⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 312

⁶³⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 312

Svatba se konala 25. července 1554. ve Winchesterské katedrále.⁶³⁶ Marie byla oděna do roucha z brokátu vytkávaném zlatem a drahými kameny. Její prsten byl pouze zlatý kroužek bez kamene, kterým se za starých časů vdávaly panny.⁶³⁷ Dubové křeslo, ve kterém nevěsta seděla je dodnes k vidění v katedrále.⁶³⁸ Svatební hostina se konala na hradě Wolvesey, kde spolu Filip a Marie strávili první společnou noc. Filip ráno vstal v sedm hodin a ihned odešel na mši. Svému sluhovi Gómezovi však svěřil, že nevěsta „z hlediska tělesné smyslnosti nestojí za nic.“⁶³⁹

Marie zřejmě na svatební noci nic špatného neshledala a několik týdnů po svatbě si byla jistá, že je v pozeňnaném stavu. Pociťovala ranní nevolnosti, přibírala na váze, přestala menstruuovat a v listopadu 1554 údajně poprvé cítila pohyby dítěte.⁶⁴⁰ Podobné problémy jí ale trápily již od mládí a doktoři vyhodnotily stav jako „zaškrcení dělohy.“⁶⁴¹ Svými léčebnými metodami způsobily nejspíš víc škody než užítku. Marie byla například nucena inhalovat škodlivé plyny, aby se krev přemístila dolů. Do vaginy jí byla zaváděna trubička, kterou se dovnitř vpouštěla pára z nějaké vroucí kapaliny, aby se děloha „vykouřila.“⁶⁴² Dnes převládá názor, že si Marie těhotenství prostě vsugerovala. Dalším možným vysvětlením je nádor na vaječníku, který by zapříčinil výpadky menstruačního cyklu, oteklé břicho i jeho bolesti. Příznaky také odpovídají problémům vyvolaným prolaktinomem, nezhooubným nádorem v podvěsku mozkovém, což je nemoc, která způsobuje neplodnost, změny menstruačního cyklu a také se ženě může začít tvořit mléko, přestože není těhotná.⁶⁴³

Marie si dál byla těhotenstvím naprosto jistá. Porod měl proběhnout v Hampton Courtu, kam se Marie začátkem dubna 1555 odebrala i se svou sestrou Alžbětou. Dámám nařídila, aby začaly připravovat její odchod do ústraní, přičemž byly

⁶³⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 314

⁶³⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 314

⁶³⁸ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 331

⁶³⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 315

⁶⁴⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 316

⁶⁴¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 316

⁶⁴² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 316

⁶⁴³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 317

objednány kolébky, šatičky a najaly se porodní báby a kolébačky. Termín byl odhadován okolo 9. května ale stále se nic nedělo. Marii přepadly 1. června bolesti, které ale po chvílce odezněly a Filip, který celou dobu pobýval s manželkou v Hampton Courtu začínal mít obavy, že žádný dědic nepřijde.⁶⁴⁴ Marie věřila, že se lékaři jen spletli ve výpočtu data a dále čekala na porod. Na konci léta se ale i ona musela smířit s hořkou skutečností, že kolébka zůstane prázdná. V srpnu se zdrcená královna vydala do Whitehallu a Filip, znechucen svou starou manželkou plánoval odjet do Nizozemí. Marii to velmi zarmoutilo ale ani na naléhání Filip nezůstal.

Karel V. v lednu 1556 abdikoval a předal španělskou korunu Filipovi.⁶⁴⁵ Do Anglie se Filip vrátil až v březnu 1554 a Marie ho radostně vítala v Greenwichi.⁶⁴⁶ V červenci 1557 si Marie znovu vsugerovala, že je těhotná. Filip ani okolí tomu příliš nevěřili ale Marie, přesto odjela do Richmondu, kde hodlala čekat na porod. V únoru jí navštívila sestra a přinesla jí výbavičku pro miminko, které je stále k vidění na Heveru v hrabství Kent.⁶⁴⁷ Na konci března ale bylo znova jasné, že dítě nepřijde. Filip, který znovu odjel už Marii nikdy nespáčil.

3.8.6. Smrt

V srpnu dostala královna horečku a ulehla na lože.⁶⁴⁸ Často psala Filipovi, ten ale neměl v plánu přijet a jeho nezájem Marii ještě více zraňoval. Dne 17. listopadu mezi čtvrtou a pátou hodinou ranní vydechla Marie I. naposledy.⁶⁴⁹ Zemřela tak tiše, že si ostatní ani nevšimli, že odešla.⁶⁵⁰ V jejích osobních věcech byla nalezena modlitební knížka, která byla na stránce věnované modlitbám za nastávající matky,

⁶⁴⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 319

⁶⁴⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 324

⁶⁴⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 324

⁶⁴⁷ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 414

⁶⁴⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 327

⁶⁴⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 328

⁶⁵⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 328

smáčená slzami.⁶⁵¹ Mariina smrt byla oznámena ve Sněmovně lordů ráno 17. listopadu 1558 lordem kancléřem.⁶⁵² Královnino nabalzamované tělo bylo jeden měsíc ve svatojakubském paláci a 14. prosince bylo uloženo do postranní kaple Jindřicha VII. ve Westminsterském opatství.⁶⁵³

Za kralování Jakuba I. Byla pro Alžbětu vyhotovena hrobka, ve které je Marie pohřbena pod svou sestrou. Na Náhrobku je napsáno: „*Spřízněné trůnem i ve smrti odpočívají zde dvě sestry, Alžběta a Marie, v naději na své vzkříšení.*“⁶⁵⁴ Se smrtí Marie skončilo i pronásledování kacířů a byla znovu obnovena anglikánská církev.

3.9. Alžběta I.

3.9.1. Dětství a dospívání

Alžběta se narodila 7. září 1533 v Greenwichi.⁶⁵⁵ Byla dcerou Jindřicha VIII. a nové královny Anny Boleynové. Král očekával syna, a tak pro něj malá princezna byla zklamáním, které ovšem nedal znát.

Přestože měla Anna všechny důvody na dceru zanevřít, velmi ji milovala. Byla s ní častěji, než bylo zvykem, a dokonce jí chtěla sama kojit.⁶⁵⁶ Ve třech měsících byla princezna poslána do sídla Hatfield, kde měla malý dvůr a chůvy. První Alžbětinou vychovatelkou byla lady Margaret Bryanová.⁶⁵⁷ Od čtyř let byla Alžběta v domácnosti bratra Eduarda.⁶⁵⁸ Její učitelkou byla Katherine Champernowneová (Kat), která jí učila

⁶⁵¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 329

⁶⁵² WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 426

⁶⁵³ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 333

⁶⁵⁴ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 328

⁶⁵⁵ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 5

⁶⁵⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 197

⁶⁵⁷ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 13

⁶⁵⁸ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 19

matematiku, zeměpis, dějepis, italštinu, francouzštinu, španělštinu a vlámštinu.⁶⁵⁹ Od roku 1542 jí společně s Eduardem vyučoval například dr. Richard Cox, William Grindal, John Cheke či Roger Ascham. Ten vedl s Alžbětou nadále korespondenci a zajímal se o její další vzdělání. Byl to člen správní rady univerzitní koleje svatého Jana v Cambridge.⁶⁶⁰ Nejstarší dochovaný Alžbětin dopis pochází z roku 1544 a je psán italsky pro Kateřinu Parrovou.⁶⁶¹

Alžběta byla v pouhých třech letech prohlášena za bastarda a na popravišti přišla o matku. Poté vyrůstala v méně honosném prostředí, ale díky dalším otcovým manželkám se postupně opět dostala do královny přízně. Po otcově smrti pobývala u své macechy Kateřiny Parrové, která si vzala Thomase Seymoura lorda admirála. Po nevhodném poměru s Thomasem byla Alžběta odsunuta do domu v Chestnutu v hrabství Hertfordshire. Za své jednání se styděla, ale Kateřina jí mladickou nerozvážnost odpustila a dále si s ní dopisovala. Po smrti Kateřiny se zemí nesly klevety o možném sňatku Alžběty a Thomase, které ale dívka popřela. Po Seymourově odsouzení za velezradu byla Alžběta vyslýchána Robertem Tyrwhitem ale nakonec nebylo žádné spojení prokázáno. Vládu svého bratra trávil Alžběta, přestože s Eduardem měla lepší vztahy než Marie, spíše mimo dvůr. Po jeho smrti byla u dvora více kvůli své sestře.

Po povstání Thomase Wyatta a řady předních šlechticů proti královně Marii, byla zatčena i Alžběta a uvězněna v Toweru. Před zatčením pobývala v Ashridge, kam přišli 10. února pozdě v noci vojáci a převezli ji k výslechu do Londýna.⁶⁶² Alžběta ihned napsala sestře dopis, kde potvrzuje svou oddanost a na konec narýsovala linky, aby nikdo nemohl dopsat nic kompromitujícího.

„Poniženě prosím Vaši Milost, aby za pravdu dala starému rčení, v němž se praví, že královské slovo více platí než přísaha obyčejného člověka, a vzpomněla si na svůj poslední slib, že nebudu souzena bez důkazů. Nyní mám na Váš příkaz a příkaz rady být bezdůvodně odvedena do Toweru, kam spíše zrádci proradní patří než věrní

⁶⁵⁹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 19

⁶⁶⁰ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 22

⁶⁶¹ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 22

⁶⁶² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str.

poddaní. Víím, že si toho nezasloužím, avšak zdá se, že celé království má důkazy o opaku.

Prohlašuji před Bohem, který mi bude soudcem, že jsem nikdy neschvalovala to, co by mohlo uškodit Vaší osobě či ohrozilo stát, aniž bych se toho zúčastnila. Proto poníženě prosím Vaši Výsost, abych se mohla zodpovídat v její přítomnosti. Ať se Vaše Výsost zaposlouchá do svého svědomí dříve, než mne přede všemi zavrhne. Doslechla jsem se o mnoha zatracencích, kteří si přáli předstoupit před svého panovníka, a dozvěděla jsem se, že lord Somerset litoval své neochoty poté, co odmítl promluvit se svým bratrem. Raději podlehl přesvědčení, že nemůže žít v bezpečí, dokud je jeho bratr admirál naživu. To vedlo k admirálově popravě. Až tyto osoby nelze s Vaší Výsostí srovnávat, modlím se k Bohu, aby nepravdivé zvěsti nepoštvaly sestru proti sestře. A proto se v srdci poníženě ukláním, neboť mi není dovoleno klečct před Vaší Výsostí přímo, a prosím o slyšení. Neměla bych nikdy odvahu své přání vyslovit, kdybych nevěděla, že mluvím pravdu. Co se týče zrádce Wyatta, možná že dopis napsal, avšak přísahám, že jsem žádný nedostala. A jde-li o kopii mého listu, který měl být poslán francouzskému králi, modlím se, aby mne Bůh na věky zatratil, pokud jsem králi kdy něco poslala, ať již slovo, vzkaz, dopis či mu dala jakékoli znamení. Na své pravdě budu trvat do smrti. ⁶⁶³ [46]

Dopis ale zůstal bez odpovědi. Když byl přinesen rozkaz k Alžbětině popravě, duchaplný velitel pevnosti mistr Bridges nejdříve ověřil listinu u královny. Listina byla dílem lorda Stephena Gardinera, který se chtěl Alžběty zbavit.⁶⁶⁴ Marie byla šokována a otřesena při představě, co se mohlo stát. Sestru ihned propustila a její postoj k ní se zmírnil.⁶⁶⁵

⁶⁶³ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 308-309

⁶⁶⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 311

⁶⁶⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 311

3.9.2. Královna Anglie

Marie však stále neměla potomka a po manželově odjezdu nebyla šance, že by ještě počala. S Alžbětou se tedy začalo zacházet s větší úctou hodnou budoucí královny.

Po Mariině smrti, 17. listopadu 1558, spěchal Nicholas Thockmorton s královním prstenem do Hatfieldu, kde čekala Alžběta na zprávy. Dříve u ní ale byli Arundel a Pembroke, kteří jí políbili ruku a sdělili jí, že je královnou.⁶⁶⁶ Alžběta zrovna seděla pod dubem, padla na kolena a odcitovala latinskou verzi žalmu 118: „*Stalo se mocí Hospodinovou a je to podivuhodné v našich očích!*“⁶⁶⁷ Zbytky onoho dubu jsou zachovány dodnes.⁶⁶⁸

Korunovace nové královny se konala 15. ledna 1559 ve Westminsterském opatství. Alžběta měla na sobě šaty ze zlatého brokátu.⁶⁶⁹ Rádci se novou královnou snažili ovlivňovat, ale mladá Alžběta měla politiku pevně v rukou.⁶⁷⁰ Vzhledem k tomu, že Anglie nedisponovala penězi na války zdržela se až do 80. let iniciativy.⁶⁷¹ Alžběta kladla důraz na náboženské urovnání po vládě její sestry a heslem korunovace se stala svornost.⁶⁷² Za cíl si vytyčila rozejít se s Římem, znovu ustavit svůj královský supremát a povolit přijímání pod obojí podle evangelického způsobu.⁶⁷³ Prvním královským rádcem se stal v lednu 1559 William Cecil později lord Burghley, který předložil na jednání parlamentu návrhy zákonů o obnovení královského supremátu, a o obnovení protestantského vyznání podle Knihy modliteb.⁶⁷⁴ Proti byli samozřejmě Mariini biskupové a konzervativní peerové. Zákony ale byly nakonec schváleny bez souhlasu duchovních.⁶⁷⁵ Koruně se také začaly navracet peníze, které Marie rozdávala církvi. Anglikánská církev byla pilířem alžbětinského státu. Papež

⁶⁶⁶ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 426

⁶⁶⁷ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 426

⁶⁶⁸ WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001, str. 426

⁶⁶⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 321

⁶⁷⁰ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 239

⁶⁷¹ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 239

⁶⁷² MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 239

⁶⁷³ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 241

⁶⁷⁴ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 241

⁶⁷⁵ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 241

Pius II. Vydal v únoru 1570 bulu *Regnan in excelsis*, kterou Alžbětu vyobcoval z církve⁶⁷⁶ [47].

Na začátku své vlády královna prohlásila, že se nehodlá provdat, čemuž ale nikdo nevěřil.⁶⁷⁷ Žena přece potřebuje manžela, aby jí vedl v praktických i duchovních záležitostech a aby v manželství byly také uspokojovány sexuální touhy. Tehdy se věřilo, že nedostatek sexu způsobuje špatnou pleť a nervovou labilitu.⁶⁷⁸ Neprovdané ženy také budili posměch a byl zde i nejdůležitější aspekt manželství dědic. Alžběta potřebovala dědice, který by zajistil pokračování dynastie. Přesto všechno se však provdat odmítala. Za její nechuť k této instituci mohla pravděpodobně traumata z mládí, kdy byla popravena její matka a poté i příbuzná Kateřina Howardová. Manželky jejího otce většinou nekončily dobře a po popravě Thomase Seymoura, se kterým měla krátký románek v době dospívání, se Alžběta lásce vyhýbala. Také porod byl velmi nebezpečnou záležitostí. Tehdy bylo běžné, že ženy zemřely na nějaké poporodní komplikace, jako otcova třetí manželka Jana Seymourová a později i Kateřina Parrová. Alžběta také viděla, jaké soužení může ženě přinést nemožnost otěhotnět a jaké problémy nastanou, když dítě není mužského pohlaví.

3.9.3. Muži okolo Alžběty

Přesto, že se královna nechtěla vdávat velmi ráda se předváděla a koketovala. Pro jednotlivé pány u dvora měla důvěrné přezdívky a chování mužských dvořanů bylo mnohdy naprosto bezostyšné.⁶⁷⁹ Alžběta zdělila po matce talent na flirtování a po otci přirozený šarm. U dvora tedy bylo po upjaté vládě Marie, mnohem veseleji. Nejblíže měla královna k Robertu Dudleymu [48], dlouholetému příteli a společníkovi z dětství, kterému říkala můj roztomilý sladký Robin.⁶⁸⁰ Královna dokonce dala po

⁶⁷⁶ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 244

⁶⁷⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 331

⁶⁷⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 332

⁶⁷⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 336

⁶⁸⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 336

korunovaci Dudleymu ložnici vedle svých komnat a dostávala od něj velmi osobní dary. Například diamantový náhrdelník zdobený stylizovanými uzlíky, kterým se říkalo lovers knots (uzly milenců).⁶⁸¹ V dubnu 1559 vzbudila pozdvižení když, během přijímacího obřadu do Podvazkového řádu, předávala Dudleymu Řád svatého Jiří a polechtala ho přitom na krku.⁶⁸² Dudley byl přitom už ženatý s Amy Robsartovou, která ale většinu času trávila v rodinném sídle v Oxfordshiru. Amy zemřela za záhadných okolností v září 1560, kdy byla nalezena mrtvá pod schodištěm ve svém domě Cumnor Place se zlomeným vazem a dvěma ranami na hlavě.⁶⁸³ Koroner přičetl smrt nešťastné náhodě [49]. Je možné, že šlo o sebevraždu, ale oblíbeným soudobým názorem bylo, že se ženy zbavila královna s Dudleym.⁶⁸⁴ To by ale nedávalo smysl, protože nyní musela Alžběta od Dudleyho držet o to větší odstup a sňatek byl za daných okolností naprosto nemyslitelný. Královna ho tedy navštěvovala alespoň tajně. Převlečená za služebnou Kateřiny Howardové (pozdější hraběnky z Nottinghamu), se vydala do Windsoru, aby mohla sledovat, jak střelí.⁶⁸⁵

Vyvstávají otázky, jestli spolu přátelé mohli sdílet i lože a nakolik byla panenská královna opravdovou pannou. Je ale nepravděpodobné, že by Alžběta takhle hazardovala se svým postavením. Když pomíneme fakt, že panovnice nebyla skoro nikdy o samotě, šance, že by dala v sázku korunu, kvůli několika chvilčkám rozkoše je minimální. Alžběta se sblížila s jedním ze svých nápadníků Františkem vévodou z Alenconu a Anjou, který za ní přijel osobně. Sice si ho nechtěla vzít, ale byli velmi dobří přátelé a Alžbětu velmi zarmoutila jeho smrt v roce 1584. V malé modlitební knížce nosila jeho miniaturu od Hilliarda. Otázka manželství byla stále přetřásána a Alžběta sama udržovala vzkazy a koketováním nápadníky ve hře. Jediný, koho vážně na rovinu odmítla byl švédský král Erik XIV., kterému napsala v únoru 1560 dopis s omluvou⁶⁸⁶ [50].

⁶⁸¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 336

⁶⁸² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 336-337

⁶⁸³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 338

⁶⁸⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 338

⁶⁸⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 339

⁶⁸⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 341

Později se vyrojily spekulace, že Alžbětina neochota se vdát pramení z nějaké fyzické vady. Její pohlavní zdraví se stalo předmětem diplomatického zájmu, přestože byla dětství ukázána francouzskému poselstvu⁶⁸⁷, které mělo dojednat její sňatek s Karlem vévodou z Angouleme třetím synem Františka I.⁶⁸⁸ Jedna z teorií dokonce nabízela, že Alžběta byla muž.⁶⁸⁹ Podle skutečných lékařských důkazů však byla Alžběta zdravá a naprosto schopná děti mít.⁶⁹⁰

V roce 1562 královna onemocněla neštovicemi, na které tehdy nebyl lék a úmrtnost nemocných byla dost vysoká. Nakonec ale nemoc porazila.⁶⁹¹

3.9.4. Péče o tělo i mysl

Alžbětin dvůr byl plný zábav, lovů, plesů a hostin. Jejím oblíbeným sídlem byl Richmond, kde měla dokonce vytápěcí systém. Byla zde i potní lázeň a prototyp splachovacího záchodu, který vynalezl královnin kmotřenec sir John Harrington.⁶⁹² Výměšky nepadaly do jámy pod křeslem, ale byly odplavovány vodou, což eliminovalo nepříjemný pach. V mnoha sídlech měla i soukromou zahradu, kde nebyla rušena.

Sir Walter Raleigh přivážel ke dvoru exotické koření. Alžběta měla ráda směs pižma, cibetky a ambry a její komnaty byly vystlány vonnými bylinami.⁶⁹³ Královna i její dámy nosili pomandery, směs koření, bylin a olejů zalitá voskem či pryskyřicí

⁶⁸⁷ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 14

⁶⁸⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 349

⁶⁸⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 353

⁶⁹⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 354

⁶⁹¹ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 66

⁶⁹² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 360

⁶⁹³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 365

vytváraná do koule, která se dala do dírkované krabičky a ta byla zavěšena k podvazku. Pohybem dámy se vůně uvolňovala.⁶⁹⁴

V pozdějších letech, jak královna stárla, chtěla čím dál více vypadat mladě. Přišlo tedy do módy výraznější líčení. Celý obličej, krk a ruce byly natřené bělobou, směsí bílého olova a octa, aby byla pleť co nejbledší. Tato směs ale zapříčiňovala otravu olovem, která se projevovala vysušenou pokožkou a vypadáváním vlasů.⁶⁹⁵ Na rty a tváře se nanášela rudá pasta z včelího vosku, karmínu a rostlinného barviva. Oči byly černé orámované. V mnoha kosmetických přípravcích byla rtuť a antimon, vysoce jedovaté kovy, které měly za vedlejší účinky popudlivost, výkyvy nálad, bolest hlavy, nespavost, problémy s dýcháním a poškození orgánů.⁶⁹⁶ Alžběta se koupala jednou měsíčně ve speciální vaně, kterou vozila s sebou do různých sídel.⁶⁹⁷ Ústa vyplachovala královna ráno vodou se skořicí a žvýkala různé byliny. Také používala párátka.⁶⁹⁸ Zuby jí čistily dámy ze soukromých komnat směsí sazí a soli, čímž se zuby obrušovaly.

Alžběta měla velmi složité šaty z mnoha vrstev, které byly plné špendlíků a nití. Oblékání mohlo zabrat hodiny a vždy k němu bylo potřeba několika dam. Správcem královnina šatníku byl po celou dobu její vlády John Fortescue.⁶⁹⁹ Spodní prádlo představovala pouze košile z lněného plátna. Kaštanové vlasy byly královně splétány do kudrlinek a zdobeny drahými kameny. Vlasy se v té době pouze proplachovaly studenou vodou se směsí bylinek a poté je dámy promasírovaly nahrátým plátnem, aby odstranily přebytečný maz a lupy.⁷⁰⁰ Velmi oblíbené byly hřebeny, kterými se odstraňovaly vši.⁷⁰¹ V pozdější době byly oblíbené paruky.

⁶⁹⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 365

⁶⁹⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 433

⁶⁹⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 433

⁶⁹⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 404

⁶⁹⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 402

⁶⁹⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 386

⁷⁰⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 388

⁷⁰¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 388

Móda u dvora se v průběhu Alžbětiny vlády dramatisovala. Populární byl dlouhý štíhlý pas, tuhé rukávy s vycpávkami a široké sukně tvarované vyztuženou spodničkou. Kolem krku se začalo nosit okružní. Silně se naškrobilo, aby sklady zůstávaly na svém místě. K tomu se začala zhruba od roku 1570 používat malá nahřívací plisovací žehlička, kterou vyráběl královský zámečník.⁷⁰² Oblečení nebylo možné prát, a tak se pouze ručně oprašovalo. Vzhledem k tomu, že království vládla žena bylo ženské oblečení zdobnější než mužské a rychleji se vyvíjelo. Bohužel se, až na několik výjimek, Alžbětino oblečení nezachovalo, přestože měla přibližně 1900 šatů.⁷⁰³

Alžběta měla slabost pro moučníky. Její cukráři vyráběli například zvěřinec z cukrové hmoty nebo želé z telecích nožiček ochucené cukrem a vínem.⁷⁰⁴ Královna ráda cvičila, četla, hrála karty nebo vyšivala. Milovala hudbu a výborně tančila galliardu.⁷⁰⁵ Také měla v oblibě divadlo. Pozvala dokonce ke dvoru Shakespeara a jeho společníky, kteří se často vraceli. První záznam máme z Vánoc roku 1594, kdy v Greenwichi sehráli dvě komedie.⁷⁰⁶ V roce 1576 vybudoval herec James Burbage ve čtvrti Shoreditch první stálé divadlo v Londýně a pojmenoval ho nápaditě Divadlo (The Theatre).⁷⁰⁷ Královna projevovala zájem o astrologii. Měla dokonce osobního astrologa Johna Dee, se kterým konzultovala například i nejvhodnější datum korunovace.⁷⁰⁸ Zajímaly jí také horoskopy, ve kterých byly rady ohledně léků, bylinek a jídelníčku. Dee byl i zahraničním špehem, který své zprávy podepisoval číslicemi 007.⁷⁰⁹ Alžběta sama astrologii studovala. Vlastnila několik astrolabů. V Hampton Courtu měla královna několik místností s alchymistickým vybavením.⁷¹⁰

⁷⁰² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 390

⁷⁰³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 396

⁷⁰⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 371

⁷⁰⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 373

⁷⁰⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 376

⁷⁰⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 376

⁷⁰⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 379

⁷⁰⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 379

⁷¹⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 380

Alžběta se také musela distancovat od matky, kterou stihl tak krutý konec. Pro udržení trůnu musela být hlavně dcerou Jindřicha VIII. To, že na matku myslela dokazuje ubrousek z plátěného damašku z vlámského města Kortrijk, na kterém jsou vyšity dvě Alžbětiny busty, nad kterými letí dva sokoly z matčina znaku spolu s jejím erbem.⁷¹¹ Dále také vlastnila prsten z perleti s drobnými rubíny a diamanty, uvnitř kterého byly dvě miniatury s ní a matkou.⁷¹²

3.9.5. Politika

Trnem v oku byla Alžbětě Marie Stuartovna [51], skotská královna a dcera Jakuba V., jehož matkou byla sestra Jindřicha VIII. Markéta Tudorovna.⁷¹³ Byla to o devět let mladší katolická panovnice, která představovala pro stárnoucí Alžbětu konkurenci. Marie si vzala svého bratrance Jindřicha Stuarta lorda Darnleyho a v dubnu 1566 se jí narodil syn.⁷¹⁴ Kvůli sérii nešťastných událostí byla později Marie nucena ze Skotska uprchnout a hledat útočiště u Alžběty. To ale nebyla zrovna šťastná volba, protože Alžběta svou příbuznou uvrhla do vězení, kde Marie strávila následujících dvacet let.⁷¹⁵ Kvůli povstání, které Marie iniciovala z vězení byla Alžběta nucena sestřenici obvinít z velezrady a odsoudit k trestu smrti. Ten Alžběta nechtěla podepsat, protože se jí přičilo nechat zavraždit vlastní krev ale nakonec na naléhání rozsudek 1. února podepsala.⁷¹⁶ V ranních hodinách 8. února 1587 byla Marie přivedena do velké síně na hradě Fotheringay, kde v červených šatech mučednic, poklekla před katem.⁷¹⁷ Ten svou oběť sťal až napotřetí a když se o tom dozvěděla

⁷¹¹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 369

⁷¹² BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 400

⁷¹³ RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012, str. 55

⁷¹⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 347

⁷¹⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 411

⁷¹⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 416

⁷¹⁷ JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012, str. 438

Alžběta byla naprosto nepřičetná. Dlouho poté nosila smuteční šat a pro svou příbuznou truchlila.⁷¹⁸

Alžběta také čelila několika povstáním. Největší hrozbou byl konflikt vyvolaný Filipem II. Královna totiž podpořila Nizozemí v povstání proti španělské nadvládě, což si Filip vyložil, jako útok.⁷¹⁹ Vyslal tedy proti Anglii v květnu roku 1588 španělské válečné loďstvo. To se mělo v Anglii spojit s jednotkami vévody z Parmy a zaútočit.⁷²⁰ Španělské Armadě velel vévoda z Medini – Sidonie, a v čele anglického válečného loďstva stál lord Howard z Effinghamu. Jeho zástupcem byl Francis Drake.⁷²¹ Anglie měla silnější dělostřelectvo.⁷²² Královna odjela do Tilbury, kde shromáždila své pozemní vojsko. Na sobě měla bílé sametové šaty, přes které byl upevněn ocelový kyrys a na hlavě byla posazena helmice s chocholem.⁷²³ Seděla na bílém koni a promlouvala ke svým vojákům. Přísahala, že bude bojovat po boku svých mužů a její proslov vstoupil do dějin.⁷²⁴ Filipovo loďstvo bylo v srpnu, i díky nepřízní počasí, rozmetáno již na moři a pro Alžbětu nastala nejslavnější hodina. Byla z ní Gloriana, matka Anglie. Byly malovány portréty, skládaly se oslavné písně, a to vše jí zajistilo nesmrtelnost.⁷²⁵

3.9.6. Smrt

Radost ale zkalila zpráva o smrti Roberta Dudleyho, který zemřel 4. září 1588.⁷²⁶ Poslal Alžbětě ještě poslední dopis a královna poté nevycházela ze

⁷¹⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 417

⁷¹⁹ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 244

⁷²⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 419

⁷²¹ MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 245

⁷²² MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 246

⁷²³ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 420

⁷²⁴ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 420

⁷²⁵ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 420

⁷²⁶ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 423

soukromých komnat.⁷²⁷ O deset let později zemřela i královnina nejbližší přítelkyně lady Elizabeth Fiennes de Clinton (za svobodna Elizabeth Woodvilleová pravnučka Alžběty a Eduarda).⁷²⁸

Jak královna stárla, začaly v 90. letech upadat mravní zásady. Ke dvoru přicházely mladší dvořané, kterým už Alžběta nerozuměla a ani oni nebyli nadšení ze staré panovnice. Alžběta opustila na radu astrologa Deeho v lednu 1603 královský dvůr ve Whitehallu a přesunula se do Richmondu.⁷²⁹ Zde jí sužoval zánět v krku a upoutal jí na lůžku. Její stav se zhoršoval a v poslední chvíli ustanovila svým nástupcem Jakuba syna Marie Stuartovny, který nastoupil na trůn jako Jakub I.

Královna Alžběta zemřela 24. března 1603 mezi druhou a třetí hodinou ranní.⁷³⁰ Tělo bylo několik dní v Richmondu zabalené ve voskovém plátně. Alžběta nechtěla, aby její tělo někdo viděl, takže bylo jejími třemi dámami uloženo do olověné rakve a v noci na člunu přepraveno do Whitehallu. Dne 28. dubna byla panenská královna uložena k věčnému spánku ve Westminsterském opatství.

⁷²⁷ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 423

⁷²⁸ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 423

⁷²⁹ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 443

⁷³⁰ BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017, str. 446

Závěr

Ačkoli je téma tudorovských královen hodně populární, je také často zobecňováno. Ženy Jindřicha VIII. jsou představovány, jako silné osobnosti ale po svatbě se jejich individualita vytrácí do života podřízených manželek. V první části této práce jsem chtěla ukázat, že žena může být mnohem víc než jen manželka krále. V druhé části bylo spíše potřeba strhnout předsudky o královnách, které definují jejich přízviska. Krvavá Marie byla více než jen katolickou fanatičkou a Panenská královna určitě nežila v klášteře. Doufám, že se mi tyto zažité stereotypy podařilo odstranit.

Po prvotních útrapách Válek růží, se seznamujeme s tudorovskou dynastií. Markéta Beaufortová otevírá svět cílevědomých vzdělaných žen, které v pozadí tahají za nitky dějin. V Markétě se snoubila nezločná víra s odhodlaností, díky kterým mohl Jindřich VII. nastoupit na trůn. Chytře si přes sňatek zajistila vojenskou podporu, která rozhodla bitvu u Bosworthu. Svou vytrvalost dokázala i poté. Znala Anglii lépe než Jindřich a byla jeho nejdůvěrnějším rádcem. V prvních letech dokonce svou důležitostí převyšovala i Alžbětu z Yorku, Jindřichovu manželku. Alžběta ale nebyla hloupá. Vždyť vyrůstala u dvora v době občanské války. Umění manipulace a zdánlivé jednoduchosti, mohlo člověku zachránit život. Vzala si tedy Jindřicha, a nakonec v něm získala víc, než si možná vůbec představovala. Po narození syna byla Alžběta korunována a rody se spojily v tudorovské růži. Manželé spolu vládli v harmonii a po povstání Perkina Warbecka, v míru. Jejich matky dohodly úspěšný sňatek.

Kateřina Aragonská je často zobrazována, jen jako nešťastná zlomená žena, umírající v osamění. Krutému konci ale předcházela zářný život. Vždyť o její ruku soupeřila celá Evropa. Španělsko zrovna objevilo Nový svět a stalo se nejbohatší zemí Evropy. Krásnou mladou a bohatou princeznu chtěl každý. Kateřina si byla vědoma svojí důležitosti ale nepřestávala být i laskavá. Po nástupu na trůn se mohla Anglie pyšnit nejzářivějším královským párem v Evropě. V letech rozvodového řízení nebyla Kateřina pouze uplakanou královnou. Vždyť předstoupila před tribunál a hrdě promluvila přímo ke králi. Její řeč byla dechberoucí. Nesnižovala se ani k malicherným půtkám s rivalkami. Nikdy se nezřekla titulu královny a ani při sebehorším zacházení nepřijala rozhodnutí o rozvodu. Nedokazuje už jen toto její

duševní sílu? Kateřina Aragonská nebyla pouhou obětí, kterou z ní dělají dějiny. Do posledního okamžiku neochvějně bránila své postavení a zemřela, jako hrdá dcera Španělska a královna Anglie.

Anna Boleynová v mém podání není onou nadpřirozeně svůdnou nymfou ani ošklivou čarodějnici. Byla to prostě žena, která měla ambice, chtěla od života víc a svou inteligencí toho dosáhla. Na evropských dvorech viděla mnohé a dobře si vše zapamatovala. Po příjezdu do Anglie ihned okouznila mnoho pánů u dvora. Zvládla si svým šarmem a osobností získat, a co je nejdůležitější udržet, krále bez sexuální stránky vztahu. Myslím, že ani dnes by se to mnoha dívkám nepodařilo. Vždyť Jindřich pro ni doslova pohnul zemí. Rozbořil staré pořádky a Anglie se probudila do nového světa. Otázkou zůstává, zda se snažila o nejvyšší cenu kvůli pošramocenému egu, z lásky nebo pro postavení. Vzhledem k odmítnutí Percyho mohlo jít o snahu dokázat, že je dost dobrou partií i pro krále. Učinilo to ale Annu šťastnou? Možná v prvních měsících, kdy se opájela mocí a triumfem. Za podrážděnost v pozdějších letech mohlo spíše psychické vypětí, než zkaženost a za arogancí mohla skrývat strach. A strach oprávněný. Jindřich se v těchto letech odtrhl nejen od Říma. Nebyl tu kardinál Wolsey ani Thomas More, kteří by ho vedli a usměrňovali jeho povahu. Anna mu ukázala svět a on si ho hodlal vzít. Naneštěstí královo sebeuvědomění přivedlo Annu k popravčímu špalku. Provinění, ze kterých byla nařčena statečně popírala i když věděla, že je zde souzena za jiný zločin-nedala králi syna. K lešení potaženém černým sukrem kráčela Anna Boleynová hrdě a jisté je, že to byla silná osobnost, která předběhla dobu. Myslím, že dnes by Anna byla velmi úspěšnou ženou bez nutnosti skrývat svou inteligenci za brilantové diadémy.

Jana Seymourová mohla představovat protiklad k temperamentní Anně. Rozhodně ale nebyla tichou myškou či loutkou v rukou příbuzných. Zastávala pevné názory a díky své laskavosti dopomohla ke zlepšení vztahů Jindřicha a jeho dcer. Také se s králem pohádala kvůli jejímu zájmu o království, což značí, že určitě jen nevyšívala v komnatách. Paradoxně byl její největší triumf i důvodem rychlé smrti, kdy po porodu vytouženého syna zemřela na horečku omladnic. Možná ale i to bylo v jistém smyslu jejím vítězstvím. Svou smrtí a narozením syna si zajistila nehynoucí lásku krále bez možnosti ho ještě někdy rozhněvat. Kdo ví, jak by se zachoval Jindřich, kdyby po porodu zemřela třeba Anna. Možná by království bylo zahaleno černým

suknem a Jindřich by nedal zakrýt Anniny iniciály.

Další královnou se nedlouho po Janě stala Anna Klévká. Tato žena je snad nejméně prodiskutovávanou manželkou. Já si ale myslím, že je možná nejzajímavější ze všech. Svou inteligencí si zachránila krk, postavení, a ještě Jindřicha o několik let přežila. Možná, že si po svatbě nějakou dobu nevěděla rady, jisté ale je, že po rozvodu, se kterým souhlasila, si žila nejlépe z králových žen. Neviselo nad ní nebezpečí z porodu ani z katovy sekery. Žila v poklidu a díky své srdečné povaze byla častým hostem u dvora. Možná neovlivnila přímo dějiny země, ale alespoň nebylo její jméno přidáno k popraveným manželkám stárnoucího krále.

To se ovšem nedá říct o další královně Kateřině Howardové. Ta svým mládím vlila život i do krále. Zde je jisté, že si Kateřina krále nevezala z nějaké vášně či zalíbení. Jindřichovi bylo už skoro padesát let a na tehdejší poměry byl už starý. Připočteme zapáchající vřed na noze a častou podrážděnost a nemůžeme se divit, že mladá královna sdílela lože raději s Thomasem Culpeperem. Královi se dostalo od mladé dívky nepříjemného vystřízlivění. Došlo mu, že už není tím mládencem, který se proháněl po kolbištích. Kateřinina nevěra mu ukázala ošklivou pravdu, a to jí stálo život. Kateřina zřejmě neovlivnila dějiny jako takové, ale život Jindřicha ovlivnila určitě.

Poslední manželkou se stala usedlejší Kateřina Parrová, kterou si král vybral snad jen díky tomu, že se o něj postará v nemoci. Určitě bychom ale neměli tuto královnou odbývat. Byla velmi vzdělaná, a dokonce vydala dvě knihy. Byla jedinou královnou, která se světem sdílela své myšlenky a byla za to mnohými obdivována. Ujala se patronací nad některými spolky a za jejího manželství s králem se dvůr stal sídlem učenců. Kateřina byla sice velmi vzdělaná žena nýbrž po smrti krále, jako by jí všechn rozum opustil. Provdala se za Thomase Seymoura, kterému šlo jen o peníze a o moc. Ovdovělá královna byla ale poprvé od mládí svobodná a mohla si sama vybrat, co chce. Chtěla Thomase a také se za něj provdala. Manželství ale kvůli Thomasovým záletům nebylo příliš šťastné a Kateřina po porodu holčičky zemřela.

Marie I. si musela trůn pro sebe vydobýt. Vzhledem k její minulosti byla ale odhodlaná si toto právo znovu přivlastnit. Trůn byl její od prvního nadechnutí v roce 1516 a nyní byl na dosah. Marie si po letech v ústraní musela zvyknout na neustálou přítomnost dvora a rádců. Snad byla později nelítostnou pronásledovatelkou

kacířů, byla ale také ženou, která toužila milovat. Od mládí měla velmi ráda děti. I o svou nevlastní sestru, kterou by mohla nenávidět kvůli její matce, se ráda starala a mnoha přátelům přislíbila, že bude kmotrou jejich dětí. Po nástupu na trůn tedy hledala vhodného manžela ke splnění tohoto snu. Bylo jí ale už 37 let, takže nesměla otálet. Její manželství ale nakonec příliš dobře nedopadlo. Královna manžela milovala a toužila po rodinném životě, který jí v dětství tolik chyběl. Filipovi šlo ale jen o zemi ne o manželku a po dvou těhotenstvích, které si zřejmě jen vsugerovala, jí opustil. Mariin sen o plném dětském pokoji se tak nesplnil. Je paradoxem, že žena, která měla v srdci tolik lásky, je dnes známá jen jako krvežíznivá katolička.

Po Mariině smrti usedla na trůn Alžběta I. ta byla sestřiným opakem. Vysoká, mladá, charismatická a plná života. Jedinou vadou na kráse nové královny byla její nechuť se vdát. Nikdo se ale královně nemohl, po tom, čeho byla svědkem v minulosti, divit. Alžběta se sice nevdala. To ale neznamená, že by žila klášterním životem. Milovala zábavy a plesy, kde mohla laškovat s dvořany. Měla mnoho obdivovatelů, a přestože se nechtěla vdát nikdy nikoho neodmítla přímo. (Jedinou výjimkou byl princ Erik XIV.) Mnohdy byly její vztahy s muži pokládány za příliš důvěrné a nehodící se k postavení královny. Alžběta ale nikdy nezašla dál než k oné dvorské lásce plné smíchu psaníček a tance. Ani v pozdějších letech královna neztrácela onu jiskru, kterou zdědila po své matce. Samozřejmě byla její vláda plná i politických úspěchů. Pro všechny úspěchy alžbětinské Anglie zde ale nemám dostatečný prostor. Alžběta byla jedinečnou královnou, byla impozantním spojením dvou silných osobností což jí zajistilo nesmrtnost.

Otázkou tedy zůstává, jestli mohly ženy ovlivnit dějiny. Rozhodně ano. Možná ne vždy přímo z první linie, ale jistě alespoň zpovzdálí. Často tím, že ovlivnily své okolí uvedly do pohybu události, které měnily svět. Například Markéta Beaufortová, přesvědčující svého manžela k podpoře syna či Kateřina Aragonská svým setrváním v Anglii, které vedlo k sňatku s Jindřichem. Někdy také byly ony tím faktorem, který dal věci do pohybu. Třeba Alžběta z Yorku, díky které se spojily dva zneprátelené rody nebo Anna Boleynová, kvůli které se Jindřich rozešel s Římem. V neposlední řadě zde ale byly dvě královny, které ovlivňovaly dějiny přímo. Marie si sama vybrala a prosadila španělského manžela, který ostatním nebyl po chuti. Nepřímo tím ovlivnila ztrátu Calais, které bylo zabráno ve válce vedené Filipem II.

Dále také vrátila do země katolické vyznání a znovu se spojila s Římem. Její pozdější upalování kacířů bylo jasným důkazem ovlivnění dějin. Naproti tomu Alžběta se opět s Římem rozešla a vládla pevnou rukou sama. Spoléhala se především na sebe a možná i proto byla její vláda tak úspěšná. Zde vidíme, čeho může žena dosáhnout, nebrzdí-li jí manžel. To bylo samozřejmě myšleno s nadsázkou. Jisté ale je, že Alžběta se na trůně udržela nejdéle a ani jí nikdo nepopravil či nezapudil kvůli mladší dívce.

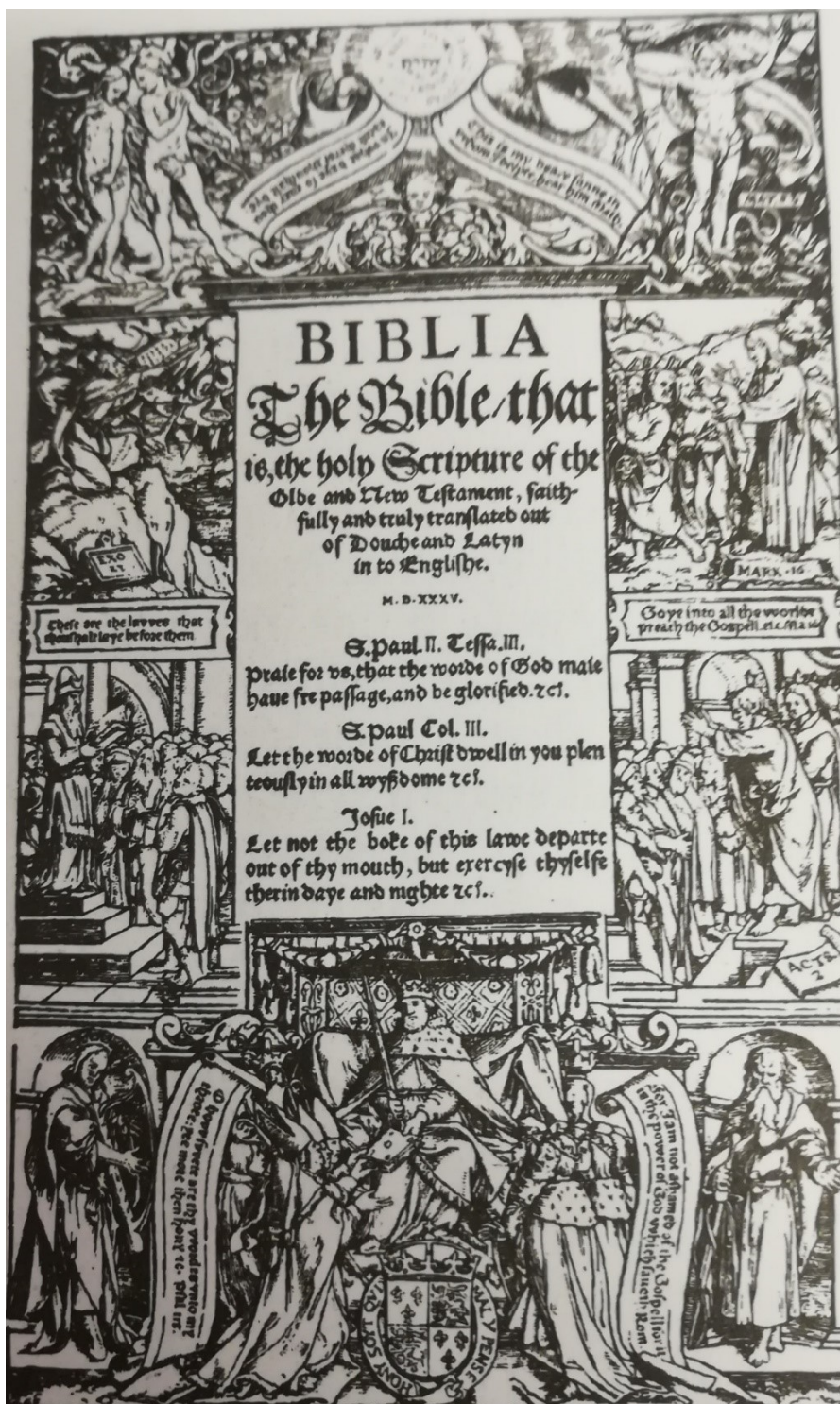
Je tedy jisté, že období tudorovské Anglie nemá nouzi o silné postavy žen. Snad jsem trochu nabourala určité status quo ve vnímání těchto královen a přidala i nějaké zajímavé skutečnosti.

Obrazová příloha

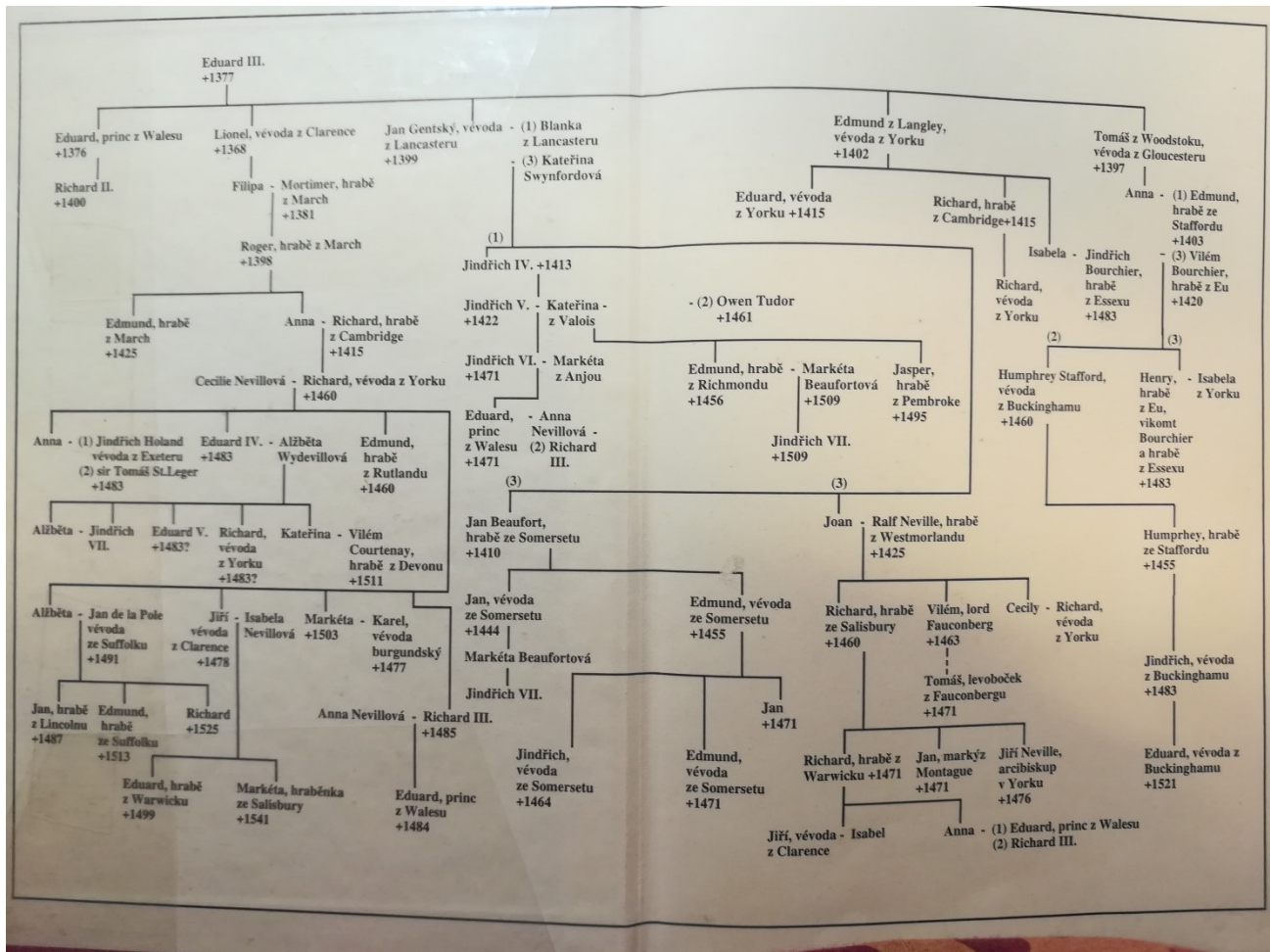
Souhrnné údaje o počtu obyvatel Anglie v letech 1525–1601	
<i>Rok</i>	<i>Počet obyvatel v milionech</i>
1525	2,26
1541	2,77
1551	3,01
1561	2,98
1581	3,60
1601	4,10

(Pramen: E. A. Wrigley & R. S. Schofield,
The Population of England, 1541–1871,
London 1981)

1. Souhrnné údaje o počtu obyvatel Anglie v letech 1525-1601, MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 206

2. Coverdaleova bible vydaná r. 1535/6, první kompletní anglický překlad, MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 220

3. Rodokmen Yorků a Lancasterů, NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002.

4. **Richard II.**, neznámý autor, 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 565.

5. **Jindřich V.**, neznámý autor, přelo 16. a 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 545.

6. Jindřich VI., neznámý anglický autor, circa 1540. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 2457.

7. **Eduard IV.**, neznámý anglický autor, circa 1540. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 3542.

8. Richard Neville, šestnáctý hrabě z Warwicku a šestý hrabě ze Salisbury,
neznámý autor, počátek 17. století. Sbirka markýzy z Abergavenny, Stock NO 1853.

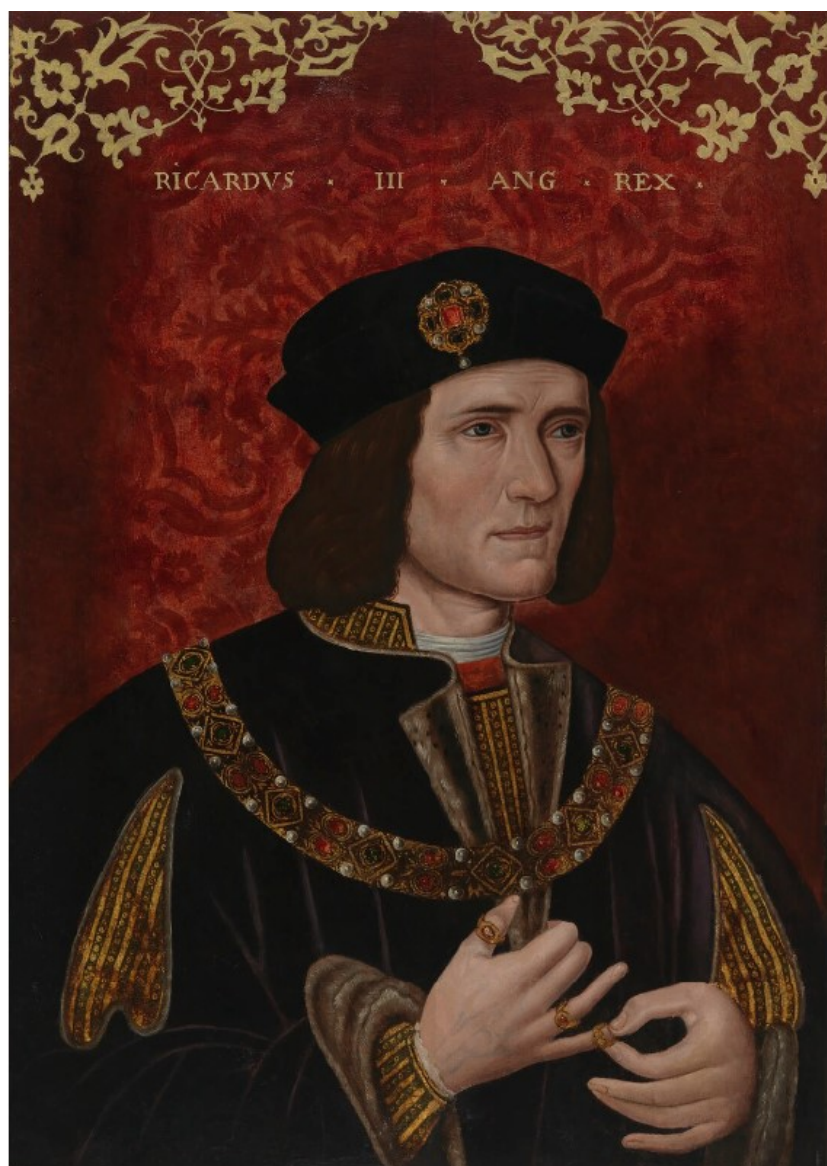
9. Alžběta Woodvillová, John Faber Sr., počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23805.

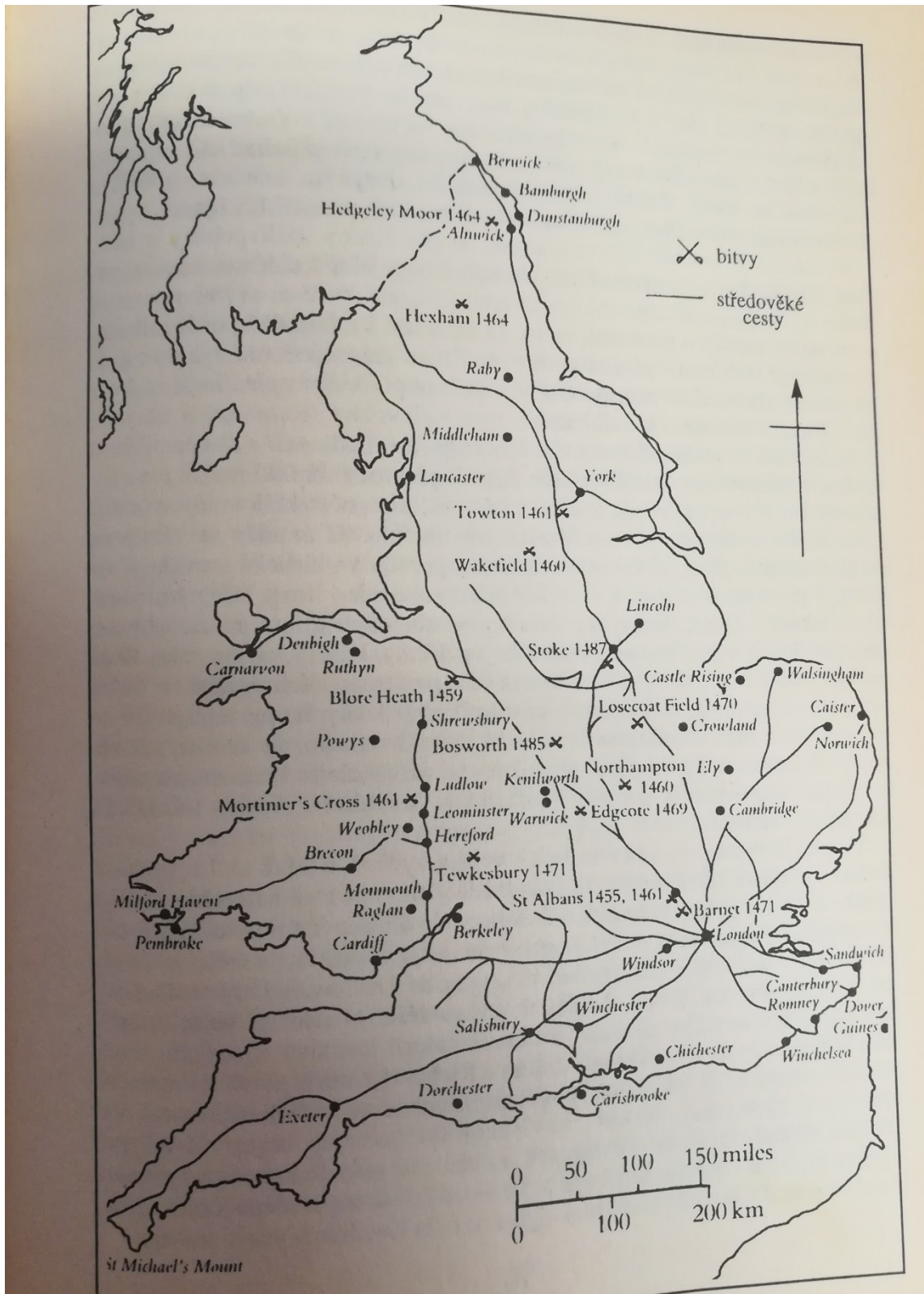
10. Markéta z Anjou, John Faber Sr., počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23776.

11. Jiří vévoda z Clarence, Richard Godfrey, 1780. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23806.

12. Richard III., neznámý autor, konec 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 148.

13. Anglie a Wales v době válek růží, NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 73.

To the high and myghty prince Richard Duc of Gloucestre

I leave it your noble grace to understande the consideracion cleare and penon vnderstande of vs the lordes
privily and temporally and common of this Realme of England. And requyre gently to your grace assent to the
comon and publicke wele of this lande to the comfort and gladnesse of all the people of the same

Whiche we considere had thin heretofore in your grace this lande many yeeres stode in grette prosperite hononr and
tranquillite which was caused forsomuch to the kinge than reigninge yest and folowed the advice and counsaill
of certain lordes specially and temporally and other psones of appoynted wisdom pudence polace and experiance whiche
we and havinge readye feld and affection to indifferent ministacion of justice and to the comon and polingne wele
of the lande than one lord godd was evere lifted and honoured. Than within the lande was peace and
tranquillite and amonge neighbors comrade and charyte than the malice of our dayes enemies was myghtly resisted
and resisted and the lande honorably defended with many grette and glorious victories than the outrageous
unmerciful and detestable yest and yest by which thinge aboute remembred the lande was greately enriched
so that aswelle the marchant and artificer as other people laboryng for thair livinge in diverse occupations
had sufficient gaine to the sustentacion of thair and thair householdes livinge withoute insupportable and intolerable
pouertie but after that than thin such as had the rule and gouernance of this lande whiche in aduilacon and
flatterie were to our shame and concupiscentie folowed the counsaill of psones insolent prauous and of no dymitt
wisdom despyng the counsaill of good prouise and prudent psones such as aboue be remembred. The prosperite
of this lande was requered so that felicitie was turned into miserie and prosperite into aduersite and the order
of polace and of the lorde of godd and man confounded. Wherby it is likely this realme to falle into extreme miserie
and desolation which godd defende withoute due prouision of ouerabill remedie be had in this behalf in all
godly haste

Whiche thin amonge other thinge more specially we considere hadde that the tyme of the reigne of king Edward
the myghty deceased after the pryncesse marryage as all England hath cause do to our noble lordes
the said king Edward and Elizabeth contrarye due to f John Grey knyght late marryng by self and many yeeres
heretofore vnder of England the order of all polingne rule was putted the lorde of godd and of godde church
and also the lorde of manne and of England and also the laudable customes and libertes of the same whiche
our englysshman is inuoluntarily broken subverted and contempned against all reason and justice so that this lande
was ruled by self will and pleasur feye and dyede. Almayn of equite and lorde lorde and dispised whiche of ournes
were inuoluntarily and inuoluntarily as myghte exhorious and oppressions namely of poore and impotent people so that
no man was safe of his life lande nor liberte nor of his wife daughter nor child. Whiche godd willeth and willeth
fynally in hede to be punished and despoiled and besides this what dysorde and dysorde and effusion of spyn
newe blood and namely by the destruction of the noble bloode of this lande was had and dymmed within the same
it is evident and notie through all this realme into the grette sorowde and heynesse of all the englysshman. And
hence also we considere hadde that the said pryncesse marryage contrarye the abandoned king Edward and Elizabeth
Grey was made of grette aduilacon withoute the knowledge and assent of the lordes of this lande and also by deceite
and disceitfulle manner in the said Elizabeth and by woode Haynes Duchesse of Bedford at the comon opinion of
the people and the said the word and fame is thorough all this lande and heynesse of and at the same shert poynt
whiche pryncesse differently in tyme and place comenent. And here also we considere hadde that the said pryncesse
marryage was made pryncely and secretly withoute reason of lawe in a private chaunge a prophane place and
not openly in the face of the church after the lorde of godde church but contrarye therunto and the laudable custome
of the church of England. And hadde also that at the tyme of contract of the same pryncesse marryage and before
and longe tyme after the said king Edward was and stode married and youthfull to one Dame Elayne
countesse daughter of the said Ede of Ghodesbery which showe the same king Edward had made a pryncesse of
aduersite which pryncesse beinge true as in your grace may be seen in the appoynted and folowed evident thin the said
king Edward during his life and the said Elizabeth had together lawfully and lawfully in aduilacon contrarye the
lorde of godd and of his church and therefore no doubt that the said lord and the lorde of this lande beinge of such
wisdomly disposicion and prouidinge the grette and indignacion of one lord godd such lawfull and lawfull
as is aboue remembred were yest and dymmed in the realme amonge the subiect. And it appoynted and
folowed that all the lawe and children of the said king Edward been captured and vnable to enioyne or to haue
any thinge by inheritance by the lorde and lorde of England

14. Titulus regius zákon, který prolašoval děti Eduarda IV. za nelegitimní, 1484.

Tower.

15. Alžběta z Yorku, neznámý autor, konec 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 311.

16. Jindřich VII., neznámý nizozemský autor, 1505. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 416.

17. Markéta Beaufortová hraběnka z Richmondu a Derby, neznámý autor, druhá polovina 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. 551.

18. Artur princ z Walesu, neznámý autor, circa 1500. Soukromá sbírka, Hever Castle, Kent.

19. Jindřich VIII., neznámý autor, 1597-1618. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4980(14).

20. Kateřina Aragonská, neznámý autor, počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 163.

21. Marie I., Mistr John, 1544. Londýn, National Portrait Gallery, sign NPG 428.

22. **Kardinál Thomas Wolsey**, neznámý autor, 1589-1595. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 32.

23. Thomas Cromwell hrabě z Essexu, Hans Holbein mladší, 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1083.

24. **Thomas Cromwell hrabě z Essexu**, Hans Holbein mladší, 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1083.

25. Anna Boleynová, neznámý anglický umělec, konec 16. století podle práce z let 1533-1536. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 668.

5

De lecture si la (sion) plus motant le tout Je vous enmarcey et clord
 nement non se contentent pour le bon de maide et n'avez enqny la seide
 demoyell est texmente mais principalement vous la veid interpretation cor
 gulle submission par vze benignite en cete case vze bien pensant qz me vze al
 par occasion me seroit fort difficile si me n'estoit en aide vze grande huminite
 et bonte aux la fille Jay creise. et qz qz qz qz toutes bonte a moy posside
 en quelle mon espoze a mis son innuable intention qui dit aut hat aut milite
 la demostzance de vze affection sont telles. le belles mots si cordialement cor
 qui me doigt a toute rames exament de vous ^{de ce que} donnez armes et force vous
 supplant les bouvoze continuez en ce memes ferme et costant propose
 vous assurant que de ma part Je langement ay plus tote que la force zeli
 prote. si la suite du ceuze. de fra de bons copiez. vos sans aulze racine en
 ceuze le veute avancez vous priant d'assuagement vous ay
 pezon devant offence que vous me donez le memes absolution qz vous de
 mandez vous assurant qz doze avant a vous seulle moy ceuz sera dedie
 desirant fort qz le corps ainsi penoyte. et me dieu le peut faire siluy
 plet a qui Je supplie vnz fois le vroz puz ce faire esperant qz a la lme
 ma poyez sera ouye ^{desirant} le temps brief pensant la long. ins que
 en ceuze d'entre nous deuz / escripte de la main du secretaire qui
 en ceuz. corps. et volente est pose

vze loyal et plus assure foyteuze
 J. C. de Mesgaleff

26. Pátý dopis (dochovaných je 17 dopisů) Anně Boleynové od Jindřicha VIII., červenec 1527. Vatican Library.

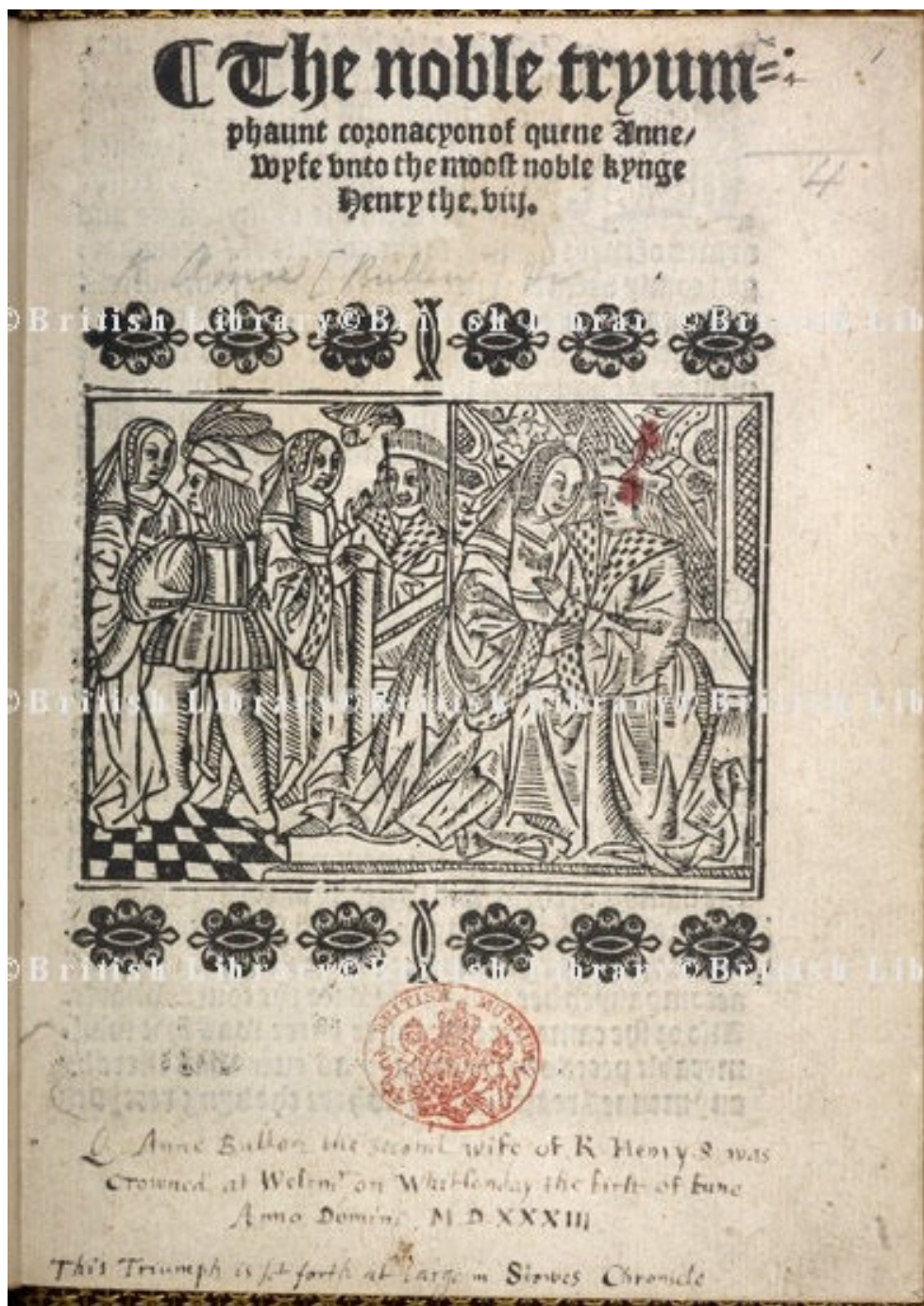
27. **Thomas More**, Hans Holbein, 1527. Frick Colection: Living Hall.

28. Anna Boleynová skica v nočním úboru, Hans Holbein mladší, circa 1533-1536.
Royal Colection Trust, sign. RCIN 912189.

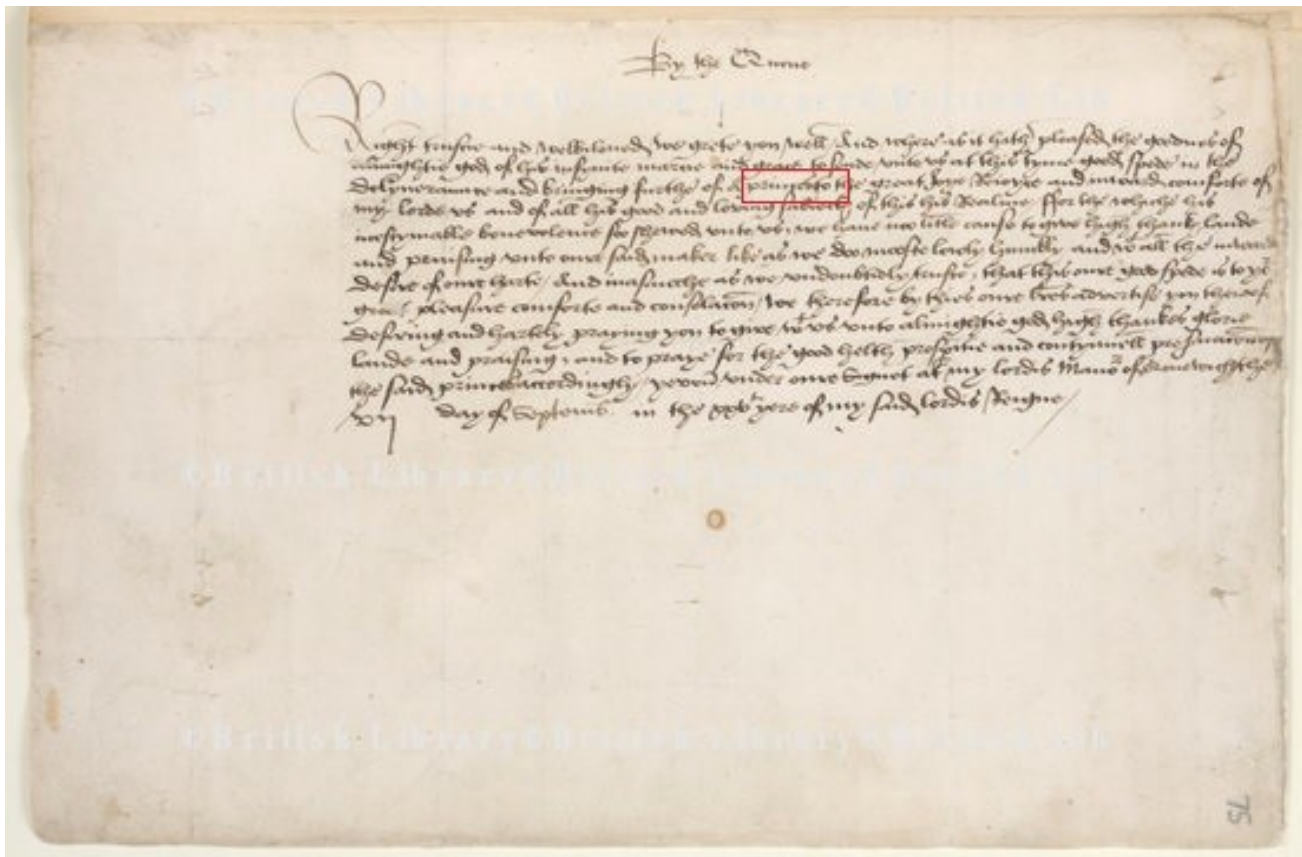
29. Patent udělující Anně Boleynové titul Markýza z Pembroke, 1.září 1532. Britská knihovna, jméno souboru: 13606-42.

30. Korunovace Anny Boleynové, Wynkyn de Worde pro Johana Gougheho, Londýn 1533. Britská knihovna, jméno souboru: C13488-12.

31. Alžběta I., zřejmě Nicholas Hilliard, circa 1575. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 190.

32. Dopis oznamující narození prince-doplněno o koncovku ženského rodu po narození princezny Alžběty. Britská knihovna, jméno souboru: C04183-08.

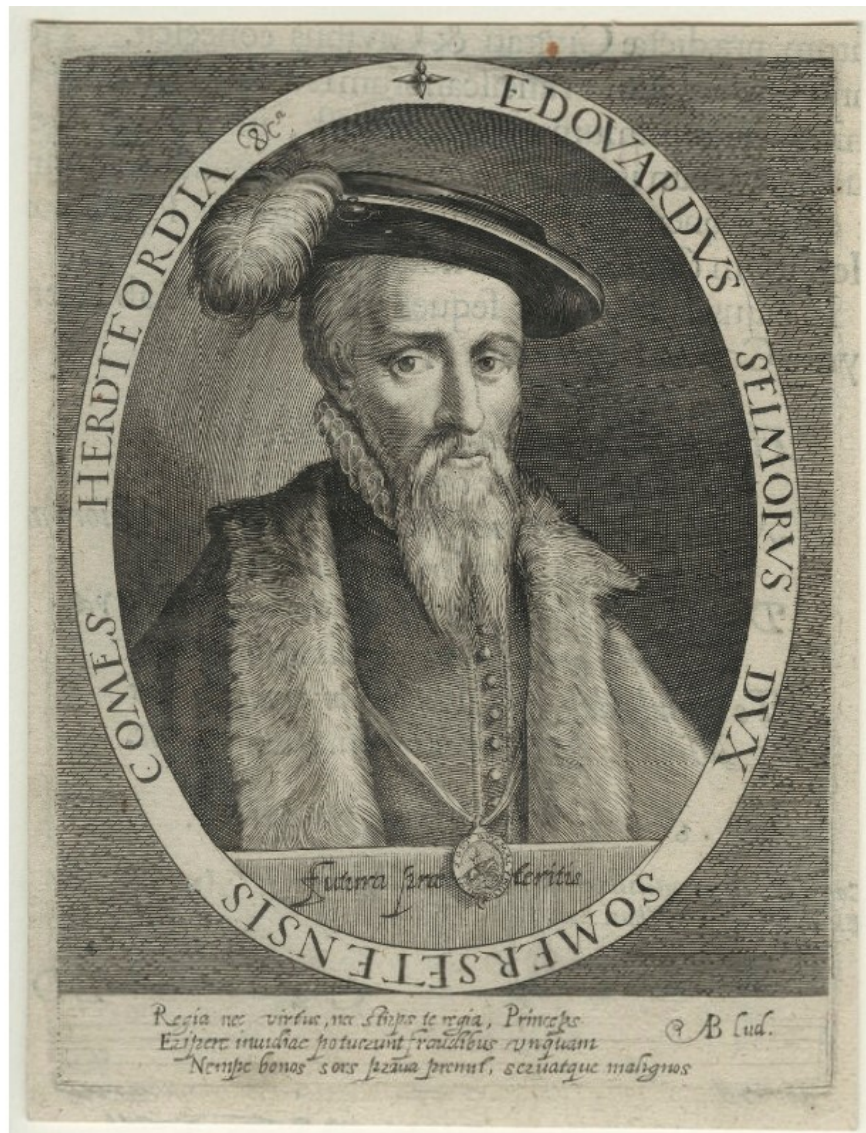
33. **Jana Seymourová**, podle Hanse Holbeina mladšího, circa 1537. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 7025.

34. Modlitební kniha Anny Boleynové Hodinky blahoslavené Panny Marie (The Hours of The Blessed Virgin Mary), kterou věnovala lady Leové. Dnes Hever Castle.

35. Prsten s podobiznami Alžběty I. a Anny Boleynové, neznámý umělec, 1575. Dnes v sídle ministerských předsedů v Chequers.

36. Eduard Seymour první vévoda ze Somersetu, Magdalena de Passe nebo Willem de Passe, 1620. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23465.

37. **Thomas Seymour**, neznámý autor, druhá polovina 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4571.

38. Eduard VI., neznámý autor podle Hanse Holbeina mladšího, circa 1542. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1132.

39. Anna Klévská, Wenceslaus Hollar podle Hanse Holbeina mladšího, 1648. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D11254.

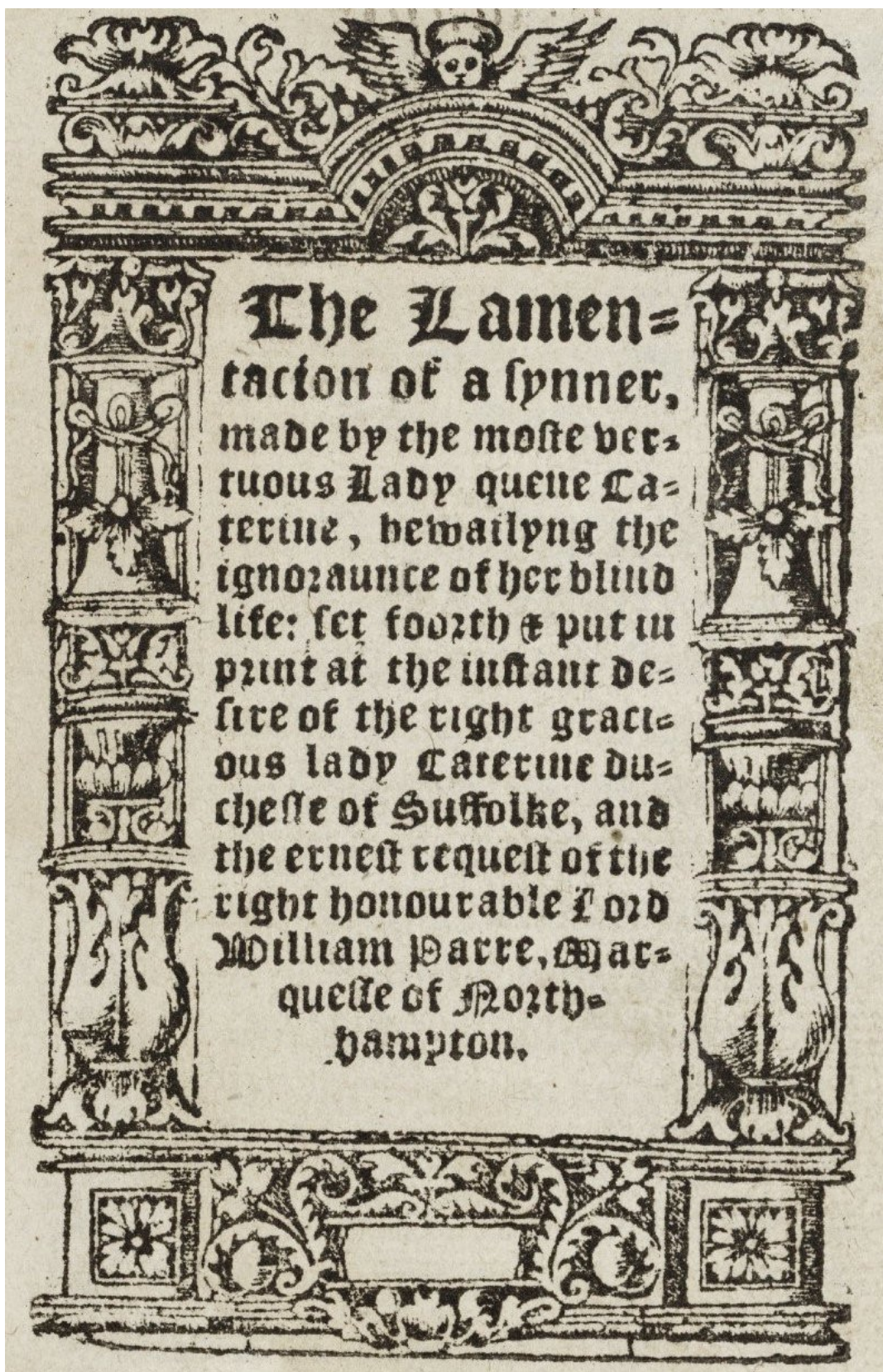
40. Kateřina Howardová, obraz ženy známé jako Kateřina Howardová, podle Hanse Holbeina mladšího, pozdní 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1119.

41. Anulace manželství mezi Annou Klévskou a Jindřichem VIII., 9. červenec 1540.
Britská knihovna, jméno souboru: 083974.

42. **Kateřina Parrová**, neznámý autor, pozdní 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG. 4618.

43. Nářky jedné hříšnice (The Lamentation of a Sinner) kniha, kterou napsala Kateřina Parrová v roce 1547.

...spring up off thes our letters
the castell afore named to the Duke is all one
ment and not lyke to be reconest by the fence men
... as we trust not doubting No god of race
... the castell and towne shall shortly follow
the same trade for as this day which is the
... day of septer we becom the date of
... and have in myns going by the way
... with done by execution in statyn and terym
... of woun off theyze of castell bulwarkes / no more
... agore all this tyme swerhart bothe for lacke of
... tyme and grete occupation off bysynes saynng
... blessing to all our chyldren and recomendati
... ons to our cousin margett and the rest of the ladye
... and gentyl women and to our castell all for ever
... to the hand off your lordynng howlande

© British Library © British Library © British Lib
© British Library © British Library © British Lib
© British Library © British Library © British Lib

John VIII

44. Dopis Jindřicha VIII. pro Kateřinu Parrovou z 8. září 1544. Britská knihovna, jméno souboru: 083947.

It is no small greif to me to perceyve, that they, whom the King
made my father, whose soule god pardon, made in thys worlde of
notyng in respecte of that they be come to norve and at hys laste ende
put in truste to all hys well favoured vnderstandynges, that they
all sworne upon a booke, to obey me, & for so much as I should have
powere they take upon theym, in making, as they call it, lawes
both cleane contrary to hys procedynges & will, and also agaynst
the custome of all crystendome, and (in my conscience) agaynst the
lawe of god & hys church, whiche passeth all the rest, but they
you among you have forgotten the sayd King my father, yet for the
godd comāndment & nature will not suffre me to do so, wherfore
with godd helpe I will remayne an obedyent chylde to hys lawe,
as he lefte theym, full of hys grace, whiche I will not forgette, that
I shall have power, in my owne vnderstandyng, to ordeine the lawes that shall
sent hym, & to be a iudge in theyse matters hym self, and I doubt not
but he shall then accept my so doing, as well better then they be
have taken a peece of hys powere upon theym, in hys mynyste

I do not alwey meane, that you can fynde fauour to me for drawing
of that lawe, whiche was allowed by hym that was a King, not only
of power, but also of knowledge, to ordeine hys powere, to whiche
apertayneth very well to like the same, and that you can fynde us
amongst you, as some amongst you selfe, for whymnyng sake, a peece before
that we, you call a lawe, and before the byshoppes came together, whiche
me thynketh, you do me very much wrong, if I should not have asynge
me, whiche I can contentely in bepyng a full authorized lawe made
about parciement, as they had cause to breake the lawe whiche was
your selfe, whiche neede confesseth, was of full powere & strengthe, and so
of alterations of theyr owne lawe, even contrary to that which
to your owne lawe, as you call it.

45. Dopis lady Marie (později Marie I.) královské radě, 1553. Britská knihovna, jméno souboru: landowne_ms_1236_f028r.

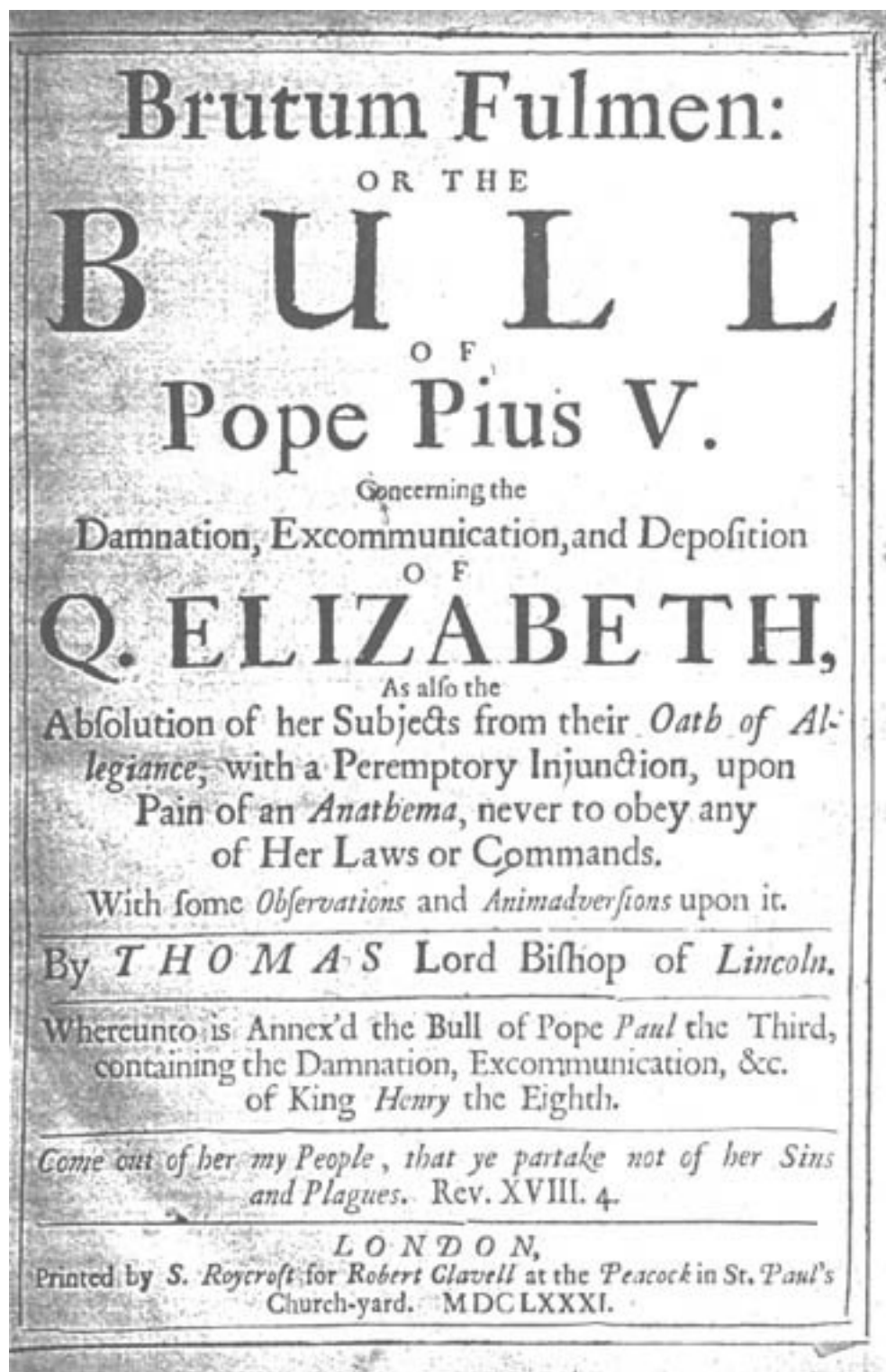
therfor ons again with humbles of my hart, because I am not
suffred to bow the knees of my body, I humbly craue to speke
With your highnes wiche I wolde not be so bold to desier
if I knewe not my selfe most cleere as I knowe my selfe most
true. and as for the traitor what he might peradentur writ
me a lettur but on my ^{part} I neuer receied any from him and
as for the copie of my lettur sent to the freche kinge I pray
God conserue eternally if ever I sent him word, message
take or lettur by any menes, and to this and my truth
I stande to my dethe.

I humbly craue but only one worde
of answer fro your selfe.

Your highnes most faithful subiect that
hath bene from the beginning and wyll be
to my ende. *Th. abettay*

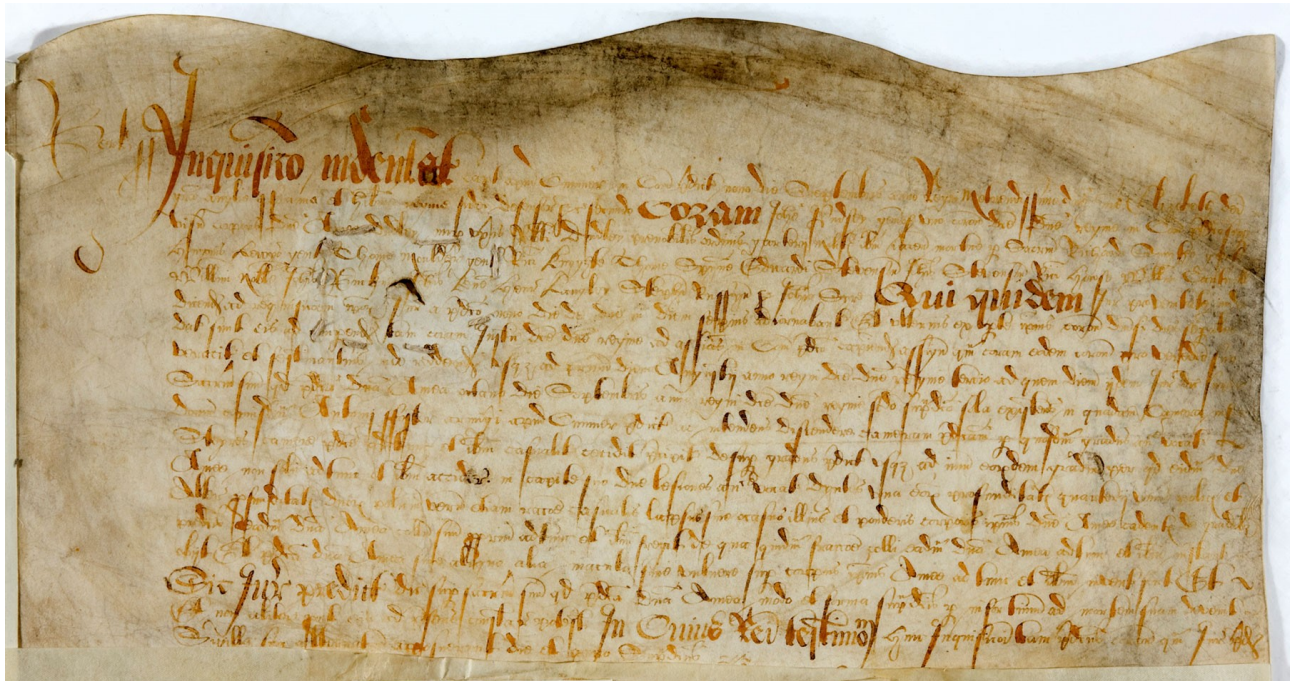
46. Dopis lady Alžběty (později Alžběta I.) sestře Marii z Toweru. Lze vidět přeškrtanou stránku. The National archives, jméno souboru: EXT 11/25.

47. Bula Regnan in excelsis, která vyobcovala Alžbětu I. z církve vydaná papežem Piem II. V únoru 1570.

48. Robert Dudley první hrabě z Leicesteru, Nicholas Hilliard, 1576. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4197.

49. Koronerova zpráva o smrti Amy Robsartové manželce Roberta Dudleyho.

Srpen 1561. The National archives, jméno souboru: KB9/1073/f.80.

Sereniss. Princeps Consanguineæ Char. me. literæ tum scripto tum sententiâ verè vræ. 30. Decembris datæ nobis. per Char. fratrem vram Ducem Finlandiæ traditæ sunt. Et quemadmodum ex his intelligimus. non esse imminutum. animi vri. erga nos Studium atq. amorem. ita aliqua ex parte. dolemus non posse nos eodem benevolentia genere. vræ Serenitati satisfacere. Atq. id quidem non fit. quia de vrô amore atq. fide quicquam hæsitamus. sed ut sepe cum verbis tum literis testatæ sumus quia hæc unq. hætenus in quæquam huiusmodi affectionis sensum concepimus. Itaq. etiam atq. etiam vræ rogamus Ser. ut huic vrô amori. sic modum velis statuerè. ut nec in præsentia. ultra leges amicitiaæ prætereat. nec easdem in posterum negligat. Et nos vicissim stabimus operam ut quod ad amicitiam inter Principes sanctè colendam possit requiri. in omnibus gratis benevolentiaæ officijs. erga vræ Ser. perpetuo præstemus. Permirum nobis videtur. quod scribit vræ Ser. se intelligere. si fratre & legato suis. nos omnino iam decreuisse. aduentu non numerè. nullumq. certum responsum vobis daturam vræ priusq. vræ personam uiderimus. Quod decreuimus verisimul èst idemq. sapè respondimus. nos certo putare. si quando deus animum nostrum dirigat ad coniugij considerationem. nunq. nos accepturas aut delecturas in maritum quemuis absentem licet potentiss. et opulentiss. Principem. Sed quod responsum vobis non sumus daturæ. priusquam vræ personam uiderimus. tantum abest a re ipsa ut nihil unq. tale vel cogitauerimus. Verum semper & fratri vræ Principi certè optimo. et nobis merito suo gratissimo & legato itidem vris responsum idem. sine aliqua pene verborum varietate. dedimus. nos nihil in animo nostro de accipiendâ coniugij. conciperè seu maxime probare hanc cœthem vitam. optareq. ut vræ Ser. non diutius nostri expectatione. suum tempus differat. Verum ista nos. neq. serio in vris reprehendemus neq. fratrem aut legatos vestros culpabimus cum fieri potest ut aut animus vræ hæc libenter cogitet. aut narranti similia ita auscultauerit. ut quæ maxime velit mens. eadem ut sapè fit. vera esse coniecit. Nobilissimus certè vræ frater. in hac causa sic semper inuitit. eandemq. tunc prompta voluntate ac vig. studio vrsit. ut pro sepe operam magis sollicitam nauare non potuisset. Imo tanta fuit eius et in laborando assiduitas et in suscitendo facultas. ut si vræ Ser. præsens fuisset. nihil omnino illius vel studio vel sollicitudini. vel consilio vel rationibus. ut nos putamus. aduideret. Quæcum non attinet ad reliqua omnia simulantia ac benevolentiaæ officia. nihil unquam prætermittimus. Deus vræ Serenitatem diuissimè florentem inco. lumeratq. seruet. Ex Regia vræ 25. Feb. 1559.

50. Dopis Alžběty I. švédskému králi Erikovi XIV., 1560. The National archives, jméno souboru: SP 70/11 f.74.

51. Marie Stuartovna, neznámý autor, circa 1560-1592. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1766.

Seznam vyobrazení

1. Souhrné údaje o počtu obyvatel Anglie v letech 1525-1601, MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 206

Foto: autor

2. Coverdaleova bible vydaná r. 1535/6, první kompletní anglický překlad, MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999., str. 220

Foto: autor

3. Rodokmen Yorků a Lancasterů, NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002.

Foto: autor

4. Richard II., neznámý autor, 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 565.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw05301/King-Richard-II?LinkID=mp03764&search=sas&sText=King+Richard&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

5. Jindřich V., neznámý autor, přelo 16. a 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 545.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03074/King-Henry-V?LinkID=mp02142&search=sas&sText=King+Henry&OOnly=true&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

6. Jindřich VI., neznámý anglický autor, circa 1540. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 2457.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03075/King-Henry-VI?LinkID=mp02143&search=sas&sText=King+Henry&OOnly=true&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

7. Eduard IV., neznámý anglický autor, circa 1540. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 3542.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02029/King-Edward-IV?LinkID=mp01427&search=sas&sText=king+Edward&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

8. Richard Neville, šestnáctý hrabě z Warwicku a šestý hrabě ze Salisbury, neznámý autor, počátek 17. století. Sbírká markýzy z Abergavenny, Stock NO 1853.

Zdroj: <https://www.periodoantiques.co.uk/antique-new-stock/a-stunning-17th-century-portrait-of-richard-neville-16th-earl-of-warwick-14281471--17-stockno-1580/>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

9. Alžběta Woodvillová, John Faber Sr., počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23805.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw123621/Elizabeth-Woodville?LinkID=mp67693&search=sas&sText=Elizabeth+Woodville&OOnly=true&role=sit&rNo=2>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

10. Markéta z Anjou, John Faber Sr., počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23776.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw123536/Queen-Margaret-of-Anjou?LinkID=mp14596&search=sas&sText=margaret+of+anjou&role=sit&rNo=5>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

11. Jiří vévoda z Clarence, Richard Godfrey, 1780. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23806.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw123624/George-Duke-of-Clarence?LinkID=mp86840&search=sas&sText=george+duke+of+clarence&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

12. Richard III., neznámý autor, konec 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 148.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw05304/King-Richard-III?LinkID=mp03765&search=sas&sText=King+Richard&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

13. 13. Anglie a Wales v době válek růží, NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002, str. 73

Foto: autor

14. Titulus regius zákon, který prohlašoval děti Eduarda IV. za nelegitimní, 1484. Tower.

Zdroj: <https://thehistoryofengland.co.uk/resource/titulus-regius-and-gloucesters-claim-to-the-throne/>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

15. Alžběta z Yorku, neznámý autor, konec 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 311.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02068/Elizabeth-of-York?LinkID=mp01451&search=sas&sText=Elizabeth+of+York&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

16. Jindřich VII., neznámý nizozemský autor, 1505. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 416.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03078/King-Henry-VII?LinkID=mp02144&search=sas&sText=King+Henry&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

17. Markéta Beaufortová hraběnka z Richmondu a Derby, neznámý autor, druhá polovina 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. 551.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw00439/Lady-Margaret-Beaufort-Countess-of-Richmond-and-Derby?LinkID=mp00323&search=sas&sText=margaret+beaufort&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

18. Artur princ z Walesu, neznámý autor, circa 1500. Soukromá sbírka, Hever Castle, Kent.

Zdroj: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anglo-Flemish_School,_Arthur,_Prince_of_Wales_\(Granard_portrait\)_-004.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anglo-Flemish_School,_Arthur,_Prince_of_Wales_(Granard_portrait)_-004.jpg)

Vyhledáno dne: 30.4.2020

19. Jindřich VIII., neznámý autor, 1597-1618. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4980(14).

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03087/King-Henry-VIII?LinkID=mp02145&search=sas&sText=King+Henry&wPage=0&role=sit&rNo=7>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

20. Kateřina Aragonská, neznámý autor, počátek 18. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 163.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw01144/Katherine-of-Aragon?LinkID=mp00801&search=sas&sText=katherine+of+aragon&role=sit&rNo=3>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

21. Marie I., Mistr John, 1544. Londýn, National Portrait Gallery, sign NPG 428.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw04264/Queen-Mary-I?LinkID=mp02995&search=sas&sText=queen+Mary+&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

22. Kardinál Thomas Wolsey, neznámý autor, 1589-1595. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 32.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw06903/Thomas-Wolsey?LinkID=mp04904&search=sas&sText=thomas+wolsey&OOnly=true&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

23. Thomas Cromwell hrabě z Essexu, podle Hanse Holbeina mladšího, 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1083.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02129/Thomas-Cromwell-Earl-of-Essex?LinkID=mp01490&search=sas&sText=cromwell&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

24. Thomas Cranmer arcibiskup canterburský, Gerlach Flicke, 1545-1546. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 535.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw01563/Thomas-Cranmer?LinkID=mp01089&search=sas&sText=cranmer&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

25. Anna Boleynová, neznámý anglický umělec, konec 16. století podle práce z let 1533-1536. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 668.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw00142/Anne-Boleyn?LinkID=mp00109&search=sas&sText=Anne+Boleyn&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

26. Pátý dopis (dochovaných je 17 dopisů) Anně Boleynové od Jindřicha VIII., červenec 1527. Vatican Library.

Zdroj: <https://www.theanneboleynfiles.com/wp-content/uploads/2010/12/henry-viii-love-letter.jpg>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

27. Thomas More, Hans Holbein, 1527. Frick Collection: Living Hall.

Zdroj: [http://collections.frick.org/view/objects/asitem/items\\$0040:100](http://collections.frick.org/view/objects/asitem/items$0040:100)

Vyhledáno dne: 30.4.2020

28. Anna Boleynová skica v nočním úboru, Hans Holbein mladší, circa 1533-1536.

Royal Collection Trust, sign. RCIN 912189.

Zdroj: <https://www.rct.uk/collection/912189/queen-anne-boleyn-c-1500-1536-on-the-verso-a-coat-of-arms-of-the-wyatt-family-and>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

29. Patent udělující Anně Boleynové titul Markýza z Pembroke, 1. září 1532. Britská knihovna, jméno souboru: 13606-42.

Zdroj:

https://imagesonline.bl.uk/?service=asset&action=show_zoom_window_popup&language=en&asset=31328&location=grid&asset_list=172044,168912,168914,168918,168908,168909,162021,161976,161917,161918,161850,13093,4812,4813,27582,31328,31711,22932,22933,13227,2434,6856,13377,20970,22869&basket_item_id=undefined

Vyhledáno dne: 30.4.2020

30. Korunovace Anny Boleynové, Wynkyn de Worde pro Johana Gougheho, Londýn 1533. Britská knihovna, jméno souboru: C13488-12.

Zdroj:

https://imagesonline.bl.uk/en/asset/show_zoom_window_popup.html?asset=27582&location=grid&asset_list=172044,168912,168914,168918,168908,168909,162021,161976,161917,161918,161850,13093,4812,4813,27582,31328,31711,22932,22933,13227,2434,6856,13377,20970,22869&basket_item_id=undefined

Vyhledáno dne: 30.4.2020

31. Alžběta I., zřejmě Nicholas Hilliard, circa 1575. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 190.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02074/Queen-Elizabeth-I?LinkID=mp01452&search=sas&sText=queen+Elizabeth&role=sit&rNo=4>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

32. Dopis oznamující narození prince-doplněno o koncovku ženského rodu po narození princezny Alžběty. Britská knihovna, jméno souboru: C04183-08.

Zdroj:

https://imagesonline.bl.uk/en/asset/show_zoom_window_popup.html?asset=168909&location=grid&asset_list=172044,168912,168914,168918,168908,168909,162021,161976,161917,16

Vyhledáno dne: 30.4.2020

33. Jana Seymourová, podle Hanse Holbeina mladšího, circa 1537. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 7025.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw272045/Jane-Seymour?LinkID=mp11079&search=sas&sText=jane+seymour&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

34. Modlitební kniha Anny Boleynové Hodinky blahoslavené Panny Marie (The Hours of The Blessed Virgin Mary), kterou věnovala lady Leeové. Dnes Hever Castle.

Zdroj: <https://www.hevercastle.co.uk/news/castle-object-of-the-month-books-of-hours/>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

35. Prsten s podobiznami Alžběty I. a Anny Boleynové, neznámý umělec, 1575. Dnes v sídle ministerských předsedů v Chequers.

Zdroj: <https://thetudortravelguide.com/2019/07/13/the-chequers-ring-the-mysterious-riddle-of-the-woman-in-the-portrait/>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

36. Eduard Seymour první vévoda ze Somersetu, Magdalena de Passe nebo Willem de Passe, 1620. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D23465.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw120391/Edward-Seymour-1st-Duke-of-Somerset?LinkID=mp04180&search=sas&sText=Edward+Seymour&role=sit&rNo=2>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

37. Thomas Seymour, neznámý autor, druhá polovina 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4571.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw05710/Thomas-Seymour-Baron-Seymour?LinkID=mp04043&search=sas&sText=thomas+Seymour&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

38. Eduard VI., neznámý autor podle Hanse Holbeina mladšího, circa 1542. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1132.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02031/King-Edward-VI?LinkID=mp01429&search=sas&sText=king+Edward&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

39. Anna Klévská, Wenceslaus Hollar podle Hanse Holbeina mladšího, 1648. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG D11254.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw66245/Anne-of-Cleves?LinkID=mp11081&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

40. Kateřina Howardová, obraz ženy známé jako Kateřina Howardová, podle Hanse Holbeina mladšího, pozdní 17. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1119.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw01146/Unknown-woman-formerly-known-as-Catherine-Howard?LinkID=mp00802&role=sit&rNo=0>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

41. Anulace manželství mezi Annou Klévskou a Jindřichem VIII., 9. červenec 1540.

Britská knihovna, jméno souboru: 083974.

Zdroj:

https://imagesonline.bl.uk/?service=asset&action=show_zoom_window_popup&language=en&asset=22866&location=grid&asset_list=168912,22897,25172,11912,22842,22843,22844,22884,22885,22866&basket_item_id=undefined

Vyhledáno dne: 30.4.2020

42. Kateřina Parrová, neznámý autor, pozdní 16. století. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG. 4618.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw01147/Katherine-Parr?LinkID=mp00803&search=sas&sText=katherine+parr&OOnly=true&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

43. Nářky jedné hříšnice (The Lamentation of a Sinner) kniha, kterou napsala Kateřina Parrová v roce 1547.

Zdroj: <https://www.philippagregory.com/assets/uploads/images/12ed7b79dfc8f261de34121877db2682.jpg>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

44. Dopis Jindřicha VIII. pro Kateřinu Parrovou z 8. září 1544. Britská knihovna, jméno souboru: 083947.

Zdroj: https://imagesonline.bl.uk/en/asset/show_zoom_window_popup.html?asset=22839&location=grid&asset_list=168931,168938,168912,162022,161987,22839,22847,12344&basket_item_id=undefined

Vyhledáno dne: 30.4.2020

45. Dopis lady Marie (později Marie I.) královské radě, 1553. Britská knihovna, jméno souboru: landowne_ms_1236_f028r.

Zdroj: https://imagesonline.bl.uk/en/asset/show_zoom_window_popup.html?asset=168924&location=grid&asset_list=176671,174632,168923,168924,168925,168935,168906,165340,164592,3327,39877,37949,3328,6470,6520,6769,13491,22662,22857,22868,22879&basket_item_id=undefined

Vyhledáno dne: 30.4.2020

46. Dopis lady Alžběty (později Alžběta I.) sestře Marii z Toweru. Lze vidět přeškrtnou stránku. The National archives, jméno souboru: EXT 11/25.

Zdroj: <http://www.luminarium.org/renlit/elizmary2.jpg>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

47. Bula Regnan in excelsis, která vyobcovala Alžbětu I. z církve vydaná papežem Piem II. V únoru 1570.

Zdroj: <http://supremacyandsurvival.blogspot.com/2018/08/an-early-elizabethan-era-martyr-blessed.html>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

48. Robert Dudley první hrabě z Leicesteru, Nicholas Hilliard, 1576. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 4197.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03852/Robert-Dudley-1st-Earl-of-Leicester?LinkID=mp02686&search=sas&sText=robert+dudley&role=sit&rNo=2>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

49. Koronerova zpráva o smrti Amy Robsartové manželce Roberta Dudleyho. Srpen 1561. The National archives, jméno souboru: KB9/1073/f.80.

Zdroj: <https://www.nationalarchives.gov.uk/wp-content/uploads/2016/09/Coroners-report-kb-9-1073-f80.jpg>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

50. Dopis Alžběty I. švédskému králi Erikovi XIV., 25.2.1560. The National archives, jméno souboru: SP 70/11 f.74.

Zdroj: <https://www.nationalarchives.gov.uk/wp-content/uploads/2016/08/elizabeth-i-to-king-eric-sp-70-11-f74.jpg>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

51. Marie Stuartovna, neznámý autor, circa 1560-1592. Londýn, National Portrait Gallery, sign. NPG 1766.

Zdroj: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw04272/Mary-Queen-of-Scots?LinkID=mp02996&search=sas&sText=Mary+queen+of+Scots&OOnly=true&role=sit&rNo=1>

Vyhledáno dne: 30.4.2020

Seznam literatury

BORMANOVÁ, Tracy.: Tudorovci. Soukromý život proslulé britské dynastie. Praha: Ikar, 2017.

EDWARDS, John.: Mary I.: England's Catholic Queen. London: Yale University Press, 2011.

ERICKSON, Caroly.: Anna Boleynová. Ostrava: Domino, 2004.

JEREWITZ-FREISCHMIDT, Sylvia.: Trůn a popraviště. Alžběta I. a Marie Stuartovna. Praha: Ikar, 2012.

LAYNESMITH, L.J.: The last medieval queens. New York: Oxford University Press, 2004.

NEILLANDS, Robin.: Války růží. Praha: Naše vojsko, spol.s.r.o., 2002.

MORGAN, Kenneth O. a kolektiv.: Dějiny Británie. Praha: Lidové noviny, 1999.

RICHARDS, Judith M.: Elizabeth I. London: Routledge, 2012.

WEIROVÁ, Alison.: Děti Anglie. Praha: Ikar, 2001.

WEIROVÁ, Alison.: Šest žen Jindřicha VIII. Brno: BB/Art s.r.o., 2009.

Internetové zdroje

<http://www.tudorsdynasty.com/love-letter-henry-anne/>

<https://englishhistory.net/tudor/letter/>

<https://www.theanneboleynfiles.com/resources/anne-boleyn-words/anne-boleyn-letters/>

<https://www.thoughtco.com/margaret-beaufort-tudor-dynasty-3530617>

<https://www.thoughtco.com/margaret-beaufort-king-henry-vii-mother-3530616>

<https://www.thoughtco.com/margaret-of-anjou-3529625>

<https://www.thoughtco.com/elizabeth-woodville-biography-3529600>

<https://www.thoughtco.com/elizabeth-of-york-3529601>

<https://www.thoughtco.com/anne-neville-facts-3529618>

<https://www.thoughtco.com/anne-neville-facts-3529618>